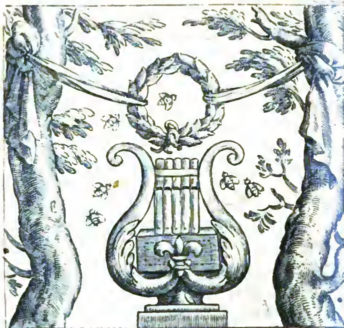

nzo in
a

MATHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
LYRICORVM
LIBRI IV.
EPODON LIB. VNVS
ALTERQ.
EPIGRAMMATVM.

Antuerpiæ ex Officina Plantiniana
Balthasaris Moreti, M.DC.XXXIV.

VRBANO VIII PONTIFICI MAXIMO.

AD sacros pedes Tuos, BEATISSIME PATER, venerabundi deponimus hoc Musarum delicium. Ita enim audemus appellare MATHIAE CASIMIRI SARBIEVI opus, postquàm id Tibi probari intelleximus. Felix poëta, qui Tibi placere potuit. Nimirum de sæculorum omnium iudicio securus est, qui probatus est Tuo. Quidni ergo Tibi consecretur liber, à quo non minùs, quàm ab auctore, alteram quasi vitam ducit? imò qui Tuus est? quia Tuo exemplo, Tuâ in Vrbe, è Tuis potissimùm laudibus natus est, & creuit? nusquam numine plenior, quàm vbi diuinum Tuum spiritum æmulatur; nusquam maiorem laudem meritus, quàm vbi virtutum ac laudum Tuarum famam posteritatis memoriæ commendat. Inuitauit quoque, vt opinamur,

Auctorem amor Tuus Orbi notus, quo poëtas antiquorum gloriæ æmulos mirificè complecteris: quo vno cælestem illum Spiritum, in multis alioquin aut sponte languescentem, aut curis oppressum, exsuscitas, & eorum in Te studia animosque incredibiliter accendis. Triumphat profectò, & porrò triumphabit tanto Mæcenate Poësis. Nam quis nunc eam spernere audebit, quam viderit Maiestati Tuæ, quâ ad Deum immortalem proximè accedis, in pretio esse? quis non admirabitur artem illam, ad quam Tuum illud cælo propè par fastigium & par dignitati sapientia se demittit? Eximium quid, & diuinum esse nulla non ætas fatebitur, quod magni æstimauerit VRBANVS. Itaque hoc Tuo iudicio Auctori animos addidisti, vt se maior iterùm prodiret, & fauoris Tui patrocinio tutus lucem, quam feliciter antè vidit, securiùs denuò aspiceret. Si faues, quo vultu & animo soles, hoc Auctori satis est.

Sed ignosces, si aliena manus imparem operi frontem præposuit, nec Tuâ Sanctitate satis dignam. Non miserat Auctor dedicationem vnà cum opere typis nostratibus excudendo; sed tamen voluntatem nobis suam significauerat.

Bella

Bella interim per Germaniam grassantia Belgarum cum Polonis commercium penitùs turbauerant. Vrgebat typographus. Quid faceremus? Id ausi sumus, quod nec Sanctitati Tuæ, nec Auctori ingratum fore sperauimus.

Patere itaque è tristi bellorum tumultu, quibus tot iam annis infelices Belgæ atterimur, hoc pacis opus in conspectum Tuum venire; & orbem Christianum discordibus armorum motibus miserabiliter dissidentem, ad pacem, quod studes, & quietem reuocare perge. Nutus ille Tuus, quem solliciti cum populis Reges intuentur, spem nostram, secundùm Deum, sustentat. Sed quónam abripimur? Parce, BEATISSIME PATER; præsentis periculi feralis species iam oculis oberrans gemitum exprimit. Scilicet vt naufragi ceterarum rerum immemores vndique opem implorant, ita nos pænè iam pereuntes filij amantissimum Parentem inuocamus. VRBANVM, inquam, inuocamus: quem nominare non possumus, quin gratissima melioris spei lux mœrentibus protinus oboriatur.

Ceterùm Sarbieuium nostrum, vel potiùs Tuum, si quo ad Te animo venit,

admiſeris, & Societatem hanc Tuam à Tuo nutu pendentem, quo ſoles amore dignatus fueris; & illi, & nobis ad nouos conatus, adijcies ingentes animos, & immortali iterùm beneficio, vt ſæpiùs aliàs, ſacra Tibi pectora, in hoc Belgij cladibus ſuis intabeſcentis luctu; mirum in modum ſolàberis. Ita precatur ac vouet

SANCTITATI TVAE

deuotiſſima

Societas IESV *Antuerpiæ.*

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV LYRICORVM LIBER PRIMVS.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE I.

Cùm infesta Thracum copiæ Pannoniâ excessissent.

Am minæ sæui cecidêre belli:
Iam profanatis malè pulsa terris
Et Salus, & Pax niueis reuisit
Oppida bigis:
Iam Fides & Fas, & amœna præter
Faustitas læto volat arua curru:
Iam fluunt passim pretiosa largis
Sæcula riuis.
Candidi soles veterisque venæ
Fontibus nati reuocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cælum
Depluit auro.
Meque veraci cecinisse plectro
Inter Octobreis, tua festa, pompas,
Prisca Saturni rediisse sæcla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niueique mores,
Exul & serâ procul vsque Thule
Candor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.

Et [illegible]
Nectare ripæ.

Lætior vulgò ſeges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Vberes campi, nec auara ſulcis
Inuidet æſtas.

Paſtor erranteis comitatus hœdos
Prouocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, & anhela feſsis
Silua iuuencis.

Pace ſubſultant iuga, pace rident
Tetricæ rupes: leue ſeparatos
Otium colleis amat, & ſequeſtri
Gaudia pagi.

Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te ſuis Aeſtas opulenta circum-
fundit ariſtis.

Supplici myrtus tibi ſeruit vmbrā,
Seruiunt lauri: tibi celſa longè
Quercus aſſurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.

Siderum Præſes, Dominuſque terræ,
Lucidâ Romam ſpeculatus arce,
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit orbi.

Laurus annoſum tibi ſignet æuum:
Fata te norint, properentque Parcæ
Neſcium carpi tibi deſtinatos
Stamen in annos.

Quæque formoſos ſedet inter igneis,
Sedulam pro te miſerata Romam
Virgo, quam circùm glomerantur albis
Aſtra choreis.

Curet effuſas Latij querelas,
Virginum caſtas iuuenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem
Accommodet aurem.

AD

AD AVRELIVM LYCVM.

Ne plus aequo de aduersâ fortunâ queratur.

ODE II.

INdignas, LYCE, nænias,
Et mœstum gemitu pectus, & hispidis
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non solito lumine riserit,
Et fortuna volubilis
Fati difficilem ieceriт aleam.
Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares æquor Etesiæ.
Mœstum Sol hodie caput,
Cras lætum roseo promet ab æquore.
Alterno redeunt choro
Risus & Gemitus, & madidis propè
Sicci cum Lacrymis Ioci.
Nascuntur medijs Gaudia Luctibus.
Sic fatis placitum. suis
Tempestiua fluunt fata periculis.
Fessos duxit heri boues,
Dat magnis hodie iura Quiritibus:
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabijs & Curibus iuga.
Idem Phosphorus aspicit
Magnum, quem tenuem viderat Hesperus.
Quòd si seria ludicris
Fortunæ placeat texere; rusticus
Hesternam repetet casam,
Ridentis populi non humilis iocus:
Et queïs texerat omnia,
Findet laurigeris ligna securibus.
Quòd si defuerit salix,
Fasces pauperibus subijciet focis.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE III.

VRBANE Regum maxime, maxime
VRBANE Vatum, Pegaseus tibi

Temo, volaturúsque latè
Regna super populósque currus
Iam dudum apud me est. eripe te solo,
Obliuiosis eripe nubibus
Nomenque laudesque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promisse cælo! te super inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia.
Egressa nubes, te superni
Colla super humerosque Pindi
Attollere altè, non sine numine,
Luctabor. Ibis sub pedibus pigras
Vrbes relicturúsque gentes,
Attonitæ nouus hospes auræ,
Hàc vnde vasti littora Nerei,
Amnesque camposque & iuga desuper
Arcesque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coràm licebit: iam tibi barbarus
Circùm supinis collibus annuit
Aemus, salutatâque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.
Ter pronus Othrys, ter trepidæ latus
Subsedit Ossæ, ter Rhodope niues
Sacrásve submisêre lauros
Aemathij capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & auiæ
Acuta Cyrrhæ. laurigeris tibi
Thyrsis coronatus Citheron,
Et patulâ memorosa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendisse, & procul obuios
Currus adorare, & volanti
Ardua supposuisse terga.
Hinc ire pompas, hinc tibi præpetes
Centum superbis ire curulibus
V R B A N E Musas, atque aperto
Ire fines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? Iam videor pios
Audire plausus, & frementes
Cæruleum per inane turmas.
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leni ter V R B A N V M susurro,
Ter resonis fremuêre pennis.

Ter vecta terris ac pelago super
Respondit Echo: ter lituis procul,
Sparsæ ter VRBANVM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.
Audiuit ingens pontus, & insulas
Erexit omnes. ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & vnà
Americes Asiæque regna.
Lætæque tandem, currite sæcula,
Dixêre Musæ: Currite candidis
Horæ quadrigis: ite, magni
Sæcula deproperate Menses.
Dixêre Musæ: protinus aurea
Risêre longùm sæcula, sæcula
Auro laborata, & recuso
In pretium emicuêre vultu.

AD CRISPVM LAEVINIVM.

Ne nimiùm adolescentiæ fidat.

ODE IV.

Viue iucundæ metuens iuuentæ
CRISPE LAEVINI: fugiunt auaræ
Mensium Lunæ, nimiumque volui
Lubricus æther.
Tu licet multo pretiosus auro
Gemmeâ vestem moderêre zonâ;
Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas:
Iure Phœnissis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero:
Iure, quo fulges timidum refigi
Palluit aurum.
Quod tibi largâ dedit hora dextrâ,
Hora furaci rapiet sinistrâ:
More fallentis teneram iocosæ
Matris alumnum.
Mobiles rerum dubijque casus
Regna mortalis tenuêre vitæ:
Sedulus metæ, properat fugacis
Impetus æui.
Tardiùs ponto volat Adriano,
Quam ratem mersi pepulêre remi,
Et repentinis animosa trudunt
Carbasa ventis.

Omni-

Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat vrgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, & futuros
Crescit in annos.

LAVDES VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE V.

NVper receptâ bella super Tyro,
Pugnasque ferum ludere distuli
VRBANE, nunc iurata lenem
Increpuit tibi Musa buxum.
Per te refecto ferro adamantinum
Offulsit auro sæculum, & vndique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo reuirescit æuo.
Quo fœta quondam nectare flumina,
Vltroque septem balsama collibus
Manare, vinóve & liquenti
Melle vagos properare riuos,
Et sponte sero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Assyrio graue vellus auro.
Te Fas, Piumque, & Iustitiæ comes,
Vtcumque sacrum lætus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
Propositi studiosa Virtus.
Te ponè flauo larga Ceres sinu,
Rerumque plenis non sine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura subit populosque bigis.
At Vis, & ater Luctus, & æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque, pallentesque Morbi, &
Fœda modis simulacra miris
Cessêre retrò. Te duce Faustitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vasti tumultus
Carpathij volitant carinæ.
Te feriati cum pueris senes,
Nec non reclusæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: siue reddit,
Siue citum rapit hora solem.

At

At nos recuruo poplite per vias
Patrem colentes, ter niueum Tibi
Nimbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum iaciemus imbrem.

AD PRINCIPES EVROPAE,

De recuperando Orientis Imperio.

ODE VI.

Nondum minaci cornua Boſporo
Decuſsit audax Pontus, & efferis
Seruire Neptunus Gelonis
Turpè gemit, reſonaſque fluctu
Plangente ripas Thraca rebellibus
[illegible]mugit vndis; Aemathiam pudet
I[illegible] Frænos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſijs dare colla loris.
[illegible] tenaci compede Cyclades
Mœrent [illegible]ueri: mœret Achaica
Pigræ mo[illegible] inæqualeſque campi
Tethys, [illegible]o lacrymantur Hebro.
Perpet[illegible]s Aethiopum domos,
Sempérne nigra[illegible] præfluit oppida
Vel, quæ ſuperbus[illegible]aſque turreis
Ganges, Abyde[illegible]nuiſſe pinnis
Supplicibus tre[illegible]
Formidoloſam iuuerit Ar[illegible]acen?
Seſeque captum Boſporus om[illegible]ibus
Vndis, Erythræoque, & alt[illegible]
Ionio, Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum ſæcula diſci[illegible];
Si non retractamus fideli
Tela manu, tacitoque gaudet
Vagina ferro: ſi clypei vacant,
Haſtæque, & arcus; non animi placent
Parci laborum, non magiſtræ
Conſilij, ſine Marte, linguæ.
Fruſtrà Nouembreis dicimus ad focos
Pugnata Rhætis bella ſub Alpibus:
Fruſtrà renarramus Gelonum
Verſa retrò retuliſſe ſigna:
Si non & ipſi ſtringere Noricos
Audemus enſes; quos malè barbara
Non decolorauêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco

Illeuit

Illenit aurum, non fine gemmeo
Circumſonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et ſonitu phalerarum acuto.
Formoſa fortes arma timent viros,
Frangique nolent, ſeu profugus Scythes,
Seu creber è campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.
Quicumque ſuras & caput induet
Auro, Quirites; exuet Italum,
Ciuiſque Romanus negari
Impauido patietur hoſti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refuſis crinibus allinet,
Dicemus Vmbrum, qui frementeis
Antiochi Annibaliſque turmas
Rurſum efficaci diruat impetu,
Alpeſque, clauſumque intrepidâ manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Sæcula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter;
Certoque prudens ordine ſegreges
Metatur annos. Nunc ſeneris
Artibus, ingenioque pugnax
Affulget ætas, nunc melior foro
Geſtit diſertis feruere iurgijs.
Hæc Thracas, audaceſque Beſſum,
Hæc Cilicas, pauidoſque Seras
Produxit ætas. Nos ſenio piger
Effudit Orbis, dedecus vltimum
Mundi, fatiſcentiſque naturæ.
Opprobrium, malè nata proles.
Quidquid bonorum reſtitit (heu nefas!)
Morum, ſceleſtâ deterimus notâ,
Mentiſque, & excelſi latrones
Ingenij, violenta fraudum
Tormenta, ſanctis addere dotibus
Laudamur vltrò: nec ſcelerum pudet;
Virtuſque clamatur ſagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enſes vendimus, & manum,
Hac, vnde nummis aura refulſerit:
Sparſique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quâ ſecundis iecit honoribus
Pone ominatam mobilis aleam

Fortu-

Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, positoque fallax
Accumbit omnis poplite ciuitas,
Periura festo surgere cum ioco,
Cùm pompa stipantûm, & dolosi
Præterijt breue fulgur auri.

AD TELEPHVM LYCVM.

Fortunæ rerumq́; humanarum inconstantiam accusat.

ODE VII.

EHeu, TELEPHE, ludimur;
Fortunæ volucri ludimur impetu!
Æternum nihil est, sacro
Quidquid lenta tulit materies sinu.
Statur casibus. Occidet
Quod surgit: sed adhuc surget, & occidet:
Ritu præcipitis pilæ,
Quæ cùm pulsa cauâ reijcitur manu,
Nunc leues secat Africos,
Nunc terræ refugis absilit ictibus.
Vesper vespere truditur;
Sed nunc deterior, nunc melior subit.
Anni nubibus insident,
Incertis equitant Lustra [illegible]ionijs,
Cæco Sæcula turbine.
Hæc, quam Pieriâ decipimus lyrâ,
Iuncto fulminis essedo,
Eheu, quàm celeres Hora quatit [illegible]
Nec gratæ strepitum lyræ,
Nec curat miseræ carmina tibiæ:
Et quamquam canitur leuis,
Sese tota suis laudibus inuidet.
Magnas intereà rapit
Vrbesque, & populos & miserabili,
Reges subruit impetu:
Et sceptri decus, & regna cadentium
Permiscet cineri Ducum,
Auratasque trabes & penetralia,
Et ciues simul & super
Euersis sepelit turribus oppida:
Ac mundi procul arduas
Stragesque & cumulos, ac Procerum pyras

Testâ nube superuolat ;
Stellarumque rotam , & longa breuissimo
Cursu sæcula corripit.
Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu, TELEPHE, ludimur,
Fatorum rapidâ ludimur orbitâ.
An nos fallimur? an suam
Rerum pulcher habet vultus imaginem,
Et sunt quæ, LYCE, cernimus ?
An peccant fatuis lumina palpebris ,
Et mendax oculi vitrum ?
An longi trahitur fabula somnij ?

Sæculi nostri socordiam persequitur.

ODE VIII.

AVt nos auaræ vendidimus Tyro,
Aut vsque Thulen misimus exules
Cultus auorum. non honoris
Præcipiti libet ire cliuo:
Non sceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto pacisci : non Alyattici
Veiente permutare saxo,
Vber, Achæmeniumque Tigrim.
Nescit seuero liuida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum , metuitque torum
Tranare Lirim. [illegible]m niuibus satur
Exæstuanti f[illegible]a licentiæ
[illegible], emouitque ripam
[illegible] siduæ metuendus Vrbi:
Quòd si procacem fregit equus gradum,
Micatque neruis, & genibus tremit :
At non Lupercales ijsdem
Nescius assimulare saltus,
Et cùm peritum sistra citant pedem,
Doctus choreæ. Frangite barbita,
Neruosque, dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat
Ferale cornu, iam capita Alpium
Magnæque respondêre montes
Ausoniæ. nouat arma Mauors,
Vrbeisque tectis elicit. ibimus ?
nos Caleno mensa tenet mero,

Cœnæ-

Cœnæque regnorum redemptæ
Diuitijs, populique censu?
Quas cùm recedens viderit Hesperus,
Surgens easdem Phosphorus aspicit;
Et ridet aspectu renidens
Luna mero, radiosque tingit,
Dum nos Lyæo regificis super
Descripta mensis prælia pingimus,
Fusoque metamur Falerno
Mœnia, diluimusque fossas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: iam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulêre plantæ.
Surgamus. omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noster ab Indijs
Phœbus, Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi,
Totumque diris manè Othomanidis
Impendit æther. prô pudor! Occidens
Nobis, fatigatusque tantùm
Hesperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis vespere seruiet?
Surgamus: Oetam Gadibus & Paron
Addamus, Auroramque nocti, &
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

AD NICOLAVM VEIERVM
ALATINI CVLMENSIS FILIVM.
ODE IX.

[I]bis, belligeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ:
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Passis obuia brachijs.
Ceu quem veliuolis præpes Etesijs
Nauis diuitibus distinet insulis
Dilectum iuuenem, quem modò barbara
Auri corripuit fames,
Mater sollicito spectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito flatibus Aeolo
Indo sole niger filius aduolet,

Et longi memores exilij notas
Caris deleat osculis.
At tu nec ſtudio mercis idoneus,
Infamiſque lucri, nec ſitiens opum,
Quas ſeptem geminis prodigus oſtijs
Aut Ganges vomit, aut Tagus,
Inuiſes patrium limen, amantior
Inſignes animi quærere copias,
Et vi conſilij promptus, & vberæ
Venâ diuitis ingenî.
Te rerum ſapiens vſus, & imperi,
Te felix operum ſpiritus addecet,
Et vox ſe populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
Fortunæ volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris ſimul
Quò te cumque feres: ſeu per inhoſpita
Rauci littora Boſpori,
Et captum niueâ compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas, & aſperum
Perſen, ſeu refugum viſere Concanum
Legatus properaueris:
Virtutem ſolidi pectoris hoſpitam
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut menſæ comes aſsidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfuſus Honor, & ſequitur propè
Albis Fama iugalibus.

LAVDES VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE X.

NOn ſolus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates: olorinisve latè
Cantibus, Aeoliove terras
Temnet volatu. me quoque deſides
Tranare nimbos, me Zephyris ſuper
Impunè pendere, & ſereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & ſacrum
Vulgare cælo carmen, eburneam

Lyram-

Lyramque suspendens, tubamque
Collã super, niueisque læues
Plumis lacertos. me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei,
Rupésve inaccessæ ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Armata Tethys. me iuga Caucasi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Lateque deiectis vterque
Audiet Oceanus procellis.
Vt se quieto cuncta silentio
Strauêre latè! Pieriæ simul
Fontes Amymonæ, & canoris
In numerum cecidêre lymphis
Doctùm fluentis murmura Penei,
Sacroque Nisæ è vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remista
Cum lituis citharisque plectra
Fregêre nubes. Hinc tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum
VRBANE nomen: quà corusco
Concutitur Iouis aula curru,
Septemque sese sideribus pigrum
Euoluit æuum. protinus vltimis
Afris, coronatisque Serum
Mœnibus, Oceanoque rubro
Noscêre magnus. iam tibi tinnulus
Fert sistra Nilus, iam Berecynthia
Curetes æra, iam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te Vaticanis Maurus & Aethiops
Affusus aris, te tepidi canunt
Deuexa mundi, te remotæ
Littora personuêre Chrysæ:
Magnusque latè diceris arbiter
Cælumque, Terrasque, & Maria, & Styga,
Amnemque Cocyti seuerum, &
Elysiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ si qua fides spei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Gentesque Regesque. ô caduci
Præsidium, columenque mundi,
Iam nunc labantis pondera sæculi, &
Depræliantûm funera Principum,
Pronasque Regnorum ruinas
Consilioque humerisque siste.

Tardum sereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Mensis reclinari, & fauentûm
Ambrosiæ accubuisse Diuûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuisque longum viuere moribus
Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres:
Diuque gaudens, & cupidus tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Vrbemque, prolemque: ac merenti
Quamquam auidus tibi debet æther,
Reposce Diuos præmia lentior,
Paullumque differ sidera, dum Tagum,
Dum Bætin, vndantemque bello
Eridanum, Ligerimque places:
Dum fracta septem cornua montibus
Submittat Hebrus, dum tibi Thessalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem, opprobriumque fastus,
Iam tum tropæis & senio grauem
Aurata stellarum ad Capitolia
Longis reuertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quò Musa vatem, non memor Icari,
Tollis relapsurum? his potiùs grauem
Depone pinnis, & dolosas
Deme humeris digitisque plumas:
Tybrimque propter ducere languidos
Permitte somnos: & super ilice
Lyramque pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

AD STEPHANVM PACIVM
MAGNI DVCATVS LITHVANIAE
SVPREMVM THESAVRI PRAEFECTVM.

Equestris elegantia iactantiam reprehendit.

ODE XI.

NOn auro, neque tinnulis
Pugnandum phaleris. & chlamydum sinus
Et nodos, & inutiles
Gemmas belligeris demite brachijs.

Quid

Quid læuem galeam iuuat
  Plumarum volucrem ferre superbiam?
Cur sparsas agitat iubas,
  Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pauidam caput
  Ementitur auem, cùm leue sibilis
Aurarum, & Zephyri ioco
  Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Iam grando chalybum imminet,
  Telorumque frequens aura volantium
Imbelli galeæ insonat:
  Iam Martis tonitru mugit, & obuium
Medi fulgur acinacis.
  Quid prosunt phaleræ? quid galeæ iubar?
Quid lætæ Zephyris comæ?
  Aut vmbo clypei quòd procul æmulis
Lucem solibus inuidet?
  Quid vultus nimiùm sedulus adspici?
Quid pictus pharetræ timor?
  Aurum frenigerâ reijce dexterâ:
Ferro res eget & manu,
  Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem,
  Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
  Nec durâ Idomeneus, aut Sthenelus manu,
Bellis adsit idonea
  Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abstinens,
  Lasciuæque carens forma proteruiæ,
Et ferri memores genæ,
  Hesternique notent vulnera prælij.
Cristæ non facient virum,
  Non arguta suis colla corallijs.
Thoracas Pauor & Metus
  Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi scopulis super
  Procudisse vagis scuta Cydonijs.
Nos stultum tegimus caput,
  Et leto tenues obijcimus moras.
At quos eruerit sibi
  Directis oculos inuida spiculis
Mors affingere creditur.
  Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed signat iaculis locum,
  Qui vultum subitis dimouet ictibus,

Deuotumque mori latus
Obiectu tremulæ protegit ægidis.
Nudos bella pauent viros.
Audentes animos ipsa volunt propè
Declinare pericula.
Cùm consanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Toruis sæpè genis turbidus obuios
Fati terruit impetus.
Quos fortuna timet, vitat, & acrium
Differt prælia mentium;
Et mors sæpè viris inuidet auream
Famæ pandere semitam.
Quòd si belligerâ cesseris orbitâ
Post te fata citaueris,
Ostendesque neci, quâ fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græcia Prouincijs.

ODE XII.

AT non supino semper in otio
Perdemus æuum. Surgite Dardani
Ciues, triumphatumque captis
Imperium reparate Graiis.
Implete classeis, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
Fatis Quirites: ite: ventis
Vestra tument animisque vela.
Est, qui locantem bella pecuniam,
Nouisque rebus postulet vtilem
Neruum. quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore venâ
Cuniculosi montibus Orici?
Ferro, Quirites, si lubet, abditum
Mercemur aurum. qui vibrati
Glandibus emeruisse plumbi
Gazas potentûm sciuerit vrbium,
Hic magna paruo lucra parauerit
Sumptu. nec exponetur aurum,
Nec Tyriæ Cypriæve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs,
Seu per reluctantûm agmina Bistonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo:

Seu

Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis bella tonitruis
Emoliuntur, cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capique versis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes.
Diuitiæ pedicisque ferri.
Iam pænè gazis Bactra timent suis,
Iam diues Aule. iam Cythereïæ
Conchæ, Mycenæique census,
Et Tyros, & Genoëssa flauo
Pallescit auro. iam propè decolor
Albet superbis Creta corallijs;
Phthieque, & intersusa Cypros,
Ditibus ingemuêre ripis.
Est, quem comantûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus virectorum, vel vda
Mobilibus Cynosura riuis?
Hunc empta multo sanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Silua Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu: nec viridem Gnidon,
Altamque Dymen spreuerit, aut retrò
Spissis coronatam salictis
Olenon, vmbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles,
Lenisve puro Lydius agmine,
Non mite crystallum Lycormæ,
Non gelidis Arasinus vndis
Desiderantem non benè lubrico
Soletur amni, si modò bellica
E strage fumanteis capillos,
Et tepidus linat ora puluis.
Est qui supinâ certet amystide
Obliuiosum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Crete,
Hunc Paphij rogat ora Cypri
Laxare ferrum. nec Rhodos abnuit,
Nec, non seueri strenua Cæcubi
Naxos; nec illaudata Thrachin,
Aut resides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri:
Aut qui propinquis æthera rupibus

Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus vlmis.
Est cui supellex, & vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui latè reductus
Hinnit ager, fluuijque balant,
Cantu sonori blandius Orphei?
Illum iuuencis postulat hospita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum studiosa Thrazea;
Cæræque valles, vel Calydoniæ
Dumeta siluæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cùm roseus tegit arua vesper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque postes, & laquearia, &
Fingat pauimentum; Caryston
Et variam Salamina, iustis
Reposcat armis. huic Phrygium propè
Baccata longis Attica collibus
Descendet in tectum, & videndæ
Porticus adijcietur aulæ.

AD TARQVINIVM LAVINVM,

ODE XIII.

NOn si sol semel occidit,
Non rubris iterùm surget ab Indijs;
Nec si quos celeris rotæ
Sors non exiguo proruit impetu,
Non lapsos iterùm leuet,
Arguto docilis ludere cum ioco.
Ne spem proijce, TARQVINI:
Cuius præuè retrò lambere puluerem
Et vestigia diceris,
Cùm fortuna leuem verterit orbitam,
Effusam super & luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc & risibus abstine,
Neu turpi domino lumina paueris:
Neu calces nimiùm, memor
Fortunæ geminam sæpè iaci pilam.

AD

AD IVLIVM FLORVM.

Curam Lyncei adolescentis illi commendat.

ODE XIV.

NVllus effrænæ rabiem iuuentæ
Aestus Aetnæi superet camini:
Nulla conceptos iaculantis igneis
Ira Vesæui.
Crescit infestis animosius ausis
Ardor, & primæ iuuenile vitæ
Robur aduersum sibi luctuosis
Dissidet armis.
Sic vbi densis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus, & sonorus
Imbribus æther,
Hinc repentinos struit aura monteis,
Inde bacchantûm patiens procellarum
Ingemit litus, resonumque saxis
Tunditur æquor:
Feruet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiusque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Instruat vndas.
Mollior lassi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum, IVLI, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hîc vbi pugnax equitauit Auster,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leues auræ, facilisque velî
Trudit Iapyx:
Quæ semel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata sidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes iuuenum domando
Spiritu, quàm si iuga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Fræna leoni.
Iure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frænum, spatijque parcum
Flectis ephebum.

AD EQVITES POLONOS,

Cùm LADISLAVS *Poloniæ Princeps, fuso Osmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

ODE XV.

CRedetis? io credite posteri
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse, & infaustis redemptam
Funeribus pepigisse pacem:
Quis tunc receuteis Odrysijs timor
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ se LADISLAVS phalangas
Fulmineis agitaret armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris
Sudor Corallis, cùm propè decolor
Ister, verecundusque captâ
Bosporus erubuisset vndâ!
Cùm versa Thracum parma trementibus
Fronderet hastis, cùm celer Artacen,
Turreisque Byzantî probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustrà futuris emimus? an suos
Exempla diffingent nepotem
In proauos, similemque patri
Gnatum reponent? quatenus (heu pudor!)
Peior nefastis progenies auis
Succreuit, & damnosa pulchras
Sæcula diminuêre vireis.
Vel nos auitæ stemmata gloriæ,
Currusque, & enses, nuper & hosticis
Direpta delubris tropæa,
Aemoniæ monumenta pugnæ,
Vramus igni; neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non æra, fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
Ceras, profundo mergere Vistulâ;
Vel, si supinæ tædet inertiæ,
Martemque maiorumque pugnas
Egregijs iterare factis
Iuremus. O quem Gloria feruidis
Vrbeisque terrasque & populos super

Euexit

Euexit alis, ô caduci
Grande decus columenque mundi,
Pridem Geloni sobria sanguinis
Rursum Polonis deripe postibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edonijs refer arma signis.

Temporum nostrorum ignauiam reprehendit.

ODE XVI.

MErcuri, nam te citharæ potentem
Viuido manes reparare cantu
Furua Cocyti stupuêre pressis
Stagna fluentis.
Tuque Lesbóos imitata neruos
Musa, Dircæum modulare carmen,
Quo Palatini reuocetur Orco
Turba Quirini.
Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchisæ Venerisque sanguis,
Ite, formosas Acherontis, ite,
Linquite ripas.
Quid iuuat nigras habitare valleis,
Ferreum lero simulante somnum?
Quid iuuat subter sepelire magna
Sæcula terra?
Te Mari torui reuocant Sicambri:
Te pharetratæ Nomadum cateruæ,
Te Numantini metuende poscunt
Scipio campi.
Aereis rursum fluitare turmis
Visa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculisque bellum
Affundere portis.
Surge: non audis strepitum, & sonorum
Agmen, & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam nouus ecce surgit
Pœnus in hastam?
Magna te poscunt Asiæ sepulchra
Magne Pompeï. Tibi Cæsar olim
Thraces, & ferrum, manicasque, & ignem, &
Tela minantur.
Bactra iam motis tremuêre castris,
Martio nubes feriente cornu;
Iam minæ tristes equitum, & frementûm
Hinnitus equorum.

Surge:

Surge : quâ dormis, quatit acer vrnam
Vngulâ Medus : potes hoc sepulchro
Esse securè piger, aut honestos
Carpere somnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani. iuuet arma notis
Postibus demi, solitoque frontem
Assurgere cono.
Bella nos pictis simulamus annis,
Splendidè fortes, & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis auorum
(Prô pudor !) seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis onerasse fortes
Tempora gemmis !
Parua non magnam manus implet hastam,
Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus , lateriquc iniquus
Exprobrat ensis.
Prisca mutatæ pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec auita norunt
Tela nepotem.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

ODE XVII.

NOn vini paries vitri,
Crystallique fores, aut Mareoticis
Aurum postibus illitum,
Laudandum memori carmine Principem
Clarabit, neque barbaras
Decidet tumulo gloria laureas;
Sed frons mitior aspici,
Innubique nitens ore meridies,
Et qui sospitat omnia
Irati vacuus nube supercilî,
Primo gratior Hespero
Formosus roseâ vultus in Iride.
Regum vultus imagine
Regnorum legitur. pandite lumina, &
Vultum pandite Principes:
Iam vultum, & populi lumina vidimus.
Irasci populum docet,
Qui toruis nebulam nutibus addidit:

Idem

Idem supplicij piger
  Mauris faciem risibus explicet,
Cædesque, & populi graues
  Iras, & procerum prælia, & asperas
Regum contuderit minas.
  Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
  Mutari pauidis ora coloribus.
Veris ianitor aureus,
  Qui campis liquidi pascitur ætheris
Stellatis Aries comis,
  Picti rura poli frænat,& arbiter
Mundi prata perambulat:
  Iræque, & placidi lenior imperî
Vrsis præsidet, & lupis;
  Demitque,& dominis cornibus annuit
Toruis iura leonibus,
  Castigare vagos acer,& igneis
Mundi cogere sepibus.
  Vultur degenerum parcior vnguium
Albis parcit oloribus;
  Compescit volucrem Bellerophon equum:
Nusquam monstra vagantia
  Chiron Aemoniá figit arundine:
Colludit Geminis Leo, &
  Taurum supplicibus conciliat iubis:
Nusquam sidera mugiunt,
  Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
  Labuntur tacito summa silentio:
Tranquillæque taceant rotæ,
  Dum currus vigilum voluitur ignium.
Tantùm lanigeræ facis
  Balatu resonat mundus amabili,
Rixâque, & strepitu vacat;
  Et se mundus amans, ipse sui propè
Viuis lucet amoribus:
  Naturaque vterum, & parturientia
Zonâ sidera subligat:
  Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
  Coniunx signiferi fibula balthei.

AD

AD DIVAM ELISABETHAM,
Dum inter Diuos ab VRBANO VIII. PONT. OPT. MAX. *referretur.*

ODE XVIII.

DIua, deuexo dominata ponto,
Cuius vndosæ meminêre Gades,
Cui Tagus feruit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluisse sedes
Læta, nunc magnas habitare stellas,
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medæ pretiosa siluæ
Damna, per Thuscas adolemus aras,
Thureo Regem, populique celes
Crimina fumo.

Ad cælestem adspirat patriam.

ODE XIX.

VRit me patriæ decor,
Vrit conspicuis peruigilis ignibus
Stellati tholus ætheris;
Et lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atrijs.
O noctis choreas, & teretem sequi
Iuratæ thyasum faces!
O pulcher patriæ vultus, & ignei
Dulces excubiæ poli!
Cur me stelliferi luminis hospitem,
Cur, heu! cur nimiùm diu
Cælo sepositum cernitis exsulem?
Hîc canum mihi cespitem,
Hîc albis tumulum sternite lilijs,
Fulgentis pueri domus.
Hîc leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
Hîc lenti spolium ponite corporis,
Et quidquid superest mei;
Immensum reliquus tollor in æthera.

AD

AD PRINCIPES ITALIAE.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

PVlchro, Quirites, puluere gaudeat
Impubis ætas, & ſtrepitum, & minas
Iam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur vngui:
Viſoque primùm ſanguine geſtiat
Inter cadentûm ſigna, neque eligat
Quo laſſa poſt pugnam, reclinet
Colla toro, ſolidiſque ſomnum
Commendet armis, aut clypeo ſuper
Effuſus, aut ſe ceſpitis explicet
Per ſumma, non parcus iuuentæ,
Et decorum pretioſus emptor.
Hoc ſeptus olim milite, Biſtonum
Vallata ſaxo diruit oppida
Regnator Epiri, & timendus
Parrhaſiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quantus adeſt equis,
Quantuſque ſudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cùm refuſi
Ferrea diluuies Gradiui
Tumultuoſi turbine prælij
Concuſsit Aemum: cùm Rhodopen propè,
Sacriſque LADISLAVS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicoſum Strymona vindice
Turbauit haſtâ, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum,& natantûm
Scuta virûm, galeaſque voluit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps ahenas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni
Auſa cohors operire campos.
Si non honeſti læta periculi,
Belliquemetas rumpere pertinax,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas.
Manes auorum quis bene proſperis
Excuſet armis? quæ manus impigrum
Leti Muſurmannum paternis
Immolet inferias ſepulchris;

Quæ

Quæ nunc (pudendum) illudere peruicax
Persultat armentum, & miserabiles
Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæque damæ?
Eheu cicatricum Hesperiam pudet,
Et mollis otî, & turpis inertiæ,
Iræque, quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quisquámne tandem (dicite posteri)
Vlturus Vrbis nomen & Imperî
Affulget ensis, atque ab vllo
Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arua metit, viridesque siluis
Frondent sagittæ? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradiui. iam cruento
Sparsa mari fluitare tela,
Videre totis iam videor Thetin
Pugnare remis, iam Latiæ procul
Turmæ, repercussâque circùm
Aera micant galeæque lymphâ;
Iam plana Triton personat æquora
Clangente cornu: iam video nouas
Latè per Aegeum moueri
Cycladas, Aemoniamque longè
Inauspicato sidere lugubrem
Mœrere Lunam: iam profugæ retro-
cedunt Tyrannorum phalanges,
Pænè metu glaciante Pontum.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

POne surgentes super orbe curas,
Magne pacati Moderator orbis;
Mitte Threissas calidâ phalangas
Feruere rixâ.
Mugiant cano, sine, bella ponto,
Cùm procellosos struit aura monteis,
Cùm gemunt cautes, refugâque Calpe
Vapulat vndâ.
Regna Rhæteis resonant triumphis,

Rumor

Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata demittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit iustæ reus hostis iræ,
Hostis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis sinuantur altæ
Turribus Alpes,
Quà niuis latè, saturæque flauent
Imbrium valles: vbi mitigatus
Sole vicinos iaculante monteis
Liquitur humor.
Ire captiuo patiens fluento
Ister assertâ famulatur vndâ:
Corripit fluctus, & vtroque Rhenus
Margine seruit.
Te genu nixi dedicêre Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pauent Seres, humerisque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuso tibi nomen auro
Indus argutâ resonante lymphâ:
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

POESIS.

ODE XXII.

QVis temperatæ flumine copiæ
Siticulosis influit auribus
Facundus amnis, & sequacis
Agmine luxuriatur vndæ?
Rursúmne toruum cantibus Aeacum
Delenit Orpheus, quo duce Thraciæ
Aurita reptauêre saxa, &
Aemoniæ saliêre rupes?
An Dædalei pectinis arbiter
Vates amicâ Pierias lyrâ
Triumphat aureis, & disertos
Eloquij reserauit amnes?
Qualem pudicis Penea fontibus
Admurmurantem Thessaliæ iuga
Mirantur, aut præteruoluto
Attonitus stupet Aemus Hebro:
Qualémve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta silentio

Pangæa, vel circumsonantem
Castalijs Helicona ripis
Parnassus audit, dum noua gaudia
Iam iam futuri veris auentibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti viuidus impetu
Bacchatur, & lymphata secum
Corda rapax animosque voluit !
Qui nunc profundo voluitur alueo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ. nunc apertis
Ingenij spatiatur aruis,
Suique latè pronus & insolens
Exire ripam, non tamen obuiâ
Captiuus algâ, nec tenaci
Ire piger per apricalimo:
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non stagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Desiderarim : te propè vitrea
VRBANE Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri :
Olimque simplex collis & inuius,
Nunc hospitalis, te duce, Dardanæ
Parnassus immigrauit aulæ,
Et Latij rediêre vates.
Magnusque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet,& Apulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaseos vacuare fonteis:
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè; seu rursum seuero
Verba placet cohibere nodo.
Sed non profanæ gloria laureæ,
Vmbrata Graiis tempora frondibus
Adcomit, at conchyliatâ
Pulcher honor redimit coronâ,
Et dedicatam purpura laureæ
Furata frontem subrubet. hactenus
Florete Vates : iam Latino
Vester honos adoleuit ostro.

AD

AD LAEVINVM HIELIVM.

Laboris commendatio.

ODE XXIII.

NAm quæ purpureis fumet honoribus
Formoſo melior de grege victima,
Quam cui ſolliciti vomeris aſpero
Viſit colla labor iugo?
Condit regna labor. Fabricio benè
Findenti patrijs iugera ſarculis
Frondent in medijs ſceptra noualibus
Pulchræ meſsis adoreæ.
Raſtriſque & rigidis parce ligonibus;
Vncum, Lictor ait, reijce ſarculum:
Quæ ſeuit Cererem, Regna metet manus,
Glebæ fraude ſuperbior.
Iam nunc emeritos ſolue iugo boues,
Iam nunc nobilium colla Quiritium
Aequi flecte memor, parcus & abſtinens
Romani pater Imperî.
Fortunæ memores nunc, age, victimas
Iuſto mitte Ioui. quæ modò mugijt
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Numquam puniceis hiſpida crinibus
Martis belligerâ pendula fraxino
Auri deciduis veſtierat iubis
Graium pellis Iaſona;
Si non difficiles imperij boues
Egiſſet dominâ vertere dexterâ
Ferratis chalybum ſaucia dentibus
Colchi littora Phaſidis.
Quamquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolam boues,
Et fumi fluuium & noctis inhoſpita
Circùm nubila funderent?
Nec quidquam viridûm è ſemine dentium
Bellator iaculis campus inhorruit,
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.
Quippe ad Theſſalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempeſtas peditum, & denſa micantium
Haſtarum interijt ſeges.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV

LYRICORVM LIBER II.

AD FERDINANDVM II. CAESAREM AVGVSTVM.

ODE I.

Cùm Thracum copia excessissent è Pannonia finibus.

VAE regna, vel quæ dissociabili
Secreta tellus æquore, quæ domus
  Eurique & Arctoi Bootæ
    Cæsarei sonitum triumphi
Nesciuit? O quà Rumor eburneis
Genteisque & vrbeis prævehitur rotis,
  Audite Cæsar, te superbæ
    Herculeas superasse laudes
Fleuêre Thebæ: te tumidus procul
Formidolosi laudibus Herculis
  Plorauit Hebrus: te frementes
    Arcadiæ gemuêre valles,
Non vsitatæ monstra proteruiæ
Strauisse latè. te Nemees iugo
  Dignatur Alcides, & Argis,
    Et domitâ tibi cedit Idâ.
Non ille quamquam colla minantium
Fumosque & igneis contudit anguium,
  Cristasque & immaneis hiatus
    Fulmineo tremefecit ictu:

Quam-

Quamquam gelati marmora Nerei,
Surdiſque mutum littoribus mare
Emenſus, arcanæ refregit
Regna Stygis, pedicaſque captis
Iniecit vmbris immiſtrabilis
Prædator Orci; cùm ſpolio priùs
Taurique, & inſani Leonis
Mœnalias decoraſſet ornos:
Non ille quamquam tranſtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, medijſque Veſper
Miretur aſtris: non tibi debitæ,
Auguſte Cæſar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemque laurum, &
Populei diadema ſerti.
Te pronus ambit flumine ſupplici
Rhenuſque & Albis. Te refluus ſonat
Tibiſcus, & latè receptâ
Danubius tibi ſeruit vndâ.
Te bellicoſus Thermo doontij
Regnator Hebri, te ſibi deſtinat
Peltatus Eurotas, & aſper
Argolicis Archelous haſtis.
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret; te genibus minor
Brennus, repercuſſiſque lætûm
Vindelici crepuère parmis.
Te belluoſi littora Boſpori,
Multòque canum frigore Caſpium,
Te Cydnus, & lenis Scamandri,
Te refugi pauet vnda Xanthi.

AD PVBLIVM MEMMIVM.

Vita humana breuitatem benefactis extendendam eſſe.

ODE II.

QVæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos iaculante monteis
Deteget rurſum. tibi cum niuoſæ
Bruma ſenectæ
In caput ſeris cecidit pruinis,
Decidet numquam. cita fugit Aeſtas,

Fugit Autumnus, fugient propinqui
Tempora Veris:
At tibi frigus, capitique cani
Semper hærebunt, neque multa nardus,
Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem.
Vna quem nobis dederat iuuentus,
Vna te nobis rapiet senectus:
Sed potes, P V B L I, geminare magnâ
Sæcula famâ.
Quem sui raptum gemuêre ciues,
Hic diu vixit. sibi quisque Famam
Scribat heredem: rapiunt auaræ
Cetera Lunæ.

AD SVAM TESTVDINEM.

ODE III.

SOnora buxi filia sutilis
Pendebis altâ barbite populo
Dum ridet aër, & supinas
Sollicitat leuis aura frondeis.
Te sibilantis lenior halitus
Perflabit Euri. me iuuet interim
Collum reclinasse, & virenti
Sic temerè iacuisse ripâ.
Eheu! serenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cælum! quis sonus imbrium!
Surgamus. heu semper fugaci
Gaudia præteritura passu!

AD STANISLAVM SARBIEWSKI FRATREM EQVITEM POLONVM.

ODE IV.

SI transacta retro sæcula respicis,
Si ventura vides; tristibus omnium
Incumbunt tumulis nigra silentia, &
Altæ obliuio gloriæ.
Frustrà belligerum carmine suscitas
Sarbieui S A R A B E T E M, & sibi conscios
Mancis esse vetas, qui benè barbaro
Pridem in puluere dormiunt.

Arno-

Armorum ſtudio clarus auum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis;
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus : ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda Ducum ſæcula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patrí.
Aetas ſi pariat qualibet Herculem,
Sit fecunda ſatis. ſed ſua ſæpiùs
Tellus monſtra videt, Geryonem, aut Libyn
Antæum, aut validum Gygen.
Ceſſant omnia : ne præpete curritur
Ad maiora gradu. cum potioribus
Seruant parua vicem. deterior ſubit
Prauis fama nepotibus.
Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat,
Olim æquabit auos. Tu modò fontibus
Inſta conſilijs, & rude nobili
Vrge propoſitum manu.
Ipſa ad conſpicuas nominis inclyti
Ducent fata fores; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus.
Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ,
Seu te per Ligures, ſiue per vltimam
Raptat Gloria Galliam;
Iam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam : iam doceat pius
Pulchræ mortis amor laudibus aſpera
Commendare pericula:
Mox ſeu victa vocent Iſmara, ſeu Getes;
Narratam patrio in puluere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam ſines
De te ſerpere fabulam.

E rebus humanis exceſſus.

ODE V.

HVmana linquo : tollite præpetem
Nubeſque ventique. Vt mihi deuij
Montes reſedêre, & volanti
Regna procul populoſque vaſtus
Subegit aër ! iam radiantia
Delubra Diuûm, iam mihi regiæ

Turres recesſêre, & relictæ in
Exiguum tenuantur vrbes;
Totaſque, quà ſe cumque ferunt vagæ,
Deſpecto gentes. O lacrymabilis
Incerta fortunæ! ô fluentûm
Principia interituſque rerum!
Hîc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cælum: hîc veteres ruunt
Muriquc turreſque: hîc ſupinas
Pænè cinis ſepeliuit arceis.
Hîc mite cælum, ſed rapidæ ruunt
In bella gentes: hîc placidâ ſedent
In pace, ſed latè quietos
Dira lues populatur agros.
Hîc pænè tellus tota micantibus
Ardet ſub armis: ſtant acies adhuc
Pendente Fatorum ſub ictu,
Et dubio Furor hæſitauit
In bella paſſu. Parte aliâ recens
Iam miſta Mauors agmina mutuam
Colliſit in mortem, & cadentûm
Cæde virûm cumuliſque latos
Inſternit agros: hîc Mareot ca
Secura merces æquora nauigant;
Portuſque certatim frequentes
Centum operis populiſque feruent.
Nec vna Marti cauſa, nec vnius
Sunt arma moris. bellat adulteræ
Ridentis è vultu voluptas,
Inque Helenâ procus ardet orbis.
Hic verba bellis vindicat: hic canis,
Heu vile furtum! ſe mala comparant;
Rarum ſub exemplo ſuperbit,
Nec ſceleris ſcelus inſtar omne eſt.
Eous illinc belligerâ latet
Sub claſſe pontus: iam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipſa circum littora percuti
Maiore fluctu. Siſtite barbari,
Ferroque, neu ſimplex, & igni, &
Naufragio geminate Fatum.
Parúmne tellus in miſeras patet
Immenſa mortes? hinc miſerabili
Quaſſata terrarum tumultu
Stare pauent titubantque regna,

Vnaque

Vnaque tandem funditus obruunt
Ciues ruinâ. ſtat tacitus cinis;
Cui ſerus inſcribat viator:
CVM POPVLO IACET HIC ET IPSO
CVM REGE REGNVM. Quid memorē ſuper-
infuſa totis æquora portubus
Vrbes inundare, & repenti
Tecta Deûm ſonuiſſe fluctu.
Regumque turres, & pelago caſas
Iam iam latentes? iam video procul
Merceiſque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus inſtruit
Belliſque, rixiſque, & ruinis
Sanguineam Libitina cœnam,
Suprema donec ſtelligerum dies
Claudat theatrum. Quid morer hactenus
Viator aurarum & ſcenas
Sole domos aditurus, vſque
Humana mirer? tollite præpetem
Feſſi na Vatem, tollite nubila,
Quà ſolis & lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor? ſequaces an ſubeunt latus
Feruntque venti? iamque iterùm mihi
Et regna decreuêre, & immenſæ
Ante oculos periêre gentes;
Suoque ſemper terra minor globo
Iam iamque cerni difficilis ſuum
Vaneſcit in punctum? O refuſum
Numinis Oceanum! ô carentem
Mortalitatis portubus inſulam!
O clauſa nullis marginibus freta!
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbiuium glomerate fluctu.

Cato Politicus.

ODE VI.

VSu ſe minui ſi ſinerent opes,
Iam nunc plura petam, quàm teneo: ſed, heu!
Auri ſtulta fames ipſa ſibi negat,
Quidquid omnibus abſtulit.
Laudo diuitias, quas animus dedit,
Quas verſat facili conſilium manu;

Quæ cùm perpetuùm crescere gestiant,
Numquam diminui dolent.
Rex aut Cæsar erit; cui Deus arbitrâ
Seu quid sustulerit, seu dederit manu,
Nullâ parte sui maior abiuerit,
Nullâ parte sui minor.
At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit studijs: nam varias sinu
Cùm dispersit opes, ridet inutili
Vulgum feruere iurgio.
Quantum magna libet munera iecerit,
Stulti diripiant; non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Casus verterit in manum.
Quòd si me meritis fascibus ambiunt,
Ipsam Fata domum, sed sine tristibus
Intrent inuidijs, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis vtar honoribus
Tamquam deposito. cùm superi volent
Quæ lætus tenui, lætus idoneo
Tradam sceptra vicario.
Gratam cùm populis egero fabulam,
Seu claro nitidus murice, seu togâ,
E scenâ monitus cedere, non meis
Vltro vestibus exuar:
Et qui conspicuus tot populis heri
Spectabar tacito non sine gaudio;
Ridens è mediâ plebe vicariam
Cras spectabo Tragœdiam.

AD PVBLIVM MEMMIVM.

ODE VII.

Esset humanis aliquod leuamen
Cladibus, si res caderent eâdem
Quâ morâ surgunt; sed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu felix stetit. inquieta
Vrbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis iacuêre, surgunt
Regna quot annis.
Casibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis satis eruendis
Dixit: elato populos habent mo-
menta sub ictu.

Parce

Parce crudeles, moriture P V B L I,
Impio Diuos onerare questu,
Densa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit hora nasci,
Hæc mori primùm dedit. Ille longùm
Vixit, æternum sibi qui merendo
Vindicat æuum.

AD ASTERIVM.

ODE VIII.

AT nos inani pascit imagine
Fortuna rerum. ludimur, ASTERI,
Vmbris amicorum; & doloso
Verba simul placuêre fuco,
Res esse stulti credimus. at simul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti Sodales
Non eadem dare verba Diuæ.
Plerumque falsis nominibus placent
Humana. Rari pollicitis data
Aequamus: & minor loquaci
Relligio solet esse voto.

AD DECIVM.

ODE IX.

AN nos sola parit DECI
Tellus? an patrio degeneres polo
Mentimur genus, & domum,
Quæ nos assiduis circuit ignibus,
Et torpere domestico
Stellatam sobolem non finit otio?
At si semideum genus
Non falsis canimur fabula Vatibus
Cælo ducere sanguinem;
Cur nostræ resides (heu nimiùm diu!)
Indormimus inertiæ,
Natalique dies infodimus casæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante senes prætereat rotâ?
O quisquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere sæculi;
Primus Phasin & vberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ

Pulsis

Pulsis eripiat Getis :
    Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
    Et seris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi
    Laudum liuor edet : quatenus (heu nefas!)
Quod Virtus erat, inuidi,
    Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus :
    Et quam certus emit consilijs labor,
Stultæ ple[illegible] agmine,
    Laudem [illegible] habet. nam simul abstitit
Nostris Gloria postibus,
    Obliquo refugam lumine figimus;
Et læti malè, ferias
    Laudes non hilari deterimus ioco.
At tu cui placitas manu
    Pulsat Fama fores, excute te toro,
Mensæque & patrijs focis;
    Et quacumque sequi iusserit, emica,
Ducentemque præi, neque
    Præter succiduis passibus ambula.
Mox hinc Caucason, hinc Athon
    Victor belligero corripies gradu :
Tunc quæ maxima fluminum
    Seu cum Sole sacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
    Indignata tui sceptra sub Imperî
Leni pace fluent; suum
    Voluent cuncta tuis in manibus diem.
Cur tunc ad patrios ego
    Cantem bella focos, segnis & immemor
Sacræ transfuga Gloriæ ?
    Cur non te potiùs Græcia, barbarum
Cur exuta iugum Rhodos,
    Visam non pauidis nauita puppibus ?
Iam tunc carpere libero
    Tempe læta gradu, iam liceat sacrum
Aemi scandere verticem :
    Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad saxa biuerticis
    Parnassi residem, Pindaricis iuuet
Rupes vincere cantibus,
    Et pacare rudi prælia barbito.
Iam tunc inclytus & sacer,
    Ignotisque procul gentibus audiar

Magni

Magni carminis artifex :
Tum quæ pessima præsentibus imminet,
Absens vlterioribus
Abrumpam spatijs inuidiam ; neque
Occultus patiar mori
Exul Pieriæ ciuis adoreæ.

ODE X.

MEo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miserabili
Permitto vulgo : quos secundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet astris Gloria, fortiter
Ignarus : & quæ lex sapientibus,
Idem meas nescire, & idem
A populo didicisse laudes,
Latere clauso certior ostio :
At ne malignis Fama calumnijs
Me iactet arcanum probrosis
Flagitium simulare tectis,
Audax vel ipso viuere publicus
In sole ciuis. Non ego ludicræ
Dixi sacramentum Mineruæ
Innocuus sine cæde miles :
Sed bellicoso strenuus ardui
Amore veri, crimina sæculi
Fraudesque & indeuota laudi
Pectora desidiamque frango
Vltore versu. quem nimis asperum
Exsuscitando Numina gentium
Regem esse nolebant veterno,
Esse tamen voluere Vatem.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi templum IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS, *signa contra Osmanum Byzantinum Imperatorem moturus, exstrueret.*

ODE XI.

HVc ô beatis septa cohortibus
Regina mundi, sidereos, age,
Molire passus, huc curuli
Nube super Zephyroque præpes

Descen-

Descende, sacri conscia liminis:
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantûm regia siderum,
Romæque, Lauretique sedes
Dalmatico potior metallo:
Quamquam niuosi ciuis Enipei
Te non auaris ornet adoreis,
Ditemque miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis præcipitem rotis
Solem recliues Americi vident,
Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis.
Videtis ? an me ludit amabilis
Imago Diuæ ? iam videor pios
Audire plausus, & sonanteis
Cæruleum per inane currus,
Tristeisque fumos, & nebulæ globum
Latè serenas rumpere copias,
Auroque florenteis, & igni, &
Missilibus radiorum acutis:
Spissæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum feruere semitas,
Ventosque, & obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, &
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine siderum
Risu, renidentisque cæli,
Sole cauas iaculante nubeis.
Audiis ? O quas prætereuntium
Lyrasque cantusque audio nubium!
Io triumphe ! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuêre flammæ.
Io triumphe ! ter resonabilis
Respondit Echo : ter Samogitiæ
Saltus, supinatæque valles,
Et trepidæ sonuêre siluæ.
O ergo nostris præses habebitur
Regina terris : ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Diuam.

AD FERDINANDVM II. CAESAREM AVGVSTVM.

ODE XII.

IAm minax Albis, domituſque latè
Rhenus afſertâ famulatur vndâ:
Iam fluunt pronis tibi regna FERDI-
NANDE tributis.
Turma pugnaces populata Dacos
Hauſit imbellem galeis Tibiſcum,
Feſſa bellorum, pauidumque telis
Sepijt Iſtrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scythici tremendus
Arbiter ponti, piger obſoletis
Abſtinet armis.
Iam ſacræ Leges, & amica Legum
Iura ciuiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
Iura pacatis dominantur agris,
Iura compeſcunt graue claſsicorum
Murmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax vbi clauſas moderatur vrbeis,
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis ſtudet æmulari
Sidera templis:
Quaque pubenteis graditur per herbas;
Hinc & hinc Diuam comitatus albo
Meſsium fluctu Cerealis vndat
Merges ariſtæ.
Longus herboſis ſpatiatur aruis
Ordo virtutum; niueæque iuncta
Fauſtitas Paci legit otioſis
Lilia campis.
Ite Rhæteis ſociæ triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophæis.
Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te Iouis quercus, & Apollinaris
Vmbra corymbi,

Te

Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidæ probat, & supinis
Annuit ramis,& amicâ circùm
Tempora serpit.
Quo velis crinem cohibere serto
Mitte cunctari : tibi colla circum
Herculis ritu fluat vsitatâ
Populus vmbrâ.

AD IVLIVM ROSAM.

Inuitat eum ad sacram Poësim in crepusculo D. VIRGINIS MATRIS *peruigilij decantandam.*

ODE XIII.

QVid muti trahimus diu
Segnes excubias? suggere postibus
Dereptum, ROSA, barbiton,
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis moue,
Et mutis animam suffice tibijs.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, &
Palantîm choreas ducere siderum:
Tu rerum Dominam canes,
Et sparsam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachijs,
Et nimbos volucrum fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam:
Et sutas chlamydum faces,
Indutique togam Solis amabili
Emirabere fistulâ:
Donec virgineis laudibus, & suis
Placatus resecet moras
Et currum madidis flectat ab Indijs.

AD D. VIRGINEM MATREM,

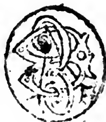
Cùm illi dicata nauis in Indiam solueret.

ODE XIV.

DIua ventorum pelagique præses
Quæ laboranteis super alta naueis

Summo-

Summoues saxis, vteroque Nerei
Eripis imo :
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cùm Thetis molleis imitata somnos
Sternitur latè, bibulisque se re-
clinat arenis :
Mercium felix tua nauis esto,
Quæ per vndanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram
Fronde coronat.
Illa seu primos aditura Seras,
Siue longinquas Orientis oras :
Proferet latè tua fabuloso
Nomina mundo.

AD NARVIAM.

Cuius in ripâ puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ODE XV.

Albis dormijt in rosis,
Lilijsque iacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieriâ rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer
Formosi legerem littora Naruiæ.
Ex illo mihi posteri
Florent Sole dies. qui simul aureæ
Infregit radios lyræ,
Iam nec scuta sonat, nec strepitum trucis
Gradiui; sed amabileis
Ruris delicias : siue rubentia
Vdo rore rosaria,
Seu molleis violas, siue volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Fauonios.
At tu, NARVIA, quem puer
Tum primùm Calabrâ personui fide;
Ictu pectinis hoc habe
Incisum viridi carmen in ilice:
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem lætæ citharis Pierides amant,
Lætum barbita Naruiam,
Lætum virginei semper ament chori.

Hæc (dum spontè vírentia
Viuent in teneri vulnere corticis)
Addiscent pueri tibi,
Addiscent tacitæ carmina Virgines:
Festo mox eadem die
Dum glebam solidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent
Partiti geminis litora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

Nihil stultè timendum & concupiscendum.

ODE XVI.

ET me Latinæ non solitum loqui
Iussêre Musæ. Nobilis Orphei
Non erubescendum nepotem
Sarmaticâ redimitè lauru, &
Longâ sonantem nec tenui lyrâ
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis :. nil timere,
Nil nimiùm cupijsse, magnis
Edico primùm mentibus. Improbo
Vtcumque ponis frena Cupidini
Metumque dispensas; per omnes
Inuidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpiùs omnium
Perstare sub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte casus. seu pelagus super,
Seu fulminantis porta tonet poli;
Stabis, repentinamque mundi im-
mobilis excipies ruinam.
At nec futurum sollicitus paue
In pace bellum. qui patitur mala
Ventura præsenti timore,
Bis miser est, dubiamque victus
Est ante cladem. ne nimiâ tamen
Virtute pecces, neu mala fortiter
Clamosus irrites; iuuabit
Fortia continuisse verba.
Arcem modesti pectoris innocens
Fortuna transit. Si reuoces tamen
Tuoque non æquam duello
Increpites; redit, atque ab imo

Quæ præteribat mœnia succutit.
Stringenda iam tunc sunt sapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Consilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna neruo. seu genus impetat
Seu fortè virtutem: vetabo,
Feruidus impetuosa fœdis
Vindex reponas verba calumnijs.
Erit loquacis pulchra proteruiæ
Vindicta, risisse, & sereno
Magnanimum tacuisse vultu.
Se quisque qualem nouerit; arguat,
Aut laudet intus. non ego dubium
Ab ore pendebo, aut proteruis
Inuidiæ dabo terga telis.
Hac lege iustus se teneat Timor:
Nunc danda cæco iura Cupidini.
Externa vestigamus; at se
Rarus habet, vel habere quærit.
Hic plenus auri, sed vacuus sui,
Infamat omnes naufragus insulas:
Quo viuat, heu stultè cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
Hic dum supremam lustrat Iberiam
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dediscit, diuque
Ipse sui vagus exul errat:
Alter reducto lentus in otio
Paullùm sepulto distat, inutilis
Belli domique & ante letum
Heu virides malè perdit annos:
Hic hæret aulæ; se tamen improbus
Suosque mores [illegible] in omnibus,
Et (quæ suprema seruitutis
Pœna) palàm miser esse non vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se mœror in risu dolentis
Dissimulat, variatque scenam.
Liuescit omnis lætitiæ color
Sub nube curæ. perpetuus licet
Nimbus salutantûm, & clientis
Vnda fluat refluatque vulgi,
Omnisque seruet limina ciuitas;
Desertus à se cuncta sibi gemit

Deesse. torquent vrbis illum
Diuitiæ, populique census.
Desideranti cuncta potentiæ
Commune nil est. esse suum putat
Quodcumque pulchrum est. inuidendo
Me mea pauperies ab auro
Tutum remouit. Quæ pede proteram
Sint plura, quàm quæ possideam manu;
Hoc magnus, hoc æqualis vno
Cæsaribus, dominabor. omnes
Spreuisse tutò possumus omnia,
Habere nemo; qui tumidus suo
Se librat attollitque regno,
Esse suum populique nescit
Aequale letum. viuimus impares,
Pares obimus. hunc alios supra
Altè curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis æquat omnes.
Et vrna, quæ nos colliget, omnium
Mensura rerum est. demite sarcinas,
Grandemque fortunam lacerto, &
Solliciti graue pondus auri,
Dum non onustus, sed moriar meus;
Iam nunc perennes diuitias mihi
Nil concupiscendo paraui,
Nil nimiùm metuendo, pacem.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CAESARIANAE *liberalitatis ab illo cani oportere.*

ODE XVII.

QVis litterati munera Cæsaris,
Fusasque pronâ diuitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laboriosi carminis arbiter
Aeternet! O qui sacra biuerticis
Delubra Parnassi, & canorum
Imperijs Helicona frænas;
Expergefactis ad sonitum lyris,
Vndantis auri flumina concine,
Quæ fusa FERDINANDIANIS
Per populos abiêre riuis.

Non

Non curiosis ille ligonibus
Euisceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus insidiatur auro:
Vsuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per sacra Musarum refundit
Atria, Palladiosque posteis.
At non, vt olim, fabula pauperes
Ditauit agros; dum pretio grauis,
Aurique tempestate diues,
Nobilium pater vnionum
Ganges auaro gemmea septies
Tributa soluit Nereidum patri,
Ripasque miranteisque campos
Mygdoniæ lauit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Fastigiatis Pyramidum iugis,
Aequâ leuabit inuidendum
Mole caput, famulumque Musis
Prætexet Albim : quæ procul exsulem
Phœbum seueræ saltibus Atticæ,
Cirrhâque, & vmbrosis reductum
Thessaliæ reuocabit antris.
Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem sonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & reuinctâ
Attonitum trahit aure vulgus :
Dulcique rerum defluus agmine,
Ludit recusis in pretium sonis ;
Aurumque , & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM CARMEN SAECVLARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE XVIII.

REginam teneræ dicite Virgines
Visentem roseis astra iugalibus,
Dignatamque volantûm
Currus flectere siderum.
Vos læuam citharis, & sonitu lyræ,
Quem vel Pierij verbere pectinis

Fingit saucius aër,
Vel motæ digito fides:
Vos Marsæ iuuenes carmine tibiæ,
Aut rauci strepitu dicite tympani,
Pugnarúmve loquaci
Nympham reddite classico.
Cæcos illa metus, & Procerum graueis
Iras, è miseræ limine patriæ,
Vestris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloque ceruorum.

ODE XIX.

VItas sollicitæ me similis capræ.
Quam vel nimbisoni sibilus Afri,
Vel motum subitis murmur Etesijs
Vano corripit impetu.
Nam seu prima metum bruma trementibus
Incussit folijs, siue Diespiter
Elisit resonis tela Ceraunijs,
Incertâ trepidat fugâ.
Atqui non ego te quærere desinam,
Clamatura retrò, CHRISTE, Reuertere: &
Rursus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Reuertere.
O seu te Libani terga virentia,
Seu formosa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, siue procul cauæ
Cingunt rura Capharniæ;
Tandem sollicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies, te mihi sedulis
Aether excubijs prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt littora, te procul
Suspirat tacitis aura Fauonijs,
Te noctis vigiles, te mihi viuidis
Signant sidera nutibus.

AD

AD IOAN. STEPHANVM MENOCHIVM Rectorem Collegij Romani Soc. IESV, Cùm Libros de Principum institutione in lucem edidisset.

ODE XX.

QValis vbi Phrygiâ Iouis armiger educatus Idâ
Audax hiulci fulminis satelles,
Vere nouo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terrásque nescit, immemorque nidi,
Magna patris relegit vestigia, fulminumque latè
Circumtonanteis visit officinas,
Euincitque Notos, & inertibus euenit pruinis,
Cæloque tensos nauigat per imbreis.
Talis inassueto circumuagus ingenî volatu,
Doctus paternæ strenuúsque pennæ,
Celsa super Procerum pallatia, despicisque terras
Summasque rerum peruagaris arceis.
Quaque Pater dubijs populos super immoratus alis
Leges superbis diuidit Tyrannis:
Hac neque consilij neque degener ingenî secutus
Aequis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas frænauerat Insubrum secureis,
Forumque gnauus rexerat Triumuir:
Te rerum exsortem tenuit domus innocentis otî
Ausum togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neq; litibus intonata centum
Verbosa raucis bella sub patronis,
Nec plorata reis subsellia, nec triumuirali
Adiudicatum curiæ tribunal;
Sed iucunda tenent obliuia diffluentis æui,
Et vrbis expers patriæque vita.
Non tamen intereà niueos sinis exsulare moreis
Aulis potentûm curijsque Regum,
Præceptisque Numas & Legibus anteis Lycurgos,
Valeriosque vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum procellis
Regni verendos obsidere postcis:
Nec pateris medijs adsistere Cæsarum cateruis
Cæcasque Fraudeis, desidesque Luxus,
Exsomnesque Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ nitorem, barbarumque Fastum,

Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quiriteis
Sacrumque cunis aduocas Honestum,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemque Diuis explicare palmam.
Iamque nouos debet tibi Martia Roma Scipiones,
Centumque Magnos, Maximosque centum,
Et Belgæ Carolos, & Lechica regna Casimiros,
Nouosque Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui sæcula digerant in aurum,
Mundique pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen, & Gadibus afferant Hydaspen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorum sponte fluens sub fœdera militaris Ister,
Rumpat tenaceis Bosporo catenas.
Quos neque fulmineâ de pectoris emouebit arce
Inane regni purpuræque fulgur,
Nec quæ dispositis toga luxuriosior lapillis
Furto pudentis erubescit ostri;
Nec solium, nec quæ manus imperiosiore sceptro
Mœstæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otij sequester
VRSINVS, almi prima cura Phœbi,
Tristibus ignotum te non sinet immori tenebris:
Sed te futuro consecrabit æuo
Temporis egressum ludibria, turbinesque rerum, &
Calliginosi sæua iura leti.

AD ANDREAM RVDOMINAM E SOCIETATE IESV.

Cùm Româ in Lusitaniam abiret in Indiam nauigaturus.

ODE XXI.

Ergo minaci credulus Africo,
Tumultuosi marmora Nerei,
Pugnasque ventorum, & tyrannos
Aeoliæ superabis aulæ?
Nec te marinæ torua licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enauigandus, nec proteruis
Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaceis Aeoliæ minas,
Iramque ponti spernis, & obuios

Mundi

Mundi furores irr torrâ
Fronte ſubis ſimilique vultu,
Quo ferientis mœnia Tuſculi,
Aut otioſi iugera Tiburis
Perambulaturus ſubibas
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira proteruia
Subſidet vndæ. iam video procul
Ad littus acclinata leni
Aequora decubuiſſe ſomno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. ſcinde tenacium
Moras rudentûm: perge claſſem
Veliuolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidoloſos diruet obijces
Periculorum, nec ſiniſtris
Ire dabit tua Fata velis.

LAVDES
INVICTISSIMI POTENTISSIMIQVE
SIGISMVNDI III.
POLONIAE SVECIAEQVE REGIS.
ODE XXII.

QVam prono Rhodopen pede
Luſtro? quæ vitrei littora Phaſidis
Viuo præuehor impetu?
Audaceiſque Dahas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captiuumque gelu tranſilio Tyram?
O cani iuga Carpati!
O formoſa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lauant,
Quam lambunt gelidi flumina Viſtulæ!
Quis me, quis Moraquæ, precor,
Quis me perſpicuæ margine Viliæ
Siſtat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ ſidera traijcis,
O quæ nubiuagâ Calliope polum
Præterlaberis orbitâ:
Hic me ſiſte, precor, quà Getico piger

F... sanguine Bosporus,
...ymphæiq́ue domos, & caua barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
...c dulci scopulos carmine colligam,
Graiæ prece tibiæ
...ram de medijs surgere rupibus
...debo. duce me retro
Descendent resonis marmora collibus;
Et longo procul ordine,
Arrepent Parijs saxa laboribus:
Musæamq́ue pati manum
Inscribiq́ue volent, & memores tui,
SIGISMVNDE, pati notas.
Sculpëris volucri proterere impetu
Thressæ cornua Cynthiæ:
Scalpemus gemini fulmina prælij,
Scalpemus refugum Geten,
Et captum niueis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum,
Et latè violis humum,
Arauq́ue & folio Solis, & aureis
Pingent marmora lilijs.
Nos & manè ter, & vespere ter sacrã
Circùm valle sedebimus:
Hïc viuis dabimus cespitibus super
Verbenas, & olentia
Sacris thura focis, & rude futili
Nectemus philyrã caput.
Dicemus ter io: ter recinent io
Canæ littora Thraciæ:
Et victos iterùm carmine Concanos,
Et plausus, & ouantia
Permistis dabimus clasſica tympanis.

AD GERMANIAM

Ciuili bello ardentem.

ODE XXIII.

QVid iuuat densis glomerata turmis
Bella ciuili tonuisse clade?
Quid iuuat latè maduisse pinguis
Sanguine campos?
Tela Threïssis potiora pugnis,
Tela Germani cohibete, tela:

Tela

Tela molitur noua peruicacem
Cæsar in hostem.
Parcus irarum, modicusque ferri,
Lenis in ciues, sine cæde fusos
Thracas & victos sine clade Cæsar
Sternet Alanos.
Pone crudelis simulacra leti,
Deme loricas, pharetrasque Rhæte,
Mollibus flectit sua regna FERDI-
NANDVS habenis.
Seruit extremi tibi potor Istri,
Cæsar irati moderator orbis:
Te repercussis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placidusque ferro
Orbis, ingentes sen j ruinas
Firmat, & prono fugitiua ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, calidæque rixæ
Findit obliquo iuga vomer vnco:
Et minax olim, modò iustus agrum
Demetit ensis.
Cassis instratis resupina cristis,
Alitum vernis resonat querelis,
Fœta nidorum: sociant maritas
Scuta columbas.
Te vagum Solis comitata currum
Fama, per latas spatiata terras,
Narret Eois, doceatque feros
Nomen Iberos.
Audiet Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo:
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRAE IN HERODEM.

ODE XXIV.

DEuota sacræ progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum! seu Libyssa
Marmaricis lea pauit antris,

Seu te maligno sidere degener
Parthis maritâ tigride prodidit,
[illegible]s heredem paterni;
Siue gregis populator Afri
[illegible]m sub alto destituit iugo;
[illegible]elluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque ferisque prædam;
Tuo seueras pectore marmora
Duxêre venas, marmora rupibus
Decisa, quas Gætula cælebs
Deucalio super arua iecit:
Te sede primùm liuida regiâ
Megæra fixit: Tisiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Imposuit diadema fronti; &
Regale nuper cùm premeres ebur,
Adsedit altis fulta curulibus,
Et per Palæstinos Tyrannis
Explicuit sua signa campos.
Tremensque & atrum sanguineâ manu
Telum coruscans, secum Odia, & Minas,
Cædemque, & insanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
Strages, & indignum Excidium retrò
Lactentis æui traxit, & inclyta
Regnorum, inexhaustasque longis
Cladibus euacuauit vrbeis.
Illam & parentum dira gementium
Lamenta, Questusque, & Gemitus retrò,
Luctusque vicatim secuti, &
Irriguis Lacrymæ cateruis.
Quòd si caducis decidit amnibus
Præsagus imber, quid pluuias sequi
Cunctantur vltrices procellæ,
Et volucrum strepitu quadrigarum
Incussus æther pigra tonitrua &
Immugientûm fulmina nubium
Compescit, indulgentque metæ
Aërijs vaga tela pennis?
At nil trisulcis Acroceraunia
Delecta flammis, nil Rhodopes iugum,
Quassæve peccauêre cautes
Aemathiæ, nisi fortè dirum
Inominatis marmora partubus
Fudêre monstrum: rumpite, rumpite

Mon-

Monteiſque, fecundaſque Regum
Fulmina præcipitate rupeis.
Exſpiret auras; occidat, occidat
Funeſtus, exſecrabilis, efferus
Sector; crematuramque taxum
Ipſe ſuper cumulumque regni
Summum cadauer fumet, & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monſtrum, diſsidentûm
Ludibrium Furiarum, & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignaua tellus, deſuper arduâ
Voluente ſaxorum ruinâ:
Quam pelagus ſuper & refuſis
Bis terque Nereus Syrtibus inſonet.
Audimur. ingens ſidera verberat,
Spumamque, limumque, & rapaceis
Oceanus glomerauit vndas:
Iam nutat æther, iam barathrum propè,
Vaſtiſque campi diſsidijs hiant:
Iam fractus illabetur orbis
Sacrilego capiti. i, profunda
Inexpiato pollue Tartara
Tyranne leto: ſolus & igneum
Inſume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.

Adiuro vos, filiæ Ieruſalem, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam, quoadusque ipſa velit.

Ecce iſte venit, ſaliens in montibus, tranſiliens colles. Similis eſt dilectus meus capreæ, hinnuloq́; ceruorum.

ODE XXV.

ME ſtipate roſarijs,
Me fulcite crocis, me violarijs,
Me vallate Cydonijs,
Me canis, ſociæ, ſpargite lilijs:

Nam

Nam visi mora Numinis
Mî sacris animam torret in ignibus.
Vos ô vos ego filiæ
Cælestis Solymæ; vos Galaditides,
Vos ô per capreas ego
Erranteisque iugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Isaci,
Quæ saltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede visitis,
Nymphæ nobilium gloria montium :
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis : neu strepitu pedum,
Neu plausæ sonitu manus
Pacem solliciti rumpite somnij :
Donec Sponsa suo leues
Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit iugis
Formosæ soboles matris, & vnicæ
Formosi soboles patris :
Siluarumque super colla comantium, &
Intonsum Libani caput,
Magnorumque salit terga cacuminum , ac
Proceras nemorum domos
Prono transiliens præterit impetu :
Veloci similis capræ,
Quæ visis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm fame , bello , caliq; intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

Aurei regina MARIA cæli,
Mæsiæ valleis, Hypanimque latè
Nubium curru super & niuosis
Vise quadrigis.
Aureus tecum Puer, & coruscis
Aureæ pennis properent cateruæ;
Et Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

AD

AD CLAVDIVM RVFVM.

Sibi sepulchra & tumulos Regum scholam esse.

ODE XXVII.

NOn me Democriti sales,
Non me Cecropij porticus atrij,
Non percussa docentium
Delectant calidis pulpita iurgijs,
Vel quæ pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panætij;
Vel quæ Pythagoræ senis
Doctâ tusse crepant. Me veterum frequens
Memphis Pyramidum docet:
Me presiæ tumulo lacryma gloriæ;
Me proiecta iacentium
Passim per populos busta Quiritium,
Et vilis Zephyro iocus
Iactati cineres, & Procerum rogi,
Fumantumque cadauera
Regnorum, tacito, RVFE, silentio
Mœstum multa monent. mihi
Pompeij gelido sub Ioue segreges
Artus, & lacrymæ carens
Desertoque vagum littore fumus, &
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætij
Compensat breuiùs, neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pierijs macer
Insudare libris, aut tacito vigil
Impallescere Socrati:
Si Regum titulos; & tumulis super
Fulgentem premo gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæsarum.

AD FAMAM.

LAVDES LADISLAI,

PRINCIPIS POLONIAE SVECIAEQVE, AB ILLA CANI OPORTERE.

ODE XXVIII.

AGe picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubanteis pede nimbos,
Age, claras famulantûm quate pennas Aquilonum:
Glacialis rege currum Cynosuræ,
Cata spissos super imbreis equitare,
Simul Euros animauit generoso tuba cornu.
Tibi plausus populari vagus aurâ,
Tibi pulchræ sociali vice laudes,
Famulantur salientûm comitatu chorearum.
Tibi septem Tiberinæ iuga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum salit ordo thyasorum.
Age, sacrum glacialis iubar Vrsæ
Cane Medis, cane flauis Agathyrsis:
Cilicumque & pharetratis Nasamonum cane turmis.
Tibi, Princeps, opulenti liquor Hermi
Graue nomen fluuiali linet auro;
Tibi carmen pretiosâ perarabit Tagus vrnâ.

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVII

SOCIETATIS IESV

LYRICORVM

LIBER III.

AD FRANCISCVM CARDINALEM

BARBERINVM,

VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

FRATRIS FILIVM.

ODE I.

BSISTE vulgus. nil humili iuuat
Cantare buxo, nil popularibus
Neruis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ sidus adoreæ,
FRANCISCE, dicam. Te niueis super
Cunis ligustrorum reclinem
Pulcher honos, croceoque Phœbus
Perfudit imbri. te roseus Pudor,
Virtusque primùm non pueriliter
Risere nascentem, & supinis
Lilia supposuêre membris.
Tunc & iocoso murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
Dulceisque vagitus ab ipsis
Crederis edidicisse Musis.
Tunc & caducis ningere lilijs
Molleis pruinas, & violaria, &
Nubem rosetorum proteruo
In puerum cecidisse nimbo,

E Nec

[illegible]on feueri flumina Liberi
[illegible]nasse credunt, melláque Dardanos
Errasse per vicos, & Vrbem
Vberibus secuisse riuis:
Læuumque vernæ munere copiæ
Risisse Tibrin, & virides procul
Strauisse per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
Gratùm allocuto, lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis:
Ite, nouos iterate lusus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. nascitur, & vitæ
Sincerus, illimisque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi feruidus ingenî,
Frugemque virtutum, & Latinis
Restituet sata læta campis:
Auroque fusum tempus, & aurei
Latè per vrbeis flumina sæculi
Diffundet, & regnata paruo
Rura Ioui, residesque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripasque, miranteisque siluas
Hesperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM,

Christi necem deflentem.

ODE I,I.

CVm tu MAGDALA liuidam
Christi cæsariem, cùm malè pendula
Spectas brachia, prô tibi
Pectus non solitis feruet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi
Non mens semianimis restat in artubus:
Non fronti teneræ niues,
Non viuax roseis purpura vultibus,
Non notus superest color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè spirat anhelitu.

Non,

Non, me si satis audias,
Plores perpetuùm tristia; tertia
Cùm lucem reuehet dies,
Mutati referet munera gaudij.
Nam quæ sole caret duplex,
Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM.

Clementiâ potissimùm Principes ornari.

ODE III.

FElix, qui dubio forte caput supposuit Ioui,
Nutantiq; polo: nec trepidâ sceptra tenet manu,
Nec sperat cupidus, sed fruitur; nec pauidus tenet,
Sed securus habet. Tu modici lenior imperî,
Nec plausum tacitæ plebis emes, nec miserabileis
Diuendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te iustus populi clarat amor. cetera diffluent:
Hoc vno veniet diues opum copia flumine.

AD EGNATIVM NOLLIVM.

Aequo semper rectoq; animo aduersus Fortunæ inconstantiam standum esse.

ODE IV.

SIue te molli vehet aura vento,
Siue non planis agitabit vndis;
Vince Fortunam, dubiasque NOLLI,
Lude per artes.
Riserit? vultum generosus aufer.
Fleuerit? dulci refer ora risu:
Solus, & semper tuus esse quouis
Disce tumultu.
Ipse te clausam modereris vrbem
Consul aut Cæsar; quoties minantium
Turba Fatorum quatient serenam
Pectoris arcem.
Cûm leues visent tua tecta Casus,
Lætus occurres: præeunte luctu
Faustitas & Pax subeunt eosdem
Sæpè penates.

[illegible]on ſeneri flumina Liberi
[illegible]aſſe credunt, melláque Dardanos
Erraſſe per vicos, & Vrbem
Vberibus ſecuiſſe riuis:
Læuumque vernæ munere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Strauiſſe per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
Gratùm allocuto, lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis:
Ite, nouos iterate luſus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. naſcitur, & viti
Sincerus, illimiſque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi feruidus ingenî,
Frugemque virtutum, & Latinis
Reſtituet ſata læta campis:
Auroque fuſum tempus, & aurei
Latè per vrbeis flumina ſæculi
Diffundet, & regnata paruo
Rura Ioni, reſideſque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaſque, miranteiſque ſiluas
Heſperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM,

Chriſti necem deflentem.

ODE I,I.

CVm tu MAGDALA liuidam
Chriſti cæſariem, cùm malè pendula
Spectas brachia, prô tibi
Pectus non ſolitis feruet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi
Non mens ſemianimis reſtat in artubus:
Non fronti teneræ niues,
Non viuax roſeis purpura vultibus,
Non notus ſupereſt color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè ſpirat anhelitu.

Non,

Non, me si satis audias,
  Plores perpetuùm tristia; tertia
Cùm lucem reuehet dies,
  Mutati referet munera gaudij.
Nam quæ sole caret duplex,
  Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM.

Clementiâ potissimùm Principes ornari.

ODÉ III.

FElix, qui dubio forte caput supposuit Ioui,
Nutantiq; polo: nec trepidâ sceptra tenet manu,
Nec sperat cupidus, sed fruitur; nec pauidus tenet,
Sed securus habet. Tu modici lenior imperî,
Nec plausum tacitæ plebis emes, nec miserabileis
Diuendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te iustus populi clarat amor. cetera diffluent:
Hoc vno veniet diues opum copia flumine.

AD EGNATIVM NOLLIVM.

Aequo semper rectoq; animo aduersus Fortunæ inconstantiam standum esse.

ODE IV.

SIue te molli vehet aura vento,
Siue non planis agitabit vndis;
Vince Fortunam, dubiasque NOLLI,
  Lude per artes.
Riserit? vultum generosus aufer.
Fleuerit? dulci refer ora risu:
Solus, & semper tuus esse quouis
  Disce tumultu.
Ipse te clausam modereris vrbem
Consul aut Cæsar; quoties minantûm
Turba Fatorum quatient serenam
  Pectoris arcem.
Cûm leues visent tua tecta Casus,
Lætus occurres: præeunte luctu
Faustitas & Pax subeunt eosdem
  Sæpè penates.

Dextra fors omnis gerit hoc finiftrum,
Quòd facit molleis : habet hoc finiftra
Profperum, quem nunc ferit, imminenteis
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, effe magnus
Definit mœror. facilem ferendo
Finge Fortunam ; leuis effe longo
Difcit ab vfu.

AD PVBLIVM MVNATIVM.

Mœrorem animi colloquiis & cœtibus amicorum temperandum effe.

ODE V.

SI quæ iuuabit dicere faucium,
Permitte, PVBLI, compofitam malè
Loqui cicatricem,& latentes
Parce animo fepelire curas.
Secura ferri robora fæpiùs
Occultus ignis fubruit: & fuper
Minora filuarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Strauit virentem; quam tonitru leui
Quondam fauillâ lambere geftiit
Impunè. Te longus filendi
Edit amor, facilefque luctus
Haufit medullas. fugerit ocyùs
Simul negantem vifere iufferis
Aureis amicorum , & loquacem
Queftibus euacuâris iram.
Olim querendo definimus queri,
Ipfoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, fi per omnes
Cura volat refidetque ramos.
Vireis amicis perdit in auribus,
Minorque femper diuiditur dolor,
Per multa permiffus vagari
Pectora, nec rediiffe quondam,
Pulfus fuperbit. Vife fodalium
Cœtus : & vdis fic temerè iace
Infufus herbarum lacertis,
Ad patrij leue murmur Hallæ.

AD

AD MARCVM SILICERNIVM.

Veras esse diuitias, quæ à bonis animi petuntur.

ODE. VI.

NVmquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis auidas composui manus,
Vt mecum taciti fœdere prælij
Aequâ pace quiescerent.
Quid Fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Non auellet opes, quæ procul extimo
Semotæ spatio iacent.
Quæ possunt adimi, non mea credidi;
Numquam pauperior, si meus integer.
Regnum, MARCE, mei, si benè de meis
Vectigalia censibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, diuitibus latior Indiis,
Quo non ter spatio longiùs annuo
Itur nauibus aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem
Hospes sæpè sui; non ebur, aut nouas
Mercatura dapes, ipsa sui satis
Diues, si sibi cernitur.

In turpem sæculi Auaritiam.

ODE VII.

FRustrà querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus, arcium
Portas & emunita sæuo
Mœnia procubuisse ferro.
Tot ciuitatum clade super parum
Peccauit ensis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida suffodiuntur auro.
Eheu! secundum militis ad latus
Primus resedit sedulus artium
Fossor pudendarum, & decoros
Explicuit sine sole vultus
Vicina iuxta pocula lætior!
Cessère seruis tela ligonibus!

Plebeius (heu nefas!) equestri
Malleus associatur hastæ!
Pax ipsa bello deterior subit,
Cum vilis auri belligeras amor
Pacauit iras, & repensis
Prælia detonuêre nummis.
Pugnare dignos sole palàm duces
Celant opacæ nobilis obsides
Auri cauernæ. iam caduci
Desuper intremuêre colles:
Nolunt adeo iam dubiæ solo
Pendere turres. excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
Insons auaris littus ab vrbibus
Migrauit, & contaminatos
Aequora deseruêre portus.
Natura magnis dum sepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Obleuit ora, vt nauigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nusquam repertas, arua per Apula,
Quæsisse ripas, cùm sequacem
Distinuit malus error vndam,
Hausitque nubes vallibus integras
Turbo soluto plana per alueo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxâ.

AD AELIVM CIMICVM,

in Russiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

ÆLI, non sumus arbores:
Vt quo quisque loco natus, inutili
Duret perpetuùm morâ.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ iuga Russiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et siccæ niuium viæ:
Non frustra properis imposuit rotis
Currus Iapeti genus;
Et terram pauidos linquere nautas,

Pictis

Pictis non fine carbasis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non frustrà patiens equi
Se sternit mediis trames in Alpibus.
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium struxit, idoneis
Dimensum iuga passibus,
Quà se præcipiti Gloria vertice
Lasso ostenderet Herculi;
Dignatusque sequi per eret Amnibal,
Regnumque ac Libyeos manu
Attollens populos Aeoliam super,
Et tristes nebulis domos
Armatam Italiæ infunderet Africam.
Non soli loca quærimus:
Nusquam fixa satis Pergama transeunt,
Teucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna suas regna vices : nihil
Perstat, quo genitum est , loco.
Cùm primùm geniti matris inertia
Terræ viscera rupimus,
Moti particulam traximus ætheris:
Cælique ingenio patris,
Cum matre immemores stare,cucurrimus.

PANEGYRIS
ANNÆ RADIVILIÆ
CASTELLANÆ TROCENSIS
DVCISSAE NESVISII.

ODE IX.

QVo te Dearum nomine consecrem,
Vicina cani Nympha Borysthenis?
Themisne, an vna Gratiarum
De tribus excipiêre Diuis
Scribenda Drie ? cedit aquis tibi,
Vtcumque pictis fertur oloribus,
Cretâque, & innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & seuero migrat ab Algido
Parùm serenis Cynthia cornibus,
Quamuis anhelantûm lacessat
Ira canum, teretesque rumpant

Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax retexto
Bella virûm simulare in auro
Mensem fefellit, seu tibi Cælitum
Vestire nudas spiritus incidit
Aras, & aulæis. & ostro
Pauperibus placuisse Diuis.
At non inani fama canit tubâ
Te vi potentis non sine consilî
Ventura tangentem sagaci
Mentis acu celerique curâ.
Tristis videri prodit, & vnicè
Sibi serenis peruigil in genis
Lucet venustas: seu coruscum
Cæsariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube modestiæ
Extinguis aurum vilius aspici,
Gemmasque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta coralliis,
Illinc smaragdis fulguret India;
Cùm pura Virtus fulsit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

AD MVSAM.

LAVDES LADISLAI
PRINCIPIS POLONIAE ET SVECIAE.
ODE X.

CArminum præses citharæque Clio
Dic, vbi molli resupina somno
Feta rumorum cubet eruditis
Fama sub antris.
Rumpat ignauos, age, dic, sopores
(Nam locum nosti) nimiique fessa
Somnij, tergat niueo morantem
Pollice somnum.
Thespio currum moderante loro,
Solis auratas, age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluisse tabo.

Narret

Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum:
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostiis septem; tibi diues æris
Accinet Lydus; tua voluet ingens
Nomina Ganges.
Te canent solis Garamantes aruis,
Te Dacæ Princeps, pluuiæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique discet
Potor Enipei.

LAVDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XI.

QVis me citatus pectoris impetus
Oculo sedentem propulit aëre,
Currusque nimborum morari, &
Per medias equitare nubeis,
Et plana terrarum, & populi casas
Regumque turreis non fine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru?
Rerúmne falsâ ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum sine labe solem
Præuertor? hîc & patria siderum
Clarusque cæli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Quâ parte cæli Principis aureas
Inscribo laudes? hinc adamantinis
Aeternus Orion in armis,
Et gemino propè Castor igni
Fortem reposcunt. hinc grauis Hercules
Famæ propinquum postulat Herculem:
Hinc noctis immunem & veterni,
Parrhasij vocat ora plaustri.
Acrem & timori cedere nescium
Addam Leoni; quem penes igneæ
Aestatis aruorumque cura, &
Flaua Canis Cererisque regna?
Iustam & tenacem propositi manum
Mundi serenis partibus asseri

Expectat Autumni Virago:
Quæ geminam ſine fraude Libram
Aeuíque frænos, & celeres veli
Compeſcit horas; hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleïadas Hyadaſque cerno:
Illic laborat Phoſphorus hoſpitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidus
Collumque repenteſque cælo
Scorpius abſtinuiſſe chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondiſſe, & radiantium
Opima villorum, & iubatas
Velle polo reuocare flammas.
Inſculpta cælo gloria ſoſpitat
Heroas; anni cetera ſubruunt.
Aulæque ſceptroque, & columnis
Excidium ſua dixit ætas.

AD AVRELIVM FVSCVM.

Omnia humana caduca incertáq; eſſe.

ODE XII.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, FVSCE, velis, cetera diffluent
Vernæ more niuis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formoſis reſeces fortia; diſplicent.
Externis trahimur: ſi malè Dardanis
Reſpondens Helenæ pectus amoribus
Famoſus videat Paris;
Nuſquam per medij prælia Nerei
Ventorumque minas ſplendida deferat
Graij furta thori. ſed benè mutuo
Rerum conſuluit iugo
Naturæ Dominus, quòd niueis nigra,
Lætis occuluit triſtia. qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Conſulto ſapiet Deo.

AD

AD MOSCOVIAM.

Cùm Principem Poloniæ Moschi in imperium accerserent.

ODE XIII.

MOscua, cur iniquas
Aureis frustrà pharetris diminuis sagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro ? cohibe stridula contumaci
Barbara tela neruo.
Iam tibi Mauors facili molliit arma risu:
Iam tibi mulcet iras:
Iam tibi frontem lepido temperat in sereno:
Iam cecidêre tela:
Iam pharetratis clypeus demigrat è lacertis.
Quid lacrymosa toruam
Exaras rugis faciem ? quid melius supinis
Fletibus astra poscas?
Quid bono Diui melius mittere Rege posſint?

AD HONOREM.

Cùm FRANCISCVS BARBERINVS *sacrâ purpurâ ab* VRBANO VIII. *Pont. Opt. Max. ornaretur.*

ODE XIV.

TE clara Diuûm progenies, Honor,
Marsæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum , volucrisque vitæ
Formosa merces. te decorum patrem
Inter serenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque stellarumque cunas
Imbre super radiorum, & auri
Virtus marito conscia Numini
Effudit illustrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sidereâ religasse zonâ , &
Non indecoræ sidere purpuræ,
Gratæque risu lucis, & osculis

Miros anhelantem nitores
Celsa super posuisse sceptra,
Et molle fertur fascibus & mitris
Aptasse fulcrum : quas stipulæ modo
Prensasse per ludum, & procaci
Diceris arripuisse dextrâ.
Te prorogati filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubescendis adurit
Ignibus ; ingenuoque partus
Luces honesto, feruidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fidesque,
Et duplicis studiosa mundi,
Illiterato quæ procul otio
Fecunda veri tempora diuidit,
Arcemque Causarum, & corusci
Præuehitur vaga regna Phœbi;
Te, quæ propinquâ clade superbior
Gaudet cruentis Diua periculis,
Lassare Fortunam duello, &
Per medias docet ire morteis.
Illam impotentûm exercitus imbrium
Insana aquarum rumpere prælia,
Vndas refringentemque flammas,
Attoniti pauet ira mundi,
At non & æquo fœdere Comitas
Non temperato pectore conserit
Cultusque, tranquillamque morum
Temperiem, similemque vultum :
Siue æstuosus gurges inhorruit
Ciuilis vndæ, cùm popularium
Aestu procellarum, & dolosâ
Carbasa diripiuntur vndâ;
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre ventis, cùm placidum sibi
Consensit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata gressu
Centum vetustas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris auorum : nec seueræ
Martis opes, Aquilæve desunt,
Censusque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & stemmatis, & togæ,
Fascesque, laurique, & frementûm
Turba retro Titulorum inaneis

Exercet

Exercet auras, non sine Plausibus,
Famæque & aureo Nominis essedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frænigerâ trahit aure vulgus.
Iamque & virentis vere pueritiæ
Malas amictum, purpureus simul
Autumnus irrepsit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantûm culmina siderum
Effræna curru iungere fulmina,
Nubeisque prætenectum & imbreis
Quadriiugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curuo poplite ciuitas,
Votisque, & obtutu sagaces
Puniceum iaculamur axem:
Vnde & coruscis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & insulis,
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas specularis vrbeis.
Tu regna ventorum, & pelagi grauem
Compescis iram, tu vaga siderum
Crystalla frænas. tu frementeis
Lucis equos, vigilesque mundi
Metaris igneis: te penes Aequitas,
Et septa Tuscis Iura securibus
Stipantur; annosæque Leges,
Et nineum sine cæde Iustum.
Tecum supellex aurea, & asperi
Gemmis tiaræ: te radiantium
Nexus coronarum, sereni
Regum apices, lituique circum,
Et regiarum sidera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad vsque formosam diei
Inuidiam, opprobriumque solis.
At retro flauum lambere puluerem
Liuor rotarum, & degeneri solum
Mento cecidisse, & procacem
Mœret humi posuisse vultum:
Plenoque nusquam Diuitiæ sinu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ,
Et grando gemmarum, & refusi
Per populos vagus imber auri.
Tu lene Tormentum ingenio admoues,
Menteisque dulcis nectare Gloriæ

Ple-

Plerumque mulces: te feracem
Consilij, facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus,
Fucoque & albis vestibus vnicè
Formosus, agnoscique duplex,
Et placidæ sine nube rugæ,
Risu serenæ frontis idoneus
Mirè sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioque morum.
Spes mille circùm nubibus insident,
Plenoque regni pectore turbidùm
Bacchantur: at turpes Repulsa,
Et volucris fuga ridet auræ.
Te quamquam anhelantûm ignea siderum
Suspirat ædes, Principis aureos
Inuise posteis. hic ruinas
Imperij, seniumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, & potiùs sacrâ
Incude distingas in aurum
Sæua Ducum Procerumque tela.

AD APES BARBERINAS.

Melleum venisse Saculum.

ODE XV.

CIues Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flauæque veris filiæ,
Gratùm fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hospitæ,
Laboriosis quid iuuat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Sæcula melle fluunt,
Parata vobis sæcula?

AD SEIPSVM.

ODE XVI.

QVid diu vanas feriente nubeis
Vota fallaci iaculamur arcu?

Quid

Quid loquor dudum mihi Consul ipse,
Ipse Senatus?
Ite mordaces procul ite curæ,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me sacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O vbi molles Heliconis vmbræ,
O vbi Cydnus, violisque pictum
Thespiæ rupis caput! ô sonori
Flumina Pindi!
Me quis ad vestros Aquilo recessus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadrigâ
Deferat fessum, gelidosque Cirrhæ
Sistat ad amneis?
Vos mihi Romam, Phrygijsque centum
Pendulas saxis simulatis ædes;
Vos Auentinum Capitolijque im-
mobile saxum.
Hïc vbi læui cecidêre musco
Virgines vndæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:
Hippocreneis abiêre riuis
Pegasi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hîc Liris fugit, alter Vfens,
Alter illimi Thrasimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plæue
Voluitur auro.
Hîc ad Empusæ nemus, & virentem
Aesaris ripam studiosa florum
Aura colludens cumulo iocantis
Obstrepit vndæ.
Lenis hîc auræ tepor, hîc venustas,
Hîc nitor rerum, meliorque cæli
Vultus, hïc plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hîc sales compti, facilesque risus,
Hic leuis circum iocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt resecto
Flore quasillos.
Hîc mihi septem meliùs renident
Romuli colles, gracilesque venti
Leniùs perflant gelidam supinì
Tiburis arcem.

Collis

Collis ô ſacri decus, ô magiſtrum
Numen, ô Graiæ fidicen Camœnæ
Phœbe, ſi geſtis procul arduo de-
ſcendere Cyntho,
Huc ades longi mihi teſtis otî:
Tuque (nam me quis prohibet?) repoſta
Affer inprimis mihi, FVSCE, grati
Carmina Flacci.

AD TIBERIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis VRBANI VIII. *Pont. Opt. Max. Symbolum fore.*

ODE XVII.

TIbri ſiſte precor, nec rapidæ regna licentiæ
Iactaris temerè: neu Latij littora Nerei
Vndarum nimio deciduus plauſeris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per imperuia lubricũ
Vectigal dominò deproperas Nereidum patri?
VRBANI patulæ credideris flumina dexteræ:
Tunc ſeu melle fluent, ſeu rutilis ſæcula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydijs.

LAVDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XVIII.

HIc ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis: ite loquacia
In tranſtra, faecundiſque Muſæ
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine ſibili,
Lenique ſacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba ſuper volitare terga
Doctus, procellas & biiuges celer
Frænare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaſeæ dominator vndæ
Inſcende puppim. Quod timidi priùs
Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoque virtutum, & refuſæ
Per populos maria alta famæ

Vates

Vates profundæ nauita gloriæ
Inuisat? illinc alta frementium
Moles procellarum, & proteruæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.
Hæc illa parci nescia littoris,
Auara cæli, prodiga munerum
Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Sese ipsa rerum fluctibus erigit,
Curasque & alternis natantem
Consiliis animum remiscet,
Vindex auaræ fraudis, & abstinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca.
Hinc æstuantûm mota superbia
Subsedit vndarum, & procul arduum
Ad littus acclinata blando
Aequora decubuêre somno.
Hoc illud alti Principis otium
Clausum quieti vecte silentij;
Somnique curarum, & labore
Empta quies, animique vesper
Longi repensus merce negotij.
Cùm dulcis inter claustra modestiæ
Sceptrumque & immensis reclinat
Regnum humeris, onerique parcit,
Obliuiosus dissipat Hesperus
Regum labores. damna fugacium
Plerumque curarum reponunt
Peruigiles fine nocte somni:
Aulæ nitorem cùm benè nesciæ
Texêre noctes, nobilium simul
Pompam cateruarum retexit
Clara dies; redière curæ.

AD MILITARES EVROPAE ORDINES.

De Prouinciis Græciæ recuperandis.

ODE XIX.

SI quem cruentæ vultus adoreæ,
Si fusus auro miles, & inclyti
Vrunt in argento triumphi
Artifici simulante dextrâ,

Sculptæque laudes [illegible]ſuper
Afflatâ ſignis vita Co[illegible],
Cultuſque, moreſque, & perenni
Penè loquax ſua fama ſaxo:
Hic ſi locari pòſt genitis face[illegible]
Et per nepotum lucidus a[illegible]
Quærit videri; deſtinata[illegible]
Funeribus meditetur aram,
Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramque dextræ commodet Hectoris,
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracoſioque cælo:
Letique curtâ merce perennius
Lucretur æuum, quos ſibi dempſerit
Caris redonaturus annos
Coniugibus, puerìſque caris.
Hic ſi timendus geſtit aheneis
Horrere ſquammis, quem litui ſonus
Sæuique coniurata Martis
Signa vocant, clypeo ſubire,
Sparſumque crinem verſicoloribus
Mutare criſtis, & rapidum vehi
Dum per reiectanteis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum paluſtri conſita fraxino
Poſcit Methone, poſcit Acarniæ
Lacus, Tanagreique ſaltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnoſſoſque telis, & reſonum graui
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconſulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oeta.
Si rurſus idem bella fidelibus
Committat Euris; æquoris impiger,
Veloque & obluctante remo
Ortygiis equitabit vndis.
Illi Cytori pinus, & hiſpidæ
Cupreſſus Idæ brachia frondium
In tranſtra, & hærentem carinam
Contrahet; æriſonamque puppim
Non imperito remige muniet
Eubœa: remos Theſpia ſuggeret,
Auſamque deſpectare nubeis
Veliferam dabit Oſſa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus aſsitas

Mæander

Mæander intercurrit alnos,
Aut dubij vagus error Hebri.
Nec si superbus poscat eques veli,
Pugnæ scientes Ismara denegent
Pullos, relicturasque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas,
Si bellicosos proruat accolas
Seruilis Aemi, sparsa sequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Aemoniis agitare campis.
Illum & colossis conspicuum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renascentem metallis
Orchomenos, vel amica viuum
Non peieranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare sinent sine laude ciuem.

AD AVLVM LAEVINIVM.

Visnouij Poloni Equitis virtus, cuius interempti pro patriâ Cor, per summam barbariem, inter se partiti Turcæ, & depasti sunt.

ODE XX.

EHeu! quò citharæ sciens,
Et Bacchi calidis feruida iurgiis,
LAEVINI, ruit indoles,
Imbellem strepitum, & docta procacibus
Saltum fingere classicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et mensam clypeo super,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælij
Fudit VISNOVIVS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus.
Ille & sanguineis super
Fumantûm cumulis hæsit Iazygum, &
Alti nauita sanguinis
Portum non soliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladiis, pectoris inuia
Dimouêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens iecur

Deuesci, & pia carpere
  Auũ sacrilegis viscera morsibus.
At non egregiam quoque
  Libarunt animam, nec Mareoticas
Pauit fama libidines,
  Aut secura Getæ dentis adorea.
Eheu, stringite posteri,
  Ferrum belligerâ stringite dexterâ.
Heu primam gladij sitim
  Pubes Odrysiis imbue cædibus,
Confossisque reciprocum
  Rursum pectoribus reddite sanguinem,
Dudum in corpore Bistonum, &
  Venis immeritum feruere barbaris.

AD PRINCIPEM QVEMDAM
AD THERMAS PROFICISCENTEM.

Iucundam & honestam vitam fructuosa & anxia esse praponendam.

ODE XXI.

REgias veto manus
  Tagi serenis imminere riuis,
Vtili placet luto;
  Fucumque nobis fluctuantis auri
Flauus allinit liquor:
  Ex quo superbi diues amnis Hermi
Sordidum lauit Midam,
  Rudique limum duxit è Tyranno.
Ite, mobili vitro
  Albive Cydni, lucidive Xanthi,
Ite Principum manus,
  Auri coruscas submouete labes.
Riuus integer vitî,
  Suæque purus consciusque lucis,
Præterit fideliùs
  Regumque somnos, Cæsarumque palmas.
Dulce purpuræ decus,
  Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum:
  Midamque Princeps, Tantalumque rides.
Vitreus tibi latex,
  Lymphâ sequaceis euocante lymphas,

Lu-

Lubricâ placet fugâ,
Quâ feruet Amnis, garrulumque pratis
Vnda promouet pedem,
Ripasque pingit, candidique fontis
Vda voluitur dies.
Hîc thymbra poscit, hîc amœniores
Humor educat rosas,
Et cana nardus, filiique Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Viuumque potant fluminis pudorem.
Hîc comata lilia
Passisque Maius ambulat capillis.

AD CAESAREM PAVSILIPIVM.

Ne nimiùm adolescentia fidat.

ODE XXII.

NE te, PAVSILIPI, fallat inanibus
Aetas deliciis, quæ simul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis,
Effræno citiùs labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornæ more rosæ, quam modò roscidum
Cùm fouit tepidis manè Fauoniis,
Dissoluit pluuiis vesper Etesijs.
Nunquam quod rapido pollice texuit,
[illegible]t compositum Parca retexere:
Nec reddit refluo sæcula turbine.
Felix ille, cui non breue temporis
Momentum placuit, qui iuga mobilis
Aeui deposuit, qui sibi lucidam
Iam nunc sollicito lumine patriam, &
Arcem nobilium destinat ignium.

AD IVLIVM ARIMINVM.

Solis animi bonis nos belluis præstare.

ODE XXIII.

NOn Hydaspeis, ARIMINE, gemmis,
Non domus flauâ laqueata cedro,

Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte sectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro.
Sit satis Virtus, animosa sedeis
Visere Diuûm.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæsas Sipylo columnas,
Fossor, inspectâ Styge, quas reuulso
Subruat Orco.
Ditior siluis habitat Sabæis
Ales Eois renouata bustis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piscis Hydaspe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam:
Alter insigneis Tyrio lacertos
Vinciat ostro.
Gratiùs læues variauit alas
Sparsa natiuis philomela guttis;
Pulchriùs Thressæ maculosa pingunt
Pectora Lynces.
Tonsa nos vestit pecus, & luporum
Terga mentimur, neque flaua vestem
Dedecet vulpes, & abacta cæso
Castore pellis.
Vna mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, voluceríque notas
Siderum sedes animus solutis
Visere pennis.

AD IOANNEM RVDOMINAM

In funere Georgij Rudominæ fratris.

ODE XXIV.

Qualis trisulci fulminis impetus,
Quem Dædaleis feta vaporibus,
Pinguémve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Fastidioso cùm semel excidit
Immurmurantûm carcere nubium,
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone siluas,
Per arua latè, per iuga concito
Grassatur igni: iam capitis minor

Aut

Aut Aemus aut percussa Calpe
Non humiles posuêre fastus;
Interque diras Dux equitat faces
Communis omnes per populos Timor,
Et ponè strages,& supino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata, non sine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrum furiæ Notorum.
Talis superbis irruit hòstibus,
Mortis decoro puluere sordidus,
Et per Musurmannos honestam
Explicuit RVDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede famæ Gloria mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam pone Virtus, & Decus,& comes
Iniuriosæ Relligio necis,
Per tela, per formidolosos
Quadrupedantûm onagrorum hiatus
Exercitati militis, obuio
Venale fato prostituit caput;
Sed visus haud venire paruo
Magnanimus RVDOMINA leto.
Nam dum duelli lætior, hostica
Opprobriorum murmura vindice
Excusat ense; barbararum
Immortuus aggeribus cohortûm,
Præsecta tandem colla volubili
Lapsu reclinat. sed famulâ propè
Decusque præsignisque Virtus
Semianimem subiêre dextrâ:
Mox expeditis corpore manibus,
Deprœliatrix Gloria siderum
Occurrit, & fuluo reclinem
Ire iubet super astra curru.
At fama latè tergemino Tubæ
Longæua cornu sæcula personat.
Io triumphe, viuit Astris
Ille meus RVDOMINA,viuit.

AD IOANNEM RVDOMINAM,

In funus Ioannis Rudomina patris.

ODE XXV.

QVemcumque mendax fama Quiritium,
Et dedicatis densa clientibus
Corona, iuratisque stipat
Imperij comitatus armis,
Quamuis Lacænâ picta superbiat
Sub veste tellus, & famulantium
Iuxtà lacertosæ cohortes
Et clypeis radient & hastis;
Nec peruicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores consilio Dolos
Vitabit, aut circumsonantes
Nobilium fugiet tumultus:
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, soli
Ignauus heres, innatantes
Cæruleum per inane campos
Peruadet vnquam: quippe volubili
Negotiorum puluere sordida,
Gliscente curarum tumultu,
Mens humiles remoratur alas:
At quem supernis sedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Furata terris. quò solutus
Præpetibus RVDOMINA pennis
Exerrat! ohe! quò per inhospitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inaccessosque tractus
Et superas agit inter arces!
Non vsitatis ille volatibus
Præuectus vdas terrigenûm domos,
Cœtusque vulgares, beatæ
Non humilis venit hospes aulæ.
Illum ministrâ Relligio manu,
Et delicato pectoris essedo
Euexit inconcussa Virtus,
Et superis dedit ire campis.
Exstructa quondam cella fauentibus
Delubra Diuis Munificentia
Pensauit auratis Deorum
Hospitiis, famuloque cælo.

Hîc

Hîc vel corusco se propè siderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus sua fata cernet:
Regúmve tortos subter acinacés,
Et regiarum sidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppositos radiare fasces.
Et hæc stupebit, quæ propiis micant,
Obscura crasso serpere nubilo,
Lateque casuras per vrbes
Ora fugax oculosque ducet.

IN FVNERE ERNESTI VEIHERI PALATINI CVLMENSIS FILII, VITA IMMATVRE FVNCTI.

ODE XXVI.

POrrectus imo nec scopulus vado,
Cautésve pronis amnibus imperat
Moras, neque vndantem morantur
Fluminibus caua saxa lapsum:
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat sæcula cardine:
Nusquam fatigatos Orion
Soluit equos properante curru.
Annos & horas præpetibus rapit
Latona bigis. irreuocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem iuuentus.
Apollinari nuper in agmine,
Florentis æui limine vidimus
Stantem VEHERVM, lacrymoso
Præcipitem cecidisse fato.
Mox vt caducis artubus ingruit,
Mors æstuosis torrida febribus,
Ferocientes deuoluta
Stamina diripuêre Parcæ.
Candente bysso pensa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondam procellis
Exanimes cecidêre nardi:
Ceu dum per hortos cæruleâ manu
Desæuit vdus Iuppiter, imbribus

Sterni reluctantes acanthi
Lassa solo posuêre colla.
Quid Mors superbo pectora turbine
Insana victrix surrigis, inserens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilam sine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata faustis sub penetralibus,
Cultusque diuinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum, vidit imaginem
Virtutis ERNESTVM paternæ,
Et similem proauis Nepotem.
Sæui tropæum funeris ardua
Virtus profundo præcipitat solo.
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam secundis Gratia brachiis,
Altusque curru Rumor eburneo
Ad astra sustulit videndam
Attonitæ volucrem iuuentæ.

IN PRIMI LAPIDIS IACTV,

cùm IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS *contra Osmanum Turcarum Imperatorem signa moturus, Templum* VIRGINI MATRI *Crosensis Societatis* IESV *Collegij extrueret.*

ODE XXVII.

Diuûm locatus consilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter
Quàm ritè de cælo migrantûm
Hospitio superûm coruscat!
Non tot fremebat littus Olympiis
Olim cateruis, Graia Corinthio
Dum lustra certatim Tonanti
Instabilis celebraret Isthmos.
Te quippe Diuûm turba domesticum
Marmor superni ciuibus ætheris,
Magnæque maiestas Parentis
Perpetuis habitabit annis.

I, per-

I, perge felix, & latebras cauæ
Telluris intra: quâ tibi tutior
Templi superuentura moles
Fortibus insideat columnis,
Hic nempe quisquis sacrificas manus
Inaugurato tinxerit vnguine,
Cælumque, solemnesque sacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Ostendet aris, & serena
Per solidum feret ora vulgus:
Plebisque denso celsus in agmine
Diuina cælo tendet adorea,
Quæ terra, quæ supplex adorat
Compositis pelagus procellis.
Nec verò surdis sideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Mystæ feretis, dum fauenti
Pro CAROLO, Carolique castris,
Optata Diuis vota litabitis.
In ore vestro sollicitus suas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ sua sacrat arma.
Effræna vestrâ detumeant prece
Formidolosæ bella Propontidos,
Et læuus Ister, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in essedo
Toto vehatur CAROLVS impetu,
Et concatenatos superbis
Massagetas trahat in triumphis.
Iuxtà fauentûm cura Quiritium
Densisque Laudes agminibus Ducem,
Et Plausus, & depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD ABRAHAMVM BZOVIVM.

De sacrâ Annalium Historiâ EVGENII IV.

ODE XXVIII.

QValem è niuosis Eridanum iugis
Primo cadentem leniter agmine
Festæ Napæarum cateruæ
Traijciunt, hilarique circùm

Plau-

Plaudunt natatu: mox vbi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populosque lusit
Errore lymphæ; degeneres simul
Ripâque & immensi hospitio aluei
Dignatus amneis, atque aquosum
Immodico bibit ore cælum,
Siluisque & agris latiùs imperans
Ripam euagantis seditionibus
Metatur vndæ, iam natari
Difficilis, nimiusque campi,
Venti pauentem non benè sustinet
Dorso phaselum, lætior arduas
Subire bellantûm carinas,
Et galeis clypeisque longè
Clarus videri, donec Iapygas
Amneis auari fluctibus Adriæ
Summisit, & maiore ponto
Veliuolum dedit ire Martem:
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat vrbeis
EVGENII pia cura patris.
Qui bella Regum; & illacrymabileis
Rerum tumultus flectere prouidus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte collo,
Sacrique Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bospori,
Rubrive submisêre ponti
Regna, Parætonive Nili,
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, &
Leges peregrinosque ritus
Dardaniis sociare sacris.
Hîc tu profanis cassa furoribus,
Doctisque narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ
Exaggerato defluis alueo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripæ:
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ sonoro flumine deuehis

Clas-

Classemque & euagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos auorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Solúsne palmas, solus Achaica
Obliuiosi nocte silentij
Abducit Abramus tropæa,
Et veteres reuocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

Est & remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite Gratiæ
E valle Permessi vagantem
Pegason, alipedemque sacris
Frænate sertis. Vt micat auribus,
Vocemque longè vatis amabili
Agnoscit hinnitu! vt Dearum
Fræna ferox, hilarique bullam
Collo proposcit! Non ego degener
Ignaua cursu rumpere nubila,
Terrasque despectare, & omni
Vincere Bellerephonta cælo.
Iam iamque retrò Carpaton, & procul
Frontem niualis respicio Craci,
Turreisque Carcinæ & vetusti
Transilio iuga Carroduni
Canamque Peucen. iam Calaris supra
Zethique pennas & Boreæ patris
(Quamuis Erechtæam maritis
Tolleret Orithian alis)
Albimque, Rhenumque, & liquidum nihil
Tangente Mosam præuehor vngulâ;
Iam iam coruscas Andouerpæ
Cerno domos, dominumque Scaldim.
At tu meorum prime sodalium
BOLLANDE salue! non tibi frigido
Infusus amplexu, verenda
Colla tero. iuuat vsque sacro
Hærere vultu, sidereum iuuat
Multoque fetum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis

Dilecta

Dilecta ceruix, & benè pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQVI. ô Deorum
Digne dapes superumque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbiuium sine
Duxisse paullatim beatos
Carminis eloquijque fonteis.
Quis ille vates cominùs obuijs
Occurrit vlnis? pectora candidi
Nosco TOLENARI, flagranteis
Nosco genas, animamque semper
A Dîs recentem. da Pater aurea
Arcana magni Numinis hospitem
Audire, da grandeis bibisse
Aure sonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI nesciat ingenI?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem
Sinique largam? Quo satis HOSCHIVM,
Quo MORTIERI, quo pia VALLII, &
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora, quo mihi dulcis HESI?
Heu digna prisco nomina sæculo,
Magnasque in ipsis conscia vultibus
Portare menteis! quæ sereno
Dulcè micans sedet ore virtus?
Quæ fixa viuæ gratia purpuræ?
Qui candor alti proditor ingenI
Saluâque maiestate blandum
Alloquium, placidique mores!
Fertur refuso Deucalion mari
Dum mersa totis sæcula promeret
Terris, renascentemque iactos
In lapides animaret orbem,
Mosæque Scaldisque ad vada nescius
Informis auri sorte datam retrò
Iecisse glebam: quâ repentè
Aurea prosiliêre Sæcla, &
Tersêre gratis nubila vultibus,
Irasque, puræ frontis idoneo
Risu remulsêre, & fluenteis
Sponte suâ pretiosiore
Mores metallo, per Rhodanum per &
Fudêre Rhenum. protinus & solum

Vertêre

Vertêre Fraudes; & remotam
Inuidiæ petiêre Thulen.
Hinc ille Belgis, oris & eloquî
Cognatus auro fulgor in omnia
Se sponte mittens; ah maligno
Nî noua progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties suos
In sæua Reges cœpta resorbeat
Ciuilis æstus. quò perennis
Quò miseros rapit vnda belli?
Efferte vireis, arma domestico
Efferte nido, magnanimum genus
Belgæ Leones; terra tantas,
Quæ genuit, malè pascit iras.
Per vestra frustrà viscera quæritis
Finem laborum. bella diu strepunt
Quæ tertio non rupit hoste
Barbarici tonitru Gradiui.
Auita restat busta recentibus
Cingi trophæis: restat Achaicum
Restat coronari tricenâ
Carpathium Ioniumque classe
Heu quàm patenti naufragum in æquore
Nostri periret dedecus otij,
Quantumque de nostrâ videres
Phœbe cadens oriensque famâ.
Iam tunc Athenis prisca reponeres
Panætianæ regna scientiæ,
B O N AEque desacrata M E N T I &
Templa tuis P V T E A N E Musis.
Felix & alti Socrate non minor
Veri magister. Quæ tibi porticus
Feruentis vndaret iuuentæ
Agmine, quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demosthenem
Heroës alto pectore ducerent,
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita succuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Aedonas
Dacosque Thracasque & Lelegas pium
Vocis B O E L M A N N AE tonitru, &
Magniloqui graue fulmen oris.
Quò Spes inani me rapit aëre
Et vector ales? quidquid id est, tamen
Me vate mox iras perosis
Sæcla fluent meliora Belgis.

AD QVINTVM ARISTIVM.

ODE XXX.

Sic ẽst, Aristi: nouimus ardua
Sperare tantùm. quis iuuenum prior
Magnum repentino lacessat
Carpathium Ioniumque bello?
Immensa magnæ tempora gloriæ,
Angusta vel spe vel facimus metu,
Votisque prensamus futura
Non manibus. sed euntis æui
Occulta postquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni consilio senes
Nullius exempli, & perennem
Desidiæ trahimus catenam
Per posterorum sæcula. Succute
Ignaua bello succute sæcula,
Quicunque plus à Dijs honesti
Nominis ingeniique ducis.

AD BALTHASAREM MORETVM PANEGYRIS LYRICA.

ODE XXXI.

Mvsas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANAE sidus adoreæ
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
Auster, neque emotus refuso
Subruat Oceanus profundo:
Sed quam recentes cum violis rosæ,
Omnisque circùm copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitiosiore
Irrepat herbâ: quam procul ardua
Pronis adorent saxa Ceramiis,
Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope niualis
Columna cæli. iam mihi nubibus
Digressa moles æthera succutit,
Currusque stellarum & tonantes
Sistit equos, solitoque maior

Inurat

Intrat trecentis astra decempedis;
Vnde & Latinis celsior Alpibus,
Canamque Pyrenen & Afræ
Despicias iuga celsa Lunæ.
Quæ prima, vel quæ testibus vltima
Incido saxis? nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pauet ala laudum.
Insitatis summa nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ simul
Illustrat insignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra est.
Ignota Thuscis nomina Cæsarum
Squallent sepulchris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis sepultæ
Noctibus occubuêre laudes:
Et sæpè Famam Liuor ab aureis
Detriuit aris. non Acherontius
Offundet ingratas, MORETÉ,
Inuidiæ tibi vesper vmbras:
Sed ipse Liuor nominis in tui
Occumbet ortu: tu dominus tui
Diuesque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumque Diuæ;
Ex quo monentis munere LIPSII
Multo sonantem Socrate porticum
Tyro celebrasti; perennem
Doctus emi benè posse laudem
Impendiosæ merce scientiæ:
Et ipse sacro plurimus otio
Palles, & externis amicus
Ingenijs breue per nepotes
Extendis æuum. Tu tacitam libris
Demis senectam: sæcula Gratiæ
Musæque, & impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Postquam diserti flumina sæculi
PLANTINIANAE margine copiæ
Latè refudisti. Sacrorum
Cuncta sedet tibi turba vatum;
Omnisque chartæ virginis æquore
Arundo sudat. Vranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, peruigilesque Lunæ.
Nam si quid vdâ fluxit arundine,
Torrentis æui corripit impetus,

Si non cudentis metalli
Duxit onus, celeresque plumbo
Turdauit alas; dum gracilis liber
In certa ductis cornua paginis
Increuit, argutumque chartæ
Sub grauibus gemuêre prælis
Multo sonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Transire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non sine carmine
Finire molem. Sunt alij tibi
Calles, neque vnum concitatis
Gloria currit iter quadrigis:
Namque & beati nobilis ingeni
Claudis capaci sæcula pectore,
Heresque Veri, seu quod olim
Socratici monuêre cœtus,
Seu quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloquî,
Pennæque felix; nec latere
Aut humili placuisse vulgo.
Sed ciuis omni nobilium bonus
Nosci Senatu. te Latij Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inserit.
VRBANVS. io! tu placitum (pedi
Iam stantis inscribo columnæ)
Principibus populisque sidus.

AD AMICOS.

Se ad sacra studia animum appellere.

ODE XXXII.

Vixi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: iam citharæ vacet
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Iam feriatâ fistula cum lyrâ
Dependet vnco: rumpite tinnulas
Vocalis argenti, sodales,
Fila, superuacuosque neruos.
O quæ coruscantûm atria siderum
Seruas, & aurei læue perambulas
Mundi pauimentum, molestæ
Pelle Themi studium Mineruæ.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV

LYRICORVM LIBER IV.

AD EQVITES POLONOS.

Cùm montem Carpatum redux ex Italiâ inuiseret.

ODE I.

ETERNA magnis carmina Carpati
Inscribo saxis. Discite posteri,
Castisque discendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Frustrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arceis addimus arcibus;
Delubra si squalent, & altis
Cælitum viret herba tectis.
Frustrà caduci fulminis artifex
Moles ab altâ turre remugijt,
Si mœsta respondere cantu
Templa negant, Superûmque pridem
Sacro stupescunt æra silentio.
Quòd si nec idem sit Superis honos
Templis in îsdem, nec sub vnâ
Lege superstitiosioris
Per ora vulgi relligio fremat;
Cives ijsdem non benè claudimur
Portis, & infelix eumdem
Instruimur acies in hostem.
A plebe Numen separibus malè
Placatur aris. scimus vt impias
Vastata Graiorum per vrbeis
Sacra suis perière fixis.

G 2 Fumant

Fumant propinquæ templa Bohemiæ:
Concussa Regni viscera Pannones
  Fleuêre collatis in vnam
    Viribus incubuisse stragem.
Hinc inde læuos despice Carpato
Polone campos, quos pecorum ferax
  Dranusque Sanusque, & bicornis
    Frugifero secat Ister amni:
Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus, si benè mutuas
  Menteis & obligata Diuis
    Barbarus extimuisset arma!
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallârat altis oppida mœnibus;
  Pontemque dedignatus, omni
    Danubius famularis vndâ
Cingebat Vrbeis. sed quid inutili
Possent sceleſtæ præsidio manus,
  Quas ira non læti Tonantis
    Riserit, indigetesque Diui?
Iam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates: Dum tibi consona
  Votisque cantuque & Sabæo
    Thure calent precibusque templa,
Omnis recuruo Lechia poplite
Dum, Virgo, primâ, dum mediâ die,
  Dum te salutamus supremâ,
    Et dubio tibi lucis ortu
Septena corâm flamma Decembribus
Collucet aris; dum tibi patrium
  Pæana dicit suppliceſque
    Accumulat pia turba ceras;
Noster niuoso Vistula Carpato,
Nosterque ab ipso fonte Borysthenes,
  Labentur in Pontum, nec Austrum
    Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errórne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox grauior cauâ
  Respondit è nube, & serenùm
    Non dubij micuêre Diui.

AD

AD STANISLAVM LVBIENSKI EPISCOPVM PLOCENSEM REGNI POLONIAE SENATOREM.

ODE II.

SVnt & nouarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ. prome reconditum
O Musa telum: quem sonoro
Pieridum iaculemur arcu?
Sit meta Præsul, cui modò Plocia
Centum Poloni margine Vistulæ
Eduxit armenta, & smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inscribit ostro. se speciosiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus
Indulget, & Musis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere gestiunt
Libris Tiaræ. Romuleas super
Aras Honori, & dedicatis
Thura ferunt eadem Camœnis
Arsisse quondam: sed vigil ambitus,
Si possit, ipsas Cælituum solo
Permiscet aras, atque ab alto
Astra rapit Superosque cælo.
Vester, Camœnæ, vester ad inclytas
Stat Præsul aras. vos adamantinam
Sparsistis electro Tiaram,
Quà vitreo pretiosus amni
Pingit feracem Naruia Mœsiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Pressistis auro, & gratulatâ
Carmina personuistis vndâ.
Vos pectus altum, consilijs simul
Abstersit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & fastidioso
Excipitis reducem Senatu:
Quondam & perenni viuere nobilem
Donastis æuo, cùm tulit aureos
Ad astra mores, atque auaro
Egregij monitus PSTROKONI
Inuidit orco, candidus eloqui,
Veriquediues: vos, miserabili

Bellis inhorrescente Regno,
Consilijs faciliq́ue rerum
Firmastis vsu; ne popularibus
Fatiscat vndis, neu malè pendulis
Dextramq́ue ceruicemq́ue rebus
Subtrahat. ille meis legetur
Pars magna chartis; seu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia,
Maiore seu plectro Lechæi
Arma virumq́ue canam Gradiuî.

AD CAESAREM PAVSILIPIVM.

Regnum sapientis.

ODE III.

LAtè minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. latiùs imperat,
Qui solus, exemptusq́ue vulgo
Certa sui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aspero
Loricæ cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetræq́ue collum.
An Cimber, an te lectus ab vltimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores; ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
Exile regnum, PAVSILIPI, sumus:
Sed se obsequentem qui sibi subdidit,
Hic grande fecit; si suasmet
Ipse roget, peragatq́ue leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretiq́ue gemmâ,
Rex est, profanos qui domuit metus:
Qui cùm stat vnus, castra sibi facit;
Casumq́ue fortunamq́ue pulchro
Prouocat assiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi, non popularia
Theatra, non illum trophæa,
Non volucri mouet aura plausu.
Beatus, à quo non humilem grauis
Fortuna vocem, non tumidam leuis

Expreſsit vmquam, curioſis
Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima ſi quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella ſilentio :
Celare qui nouit ſiniſtros,
Ille poteſt benè ferre caſus.
Ille, & caducis ſe licet vndique
Suſpendat auris pontus, & in caput
Vnius & flammas,& vndas, &
Vertat agens maria omnia Auſter;
Rerum ruinas, mentis ab ardua
Sublimis aulâ, non ſine gaudio
Spectabit, & latè ruenti
Subijciens ſua colla cælo
Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque cæli fragmina, lugubre
Telluris inſiſtet ſepulchrum, ac
Incolumis morientis æui
Heres, ab alto proſpiciet, magis
Hæc magna quàm ſint quæ pedibus premit,
Quàm quæ relinquet; iam tum Olympi
Non dubius moriturus hoſpes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil intereſt, an morbus, an hoſticus
Impellat enſis, quò ſupremum
Vrget iter. ſemel aduehemur
Quam nauigamus ſemper in inſulam :
Seu lata magnis ſtrauimus æquora
Reges carinis ; ſeu Quirites,
Exiguâ vehimur phaſelo.
Illo beatum margine me meus
Exponat aſſer. cur ego ſiſtere
Aeterno reformidem quietus
Littore, ſi peritura linquam?

Celebris POLONORVM *de Oſmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, anno* DOMINI M. DC. XXI. VI. *Non. Septemb. commiſſo parta.*

Galeſi Agricolæ Dacici Cantus inductione.

ODE IV.

Diues Galeſus, fertilis accola
Galeſus Iſtri, dum ſua Dacicis

Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeosque passim, ac
Magnorum acervos eruit ossium;
Vergente serum sole sub Hesperum
Fessus resedisse, & solutos
Non solito tenuisse cantu
Fertur iuuencos: Carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita iam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri,
Victor Polonus dum positâ super
Respirat hastâ, sic etiam vigil
Sæuusque. Prô quantis, Polone,
Moldauici tegis arua campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hîc cerno strages? quanta per auios
Disiecta latè scuta colleis?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hac acer ibat Sarmata, (Thracibus
Captiuus olim nam memini puer.)
Hîc ære squallenteis, & auro
Concanus explicuit cateruas.
Heu quanta vidi prælia, cùm Dacis
Confertus hastis campus, & horridi
Collata tempestas Gradiui,
Ambiguis fluitaret armis!
Suspensa paullùm substitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
Tum verò signis signa, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes,
Et tela respondêre telis,
Et clypeis clypei retundi.
Non tanta campos grandine verberat
Niualis Arctos, non fragor Alpium
Tantus, renitenteis ab imo
Cùm violens agit Auster ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus ære
Defusus imbri. Miscet opus frequens
Furorque, virtusque & perenni
Immoritur breuis ira famæ.
Diu supremam nutat in aleam
Fortuna belli. stat numerosior
Hinc Bessus, hinc contrà Polonus
Exiguis metuendus alis.

Sed

Sed quid Cydones, aut pauidi Dahæ,
Mollesque campo cedere Concani,
Quid Seres, auersoque pugnax
Parthus equo, Cilicumque turmæ,
Contra sequacis pectora Sarmatæ
Possent fugaces? hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto se geminus iugo
Deuoluit amnis, raptaque cum suis
Armenta siluis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo.
Heu quale sæuus fulminat æneo
Borussus igni! non ego Liuonum
Pugnas, & inconsulta vitæ
Transierim tua Russe signa.
Vobis fugaces vidi ego Bistonum
Errare lunas, signaque barbaris
Derepta vexillis, & actam
Retrò equitum peditumque nubem.
Virtute pugnant non numero viri;
Et vna siluam sæpiùs eruit
Bipennis, & paucæ sequuntur
Innumeras aquilæ columbas.
Heu quæ iacentûm strata cadauerum,
Qualemque vobis Aedonij fugâ
Campum retexêre? Hîc Polonam
Mordet adhuc Othomannus hastam;
Hîc fusus Aemon: hîc Arabum manus
Confixa telis: hîc Caracas iacet
Conopcis subter Lechorum
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque fœdos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem superbum
Immodicis dare vela votis.
Quò me cauentem digna trahunt equis
Non arma tauris? sistite barbaræ,
Non hæc iaurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Maiore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes; & mea iam suis
Aratra cum bubus reuerti
Præcipiti monet axe vesper.

PARODIA

ex IOANNIS KOCHANOVVII *Poëtarum Polonorum Principis Libri* II. *Ode* XXIV. *cùm Scytha citeriorem Podoliam inopinatò inuasissent, populariter decantata.*

ODE V.

Æterna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam Getas
Impunè vastare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threicij canes
Egêre præ se non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterùm reditura lustris.
Pars impudicis vendita Thracibus,
Pars Tauricanos iussa sequi Scythas.
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluêre nuptis!
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, nostras irruit (heu pudor!)
Vrbes, quibus pellita raptas
Plaustra vehunt reuehuntque gazas.
Neglecta quondam sic pecorum lupi
Armenta vastant; quæ neque perfugil
Seruat Magister, nec fideli
Cura canum comitata gressu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si versa turpi terga damus Scythæ,
Iam pænè laturo probrosas
Ciuibus Imperioque leges!
Heu rumpe somnos, & vigiles age
Polone curas, nec reuocabili
Diffide fortunæ, aut fugaci
Anteueni tua fata tergo.
Tibi refuso nunc age sanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
Labem, & colonorum cruentis
Damna riget lacrymosa riuis.
Surgemus? an nos distinet aurea
Mensæ supellex? quos manet (heu dolor!)
Hæc mensa conuiuas? is auro
Nempe bibat, cui dulce ferrum est.

Nerumm

Nerum recusis in pretium scyphis
Bello paremus. quæ malè per vias
Sparsit platearum, tuendis
Hæc eadem neget arca muris ?
Hæc munerati, nos potioribus
Seruemus ausis. pectora non priùs
Quàm vulnerantur scuta : frustrà
Exanimem tegit vmbo dextram.
Me prisca lactat fabula : crescere
Per ipsa Lechum damna. sed heu! recens
Ne me refellat fama, Lechum
Damna suis cumulare damnis.

PALINODIA

ad Parodiam IOANNIS KOCHANOVVII.

Cùm Victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paullo post STANISLAVS KONIECPOLIVS *Exercituum Regni Poloniarum Ductor Campestris Scythas prosperis prælijs fudisset.*

ODE VI.

Æ Terna laudum nec violabilis
Polone merces; sanguine Concanos
Pacem redemisse, & reuictam
Vno Asiam Lybiamque bello.
Extrema latè quà rigido subest
Europa cælo, cornua fregimus
Lunæ, cui lustrat subactas
Sol oriens moriensque terras.
Io triumphe : Lechiadæ Duces
Egêre præ se signa fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterùm reditura campis.
Pars iussa pacis viuere legibus,
Pars fœderatâ cedere Daciâ :
Io : Corallorum Polonis
Signa ducum micuêre templis.
Gens quæ niuali deuia Caucaso,
Vndasque terrasque & dubium manu
Concussit orbem ; non decoro
Anteijt sua fata tergo.
Nocturna quondam sic humili meant
Sub antra gressu degeneres lupi,

Si quando venantûm tumultu
Auia personuêre lustra,
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hosti, qui modò Liuonum
Terras repentinâque cinctam
Terruit obsidione Rigam!
Sed ne secundis heu nimiùm pij
Credamus armis: sæpè suum leuis
Fortuna victorem reliquit;
Et medios secuit triumphos
Contemptus hostis. sic Lacedæmonum,
Sic bellicosi mœnia Romuli
Creuêre contemptu, & perennes
Gentibus imposuêre frænos.
Dat vira vires quæ tumido dolet
Ab hoste temni: sunt & inermibus
Iræ columbis, sunt echinis,
Sunt apibus sua tela paruis.
Hic ipse qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Getes
Nectit catenas, cùm secundis
Podoliam populatus armis
Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tinget sacrilegâ Lechos
Ceruice mucrones. potenti
Sic Nemesi, placitumque fatis.

AD CAESAREM PAVSILIPPIVM.

Diui Dauidis Regis & Vatis Lyrica Poësi Latinam non esse parem.

ODE VII.

IEssea quisquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,
Audet redordiri superbæ
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni è vertice Carpati
Ruptis inundat Vistula fontibus;
Se fert, inexhaustusque tanto
Isacius ruit ore Vates.
Vtcumque Pastor duxit in aulas
Armenta valleis, aut gelido super
Iordane, muscosæque Bethles,
Aut liquidis Acaronis vndis;

Dulci

Dulci renarrat carmine melleis
Manasse retrò sæcla liquoribus,
Viniquе riuos, & vetustas
Lacte nouo trepidasse ripas:
Seu fortè miles belligeras lyrâ
Transsiumit hastas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit ensem, qui malè pallida
Vrat minaci sidera fulgure,
Vrbesque Regesque, & tremendo
Regna metat, populosque ferro:
Seu Christianis grande nepotibus
Euoluit æuum, siue adamantinis
Decreta cæli fixa valuis;
Siue hominum Superûmque Patrem
Stellante mundi sistit in atrio,
Cùm tornus alti nube supercili
Dijudicandorum supremus
Consilio stetit in Deorum.
Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Aequi strenua Veritas,
Et Candor, assedêre scamno,
Et liquidæ sine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine sutilem
E luce pallam? quis sub ianthini
Tentorio cæli sedentem,
Quis rutilis diadema dicat
Crinale stellis? quis memoret Deum
Latè trahentem syrma per aureum
Mundi pauimentum, sequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit vndas, cùm reducem Pharo
Mosen, Erythræisque ducit
Isacidûm pia castra lymphis?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti dissilijt freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Vidêre stratis te Deus æquora
Vidêre tonsis, & liquido pede
Fugêre: porrectas in altum
Ipse timor glaciauit vndas,
Et stare iussit. non humili sono
Terrasque & ictos increpuit polos

Arma-

Armatus æther : hinc rubenti
Fulgura disſiluêre rimâ ;
Interque crebræ verbera grandinis,
Vndaſque, flammaſque, & trepidantium
Duella ventorum, ſuperbi
Frænigeras Pharaonis alas,
Curruſque, & haſtas, ſanguineum mare
Iam non inani nomine proruit
Latè ſuperfuſum : cruentos
Seruat adhuc memor vnda ſulcos.
Tum verò victor quadriiugas ſuper
Sublimis auras ſe Deus extulit,
Longeque frænatis tetendit
Sacra Notis Zephyriſque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausêre palmis, & velut arietes
Succuſſa certatim ſupinis
Culmina ſubſiliere ſiluis.
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Auſi Camœnâ : nec modò Dardanas
Culti per arteis, fortiore,
PAVSILIPI, recinemus œſtro.
Satis daturi, ſi Salomonia
Vtcumque lenes tendere barbita,
Caſtam Sunamitim, & pudicos
Carmine ſollicitamus ignes.

LAVS DANTISCI.

Memoratur inſignis Dantiſcanorum de Claſſe Teutonicâ victoria, & fides erga Poloniæ regnum collaudatur.

ODE VIII.

QVæ puppis aut quis Pegaſus vltimas
Tibi dicatum carmen in inſulas
Portabit, ô ſidus Boruſſæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cæli ; quæ vitrei ſuper
Sediſſe felix margine Viſtulæ,
Terraſque liquenteſque circùm
Oceani ſpeculata campos,
Iniecta ſeptem fræna Trionibus
Doctâ relaxas & cohibes manu,
Vtrimque pollens, ſiue tellus,
Siue tuas tremat vnda leges ?

Quam

Gazas tuorum non ego ciuium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus aduigilare proras:
Non, quòd Britannos nauiget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora:
Non quòd tuis Ormusianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
Non, aut propinquas digna Palatia
Aequare nubes, aut Superûm canam
Delubra, non imaginosis
Atria conspicienda ceris.
Olim reuictos consilio dolos
Dicam Plaueni. cetera distuli
Nondum ausus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
Humana quidquid composuit manus,
Humana rursus disijciet: iacet
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuêre Romæ.
Natura cassos subruit æmulæ
Artis labores. heu malè prouidi
Casura mortales in altum
Extruimus, colimusque, iisdem
Mox obruendi! Troia premit Phrygas,
Graios Mycenæ: sola Fides super
Turrita terrarum sepulchra
Euenit; & iacuisse gaudet.
Quidquid caduco condidit omine
Non sola virtus. oppida Ciuium
Virtus tuetur, non ahena
Claustra, Semiramiæve turres,
Non sulphuratis feta tonitribus
Tormenta, non arx clausa decemplici
Errore muri; sola diros
Vrbe Fides prohibebit hostes.
Hac arte lato Teutonas æquore
Vrbs magna fundis; quam neque callidum
Perrupit aurum, nec dolosi
Munera blanditiæque belli.
Nam Fas, & Aequi prisca Seueritas,
Simul potentûm limina Ciuium
Muniuit, & dona & repulsos
Arma retrò retulêre gressus.
Mœstùm locuto iam redeuntibus
Signis Magistro; nunc ego (prô pudor!)

Ferar

Ferar per Europen celebris
Fabula, dedecorasse sacri
Leges Gradiui, & degenerem dolo
Armasse dextram. non ego (prô dolor)
Ferro Borussorum nec auro
Dedecores animos probaui;
Vtrimque fœdus. classis in vltimam
Disiecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe vulgabunt Plauenl
Opprobrium: vice plus quaternâ
Tentata nostris mœnia classibus
Stetisse; & auri muneribus meas
Ferrum regessisse in carinas,
Non iterùm reditura dona.
Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris? quos ego Teutonum
Fastis recensebo triumphos?
Quæ patrijs spolia ampla fanis?
Frustrà pudendis Fama superstitem
Narrat ruinis. ô ego naufragus
Perîsse dicar? donec alter
Me melior pauido triumphus
Excuset orbi: si tamen hoc quoque
Fortuna versâ iam negat orbitâ,
Me vera non falso probrosum
Naufragio Libitina condat.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem esse.

ODE IX.

SEcunda cælo Roma, perennia
Quam iura dantem quadriiugo vehit
Hinc Africa Europeque supplex,
Inde Asia Americeque curru,
Olim cruentis non fine prælijs
Frænare terras aspera, nunc potens
Pacis sacramento quietæ
Belligeras cohibere genteis.
Nec omne terram prospicit vndique
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Discolor ingenijs venustas.
Te mite cælum, te genius loci,
Et quæ bonorum copia plurima

Se fuudit è cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecêre matrem. non tibi nubilæ
Mentes, sed album quæ generosiùs
Bibêre solem, sunt aperto
Pectora candidiora cælo:
Verique pugnax, & nivei vigil
Pubes Honesti: fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius sedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camœnæ. non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine sollicitabo mancis:
Testis mearum viuida BENCII
Thalia laudum: testis amœnior
Argenteis GALLVTIORVM
Barbitos insonuisse neruis.
Testis f.roci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATVS: heu testis Tragœdi
Postuma Calliope STEPHONI,
Diuesque STRADAE cultus, & integer
GVINISIANVS candor, & aurei
Lepos PETRVCI; aut qui Latino
Dulcè fluit GODEFRIDVS ore.
Quamquam nec armis desit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
Deprælíaturos Tyrannum
Magnanimos Latium nepotes
Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon asserant
Armis, Palæstinosque colleis,
Et Solymi iuga parricidæ.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas feruere prælio,
Primi rudimentum Gradiui,
Dum Ligurum Allobrogumque quondam
VRBANVS acres non sine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQVATE fraternâ sonari
Digne lyrâ, Comitum propago

TORQVATE Regum. te Latiis grauem
Bohemus armis, te validum leues
Sensêre Daci, tu perempti
Non humilis socius BVQVOI,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Aemona Protesilaus Aemo.
Dicent COLVMNAS qui grauioribus
Dicent Camœnis edomitum mare, &
Opima Naupacti trophæa, &
Ausonio pia bella ponto.
Non & sonandus non geminus pari
VRSINVS œstro? sed benè credidit
Imbelle plectrum, non pharetram,
Aut habilem mihi Phœbus arcum.

AD Q. DELLIVM.

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam esse instituendam.

ODE X.

DELLI, si populo duce
Vitæ degenerem carpimus orbitam,
Erramus; procul arduis
Virtus se nimiùm seposuit iugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc est certa minùs. Longus inutili
Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Casu viuitur; & viam
Non metam premimus, quà præeuntium
Per vestigia ciuium
Insanæ strepitus plebis, & improbæ
Voces inuidiæ vocant.
Exemplis trahimur. & trahimus retrò;
Soli nemo sibi est malus.
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio sæpè sequentibus.
Me Parnassus & integer
Plebeiis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: vnde vagantium
Errores animorum, & malè desidis

Vulgi

Vulgi damna patent. iuuat
Ex alto intrepidum colle iacentia
Despectare pericula, &
Cautum non propriis viuere casibus.

AD SIGISMVNDVM LAETVM.

Gloria inanis despicientiam & silentium commendat.

ODE XI.

LAETE, quid cassis sequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritque ab ipso
Vulnera tergo.
Hospes vnius negat esse tecti
Garrulus vulgi fauor: hîc inani
Aure rumores legit, inde veris
Falsa remiscet.
Hîc velut nidum positurus hæsit,
Mox vbi vano vacuum tumultu
Pectus illusit, tacitis in altum
Subsilit alis.
Vera laus sciri fugit. ipse pulcher
Se suâ Titan prohibet videri
Luce: qui totus potuit latere,
Maior habetur.
Qui premit sacram taciturnitate
Pectoris gazam; benè non silenti
Tutus in vulgo, benè suspicaci
Regnat in aulâ.
Præterit mutas benè cymba ripas;
Quæ simul raucis strepuêre saxis,
In latus cautam sapiens memento
Auertere proram.

AD IANVM LIBINIVM.

Solitudinem suam excusat.

ODE XII.

QVid me latentem sub tenui lare
Dudum moretur, cùm mihi ciuium
Amica certatim patescant
Atria, sæpè rogas LIBINI.

Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipsum clausus ab ostio,
In se recedentis reuiso
Scenam animi, vacuumque lustro
Vitæ theatrum, sollicitus mei
Spectator, an quæ fabula prodij
Matura procedam, & supremo
Numinis excipienda plausu.
Omnes recenset Numen, & approbat,
Vel culpat actus: quo mea iudice
Si scena non læuè peracta est,
Sim populo sine teste felix.
Odi loquacis compita gloriæ
Plebeia: quam cùm Fama fauentibus
Euexit auris, sæpè misso
Inuidiæ stimulata telo,
Aut inuidentûm territa vocibus,
Parùm obstinatis & malè fortibus
Dimittit alis. illa nudam
Plangit humum, lacerosque saxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Priuata virtus, & popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners sine laude tectum.
Semota laudem si meruit, vetat
Audire virtus. tutiùs inuidi
Longinqua miramur: propinquis
Læuus amat comes ire Liuor.

AD CAESAREM PAVSILIPPIVM.

Aduersa constanti animo ferenda esse.

ODE XIII.

SI quæ flent mala lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer benè lacrymas
Gemmis, aut teretum merce monilium.
At, ceu rore seges viret,
Sic crescunt riguis tristia fletibus.
Vrget lacryma lacrymam;
Fecundusque sui se numerat Dolor.
Quem fortuna semel virum
Vdo degenerem lumine viderit,
Illum sæpè ferit; mala
Terrentur tacito fata silentio.

Ne

Ne te, ne tua fleueris
　Quæ tu, care, vocas, PAVSILIPI, mala,
Quam pellunt lacrymæ, fouent
　Sortem: dura negant cedere mollibus.
Siccas si videat genas,
　Duræ cedet hebes fors patientiæ.

AD CRISPVM LAEVINIVM.

Rogatus cur sæpè per viam caneret, respondet.

ODE XIV.

CVm meam nullis humeros onustus
　Sarcinis tecum patriam reuiso
Lætus, & paruo mihi cumque diues
　　Canto viator,
Tu siles mœstùm: tibi cura Musas
Demit, & multi graue pondus auri,
Quaque te quondam malefida rerum
　　Turba relinquet.
Diues est qui nil habet; illa tantùm
Quæ potest certâ retinere dextrâ,
Seque fert secum, vaga quò migrare
　　Iussit egestas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deesse
Possit? vmbrosi placet vna Pindi
Vallis: ô sacrum nemus, ô iocosæ
　　Rura Camœnæ!
Quæ meos poscet via cumque gressus,
Delphici mecum, mea regna, colles
Itis, & fessum comitante circum-
　　sistitis vmbrâ.
Me Gothus sæuis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, solutâ
Mente vobiscum potero tremendos
　　Visere Reges.

AD MVNATIVM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum esse.

ODE XV.

NIl est, MVNATI, nil, iterùm canam,
　Mortale, nil est, immedicabilis
Immune tædî. Clarus olim
　Sol proauis atauisque nobis,

Parùm salubris, nec maculâ reus
Damnatur vnâ: quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, inuidiæ caducâ
Fuscamus vmbrâ. non placet incolis
Qui sol auitis exoritur iugis;
Aut prisca quæ dudum paternam
Luna ferit radiis fenestram.
Cælo quotannis, & patriis leues
Migramus aruis; hunc tepidæ vocant
Brumæ Batauorum, huic aprici
Ausoniæ placuêre soles.
Frustrà; fideles si dominum retrò
Morbi sequuntur, nec tacitus Dolor
Absistit, aut Veiente curru,
Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemque nobis exsulibus placeat
Relicta. certam cui posuit domum
Virtus, huic numquam paternæ
Fumus erit lacrymosus aulæ.
Virtus agresti diues in otio
Sese ipsa claudit finibus in suis
Plerumque, & insonti quietum
In paleâ solium reclinat.

AD EQVITES POLONOS.

Illos quàm maximè campestribus prœliis idoneos esse.

ODE XVI.

NEc Lechus neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit suis
Vrbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campestres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt: sub Ioue libero
Natam militis indolem
Frustrà belligero claudimus otio;
Arctis oppida mœnibus
Virtutem cohibent, dum malè fortibus
Addunt consiliis moram, &
Crescentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus, vt diu
Vincamur; miseri, ni vetet exteri

Cam-

Campestris manus auxilî
  Hostem quassa diu cingere mœnia;
Aut vis viuida ciuium
  Rumpentis nebulam more tonitrui
Clauso proruat oppido,
  Et murum solido pectore suppleat.
Agrestes meliùs feræ,
  Quarum non vacuis iurgia sub iugis,
Sed plano generosior
  Campo pugna calet : prodit inertibus
Antris impauidus leo,
  Hostem conspicuis sternere collibus.
Aër ingenuis patet
  In pugnas aquilis. mollibus euolat
Nidis, cùm violentior
  Visis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
  Frustrà parma tegit ? cur Iouis alitem
Aut cur accipitrem cauo
  Gestemus clypeo, si malè Martiæ
Respondet nota dexteræ,
  Nec pulso resonat gloria pectori?
Quòd si non vacuum genus
  Iactamus timidi, cur fugimus sacrum
Immiscere periculis
  Cælo tecte caput, non sine stemmate?
Magno magna ruant loco,
  Aut vincant. videat sol meliùs mori
Quos nasci benè viderat,
  Et laudis spatium mors habeat suæ.
Hac virtute Chaber vagum
  Sub consanguineæ iura Poloniæ
Iussit ire Borysthenem,
  Captiuique super marginibus Salæ,
Et Silesidos Oderæ,
  Metas imperio fixit aheneas,
Quà certo pede gloriam
  Stantem non stabilis præflueret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
  Aetatem tegimus, solliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
  Vel quàm frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
  At non & madidi sub iubar Hesperi
Inter pocula nescij
  Noctem sanguineo ducere iurgio.

Quòd si prima senes hiems
 Admonit tepido cum pueris foco,
Patrum dicere prælia
 Hausto non humiles historici mero,
Fecundam scelerum pij
 Aetatem querimur, quam noua posterûm
Deturpauit inertia.
 Frustrà: si positis mox eadem patres
Inter pocula liberis
 Flemus, quæ miseri sæcula fecimus.

AD VIOLAM.

Kalendis Maij quotannis Pueri IESV *caput coronaturus.*

ODE XVII.

AVrora veris, punicei recens
 Regina campi, cinge mei precor
 Frontem pueÎli: cur sub auro
 Paruulus heu grauibusque gemmis,
Aut sub prementis sidere purpuræ
Laboret? ô cui pauperies mei
 Regnum dicauit; necte sertum,
 Necte meo diadema Regi.
Paruo coronat munere se Deus
Plerumque; si quæ paupere dat manu
Diues voluntas: dona magnis
 Parua animo placuêre magno.

AD ROSAM.

Quot annis Kalendis Iunij D. Virginis caput coronaturus.

ODE XVIII.

SIderum sacros imitata vultus
Quid lates dudum rosa? delicatum
Effer è terris caput, ô tepentis
 Filia cæli.
Iam tibi nubes fugiunt aquosæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis,
Iam tibi mulcet Boream iocantis
 Aura Fauoni.
Surge, qui natam deceant capilli
Mitte scitari: nihil heu profanæ

Debeas

Debeas fronti, nimiùm feueri
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crineis,
Te decent aræ : tibi colligenda
Virginis latè coma per fequaceis
Fluctuat auras.

AD IESVM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie.

ODE XIX.

DIcebas abiens : Sponfa vale; fimul
Vicifti liquidis nubila pafsibus.
Longam ducis, IESV,
In defiderijs moram.
Ardet iam medio fumma dies polo,
Iam parcit fegeti meffor, & algidas
Paftor cum grege valleis,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis diftinet otijs
O IESV regio? quis mihi te locus
Cæcis inuidet vmbris,
Aut fpifsâ nemorum comâ?
Scirem, quo iaceas cefpite languidus,
Quis ventus gracili præflet anhelitu,
Quis riuus tibi grato
Somnum prætereat fono ;
Ah! ne te nimio murmure fufcitent,
Noftræ diluerent flumina lacrymæ,
Et fufpiria crudis
Mifcerentur Etefijs.

AD DIVAM VIRGINEM

CARMEN VOTIVVM.

ODE XX.

REgina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronauêre, & albo
Sidera circumiêre gyro;

Vtcumque viles respicis aureâ
E nube terras, lenior excipe
Non antè testudo locutis
Quæ mea cumque sonat Camœnis.
Me torua circùm mugiat horrido
Malea ponto, me fera sorbeat
Charybdis; enantem per ipsas
Eripiet tua dextra morteis.
Importuosi seu iubar æquoris
Audire gaudes, seu Pelagi Pharos,
Seu certa tu mauis vocari
Ambiguis Cynosura nautis:
Seu nauis olim credita naufragum
Seruasse sæclum, cùm scelerum Pater
Vltor superfuso Gigantum
Obrueret genus omne cælo:
Me pestilenti Sirius halitu
Afflet; caducum tu benè proteges
Vmbrâ clientem, seu comanti
Dulcè vires Terebinthus auro,
Seu celsa gaudes Cedrus in arduo
Nutare Sina, seu Libano super
Cupressus, aut latè Cadanis
Populus aspicienda campis.
Dicam & minoris carmine barbiti
Inter seueras nobile Lilium
Florere spinas, & comantem
Flore Deo tremuisse Virgam.
Cingat frementûm me globus hostium,
Dicêre denso Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuisse campum:
Dicêre virgo Turris, eburnea
Dicêre Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma graui meditata plumbo.
Quòd si canoro carminis alite
Indis morantem Musa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce nouâ reparare terras;
Non & benignis respuis auribus
Aurora dici: surgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inueheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuum
Tuere Mater; si mihi per tuas,

O Virgo, non immunis aras
Mica salit, Cilicesque nimbi.
Hic Vaticanis non sine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum trophæa
Sollicitam cecinisse buxum.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Iam enim hiems transiit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in terrâ nostrâ, tempus putationis aduenit: vox turturis audita est in terrâ nostrâ: ficus protulit grossos suos: vinea florentes dederunt odorem suum. Surge, amica mea, speciosa mea, & veni.

ODE XXI.

FAllor? an Elysij læuâ de parte Sereni
Me mea vita vocat?
Surge soror, pulchris innectito lora columbis;
Pulchrior ipsa super
Scande rotas, Libaniq; leuem de vertice currum,
Has, age, flecte domos.
Ad tua decidui fugiunt vestigia nimbi,
Turbidus imber abit:
Ipsa sub innocuis mitescunt fulmina plantis,
Ipsa virescit hiems.
Intereà sacris aperit se scena viretis,
Sub pedibusque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera pascit ager.
Hic etiam trepidi pendent è rupibus hœdi,
Præcipitesque capræ;
Hinnulelque suis, passim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
It leo cum pardo viridis de colle Saniri
Mitis vterque regi,
Cumque suo passim ludunt in montibus agno
Exsuperantque iuga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibusque cauis
Per violas lapsæ, per decliues hyacinthos,
Expatiantur aquæ.

Lenè

Lenè fluunt riui, muſcoſis lenè ſuſurrus
Murmurat è ſcopulis.
In vitreo piſces ſaliunt hilares cryſtallo,
Dulcè queruntur aues.
Nec verò, ſi mœſta placent ſolatia, cælo
Flebile murmur abeſt:
Nam ſibi dum veſtro regemunt ex orbe palumbes,
Huc ſonus ille venit.
Sic dum ſe viduo ſolatur carmine turtur,
Gaudia noſtra placent.
Cetera non deſunt. pronis vindemia pendet
Officioſa botris.
Hîc etiam vulgò violas, albentia vulgò
Vngue liguſtra leges:
Ipſa tibi, leti ſuccos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipſæ maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque ſinum.
Intereà falcem vindemia neſcit, aratrum
Saucia neſcit humus.
Ipſæ ſponte virent ſegetes, innoxius ipſe
Meſſibus albet ager.
Præbent hoſpitium platani : præbet formoſos
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos ſudant opobalſama nimbos;
Et genialis odor
Adſpirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
Surge; quid indignos ducis per tædia ſoles?
Surge, age, cara ſoror.
Ecce tuis ipſæ iam circum fræna columbæ
Ingemuêre moris.
Huc age, formoſas formoſior ipſa columbas
Hoſpita flecte ſoror.

AD VIRGINEM MATREM.

Quaſi aurora conſurgens, pulchra vt luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

ODE XXII.

QVando te dulci ſine prole ſolam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
Aethera nimbo.

Mater

Mater at nato fimul adftitifti;
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radiofque & almo
Lumina Soli.
Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris; vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circumit aulam.

AD CICADAM.

ODE XXIII.

O Quæ populeâ fumma fedens comâ,
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Poft longas hiemes, dum nimiùm brevis
Aeftas fe leuibus præcipitat rotis,
Feftinos, age, lento
Soles excipe iurgio.
Vt fe quæque dies attulit optima,
Sic fe quæque rapit : nulla fuit fatis
Vmquam longa voluptas,
Longus fæpiùs eft dolor.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Paan militaris POLONORVM, *quem Diuus* ADALBERTVS *Archiepifcopus Gnefnenfis* POLONORVM *Apoftolus & Martyr confcripfit, Regnoq;* POLONIARVM *teftamento legauit.*

Poloni acie explicatâ manum cum hofte collaturi popularitèr decantant. Petrus Skarga olim SIGISMVNDI III. *Polonorum Regis Theologus in Vita* D. ADALBERTI *recenfuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

ODE XXIV.

DIua per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuiffe partu
Mater & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:

Dulce

Dulcè ridentem populis Puellum
Prome formosis bona Mater vlnis,
Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.
Apta dum nostris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto; sociâ Puellum
Voce precamur.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem,
CHRISTE, stellatasque MARIA Diuûm
Annue sedes.
Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis: ille multis
Pressus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.
Ille non vmquam pereuntis æui
Scripsit heredes; & inobsequentis
Præsidem leti, cohibet seueræ
Lege catenæ:
Ausus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor, ille necdum
Præuius ductor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus è sepulchro
Prodiit victor: benè iam supremo
Assides Adam solio perennis
Hospes Olympi.
Nos tuam plebem sobolemque sanctis
Adleges campis, vbi regna Diuûm
Gaudij torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Sustinet: nobis medicos latus de-
stillat in imbres.
Hoc fide concors animique maior
Turba credamus; scelus eluisse,
Et salutarem patuisse nobis
Vulnere CHRISTVM.
Ite, iam fœdam (monet hora) labem,
Ite, mortales prohibete: magno
Carmen & totam sine fraude mentem
Impendite Regi.
Tu tuû, VIRGO, Sobolemque Regemque
Aetheris, leni prece; ne malorum

Turbo

Turbo per præceps cumulosque sese
Explicet omnes.
Siderum clues, facilem precati
Siderum Regem, reserate cælum,
Ciuibus terræ socialis olim
Turba futuri.
Ille nos, IESV, locus, illa tecum
Regna coniungant, vbi nos canentûm
Cælitum pridem vocat in beatam
Exercitus aulam.
Sic erit; votis iteramus omnes,
Sic erit, septem. bona verba læto
Profer euentu Pater, & beatos
Pande Penates.

DIALOGVS

PVERI IESV ET VIRG. MATRIS.

CARMEN VOTIVVM.

Ex Cantici Canticor. I. IV. V. VI. & VII. *Cap.*

ODE XXV.

Puer. VIRGO sidereis pulchrior ignibus,
Auro fulgidior, lucidior vitro,
Rubro gratior ostro,
Albâ candidior rosâ.
Virgo. IESV purpureo clarior Hespero,
Lunâ splendidior, Sole serenior,
Vernis gratior aruis,
Hibernâ niue purior.
Puer. Sic fulges oculis, vt geminus propè,
Qui cùm lusit agris fons Esebonijs,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.
Virgo. Sic luces oculis, vt geminæ propè
Lucent, seu fluuio, siue liquentibus
Lotæ lacte columbæ
Assedêre canalibus.
Puer. Ornant ingenuæ colla tibi comæ,
Lydis lota velut purpura fontibus,
Summis aut Galaadi
Declines capreæ iugis.
Virgo. Ambit pulchra tuas cæsaries genas,
Qualis frondifluis palma viret comis.
Qualis

Qualis cornus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.
Puer. VIRGO lenè tuis verba fluunt labris,
Hyblæo veluti mella fluant fauo,
Aut demissa solutis
Errent flammea tænijs.
Virgo. IESV, dulcè tuis ora natant sonis,
Infuso veluti pocula cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemmeut lilia roribus.
Puer. Mammæ sunt similes hinnulcis tuæ,
Qui tondent teneris lilia morsibus,
Dum se fessus anhelo
Inclinet senio dies.
Virgo. Certant NATE tuis vberibus botri,
Botri, quos viridis parturiit Cypros,
Aut quos educat almis
Engaddus viridariis.
Puer. Quisquis VIRGO tuas aspiciet genas,
Pœnis aspiciet mala rubentia
Ramis: cetera claudunt
Imo se bona pectore.
Virgo. Quisquis, NATE, tuis hæserit in genis,
Pictam dispositis artifici manu
Liliisque, rosisque,
Emirabitur aream.
Puer. Qui te non amat, est barbarior feris,
Pardis asperior, tigride sæuior,
Impacatior vrsis,
Iracundior anguibus.
Virgo. Qui te non amat, est marmore durior,
Saxis horridior, surdior æquore,
Inconstantior auris,
Immansuetior ignibus.

AD AVRAM.
ODE XXVI.

AVra, quam veris tepor & serenâ
Thraciæ vectant animæ quadrigâ,
Huc ades, quà te vocat hospitali
Populus vmbrâ.
Hîc tibi liber Zephyrus comas per-
fultet & ramos, vagus hîc supinas
Increpet frondes teneróque vexet
Gramina lusu.

Dum

Dum per apricos reuoluta flores,
Vitreæ somnum fuga suadet vndæ,
Meque suspensamque comante perfla
Barbiton alno.
Sic tibi cælum, lepidoque soles
Rideant vultu: pede sic liquenti
Ros tibi manet, tacitâque se suspendat in herbâ.
Sic tibi Seres Cilicesque campi
Sospiti centum geminent odores:
Sic adulantes violis rosarum
Pecte capillos:
Sic meo chordas quatiente plectro
Inter admisso digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Poetria vati.

NOE VATICINIVM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri sæculi dequeritur.

ODE XXVII.

DEmersa latè sæcula cùm Noë
Enauigaret, naufraga dicitur
E puppe prospexisse regna,
Et malè iam pelago latenteis
Fleuisse terras: Sæcula, sæcula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque restinguendus orbis
Oceano, simul omnis vno
Peccauit igni, Scilicet impijs
Polluta Regum limina nuptijs
Spectante frustrà Sole possent
Stare diu? Pudor, heu! nefasque
Nascentis æui, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium graue pendit vsu.
Incesta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis vbi
Vrbes coronatæ Colossis?
Aut vbi turrigeræ potentûm
Arces Gigantum? queis, modo liberi,
Festo choreas agmine plausimus;

Delphines insultant plateis,
Et vacuas spatiosa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Pressêre phocæ: defluit illito
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus rediêre gemmæ.
Iam nec vetustis sculpta scientijs
Famosa moles perstat, & aureis
Inscripta maiorum sepulchris
Funditus occubuêre saxa.
Ingens egestas, & simul omnium
Iactura rerum, flagitium, Dei
Cultuque delubrisque & aris,
Heu miserum malè nudat orbem!
Iam iamque coget sæcula proprium
Nescire Numen: nec scelerum graue
Pensare permittet nepotes
Supplicium. simul omne ripas
Habebit æquor, rursus & inclyta
Tellus in herbam surget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arua die, populisque magnus
Crebrescet orbis. non eadem fluet
Aetas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac sonoro
Belligerum gemet ære tempus:
Tandemque ferro sæcula corruent.
Et, qui malorum summus apex, Dei
Oblita me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
Falsumque numen (prô pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe discreuisse, & omnem
Naufragio recreasse mundum:
Mox stare terras, currere flumina,
Frondere siluas, arua virescere
Iussisse paulatim, & nitenteis
Frugibus explicuisse campos.
Me Bastra Cælum, me Babylon Iouem,
Me Susa Solem, me Pharij sinum
Dicent Osyrim, me bifrontem
Ausoniæ colet ora Ianum.
At, ô potens qui regis æthera
Terrasque sceptro; verte, Pater, Pater,
Vndasque terrasque & trisulcum
In caput hoc iaculare telum.

Fœdus.

Fœdusque iam nunc ſtragibus obruar
Labantis æui: barbaricis ego
  Solus ſuperuiuam pudenda
    Materies titulúſque ſacris?

AD DIVINAM SAPIENTIAM.

Cùm noui è Germaniâ, Galliâ, Italiâque motus bellici nuntiarentur.

ODE XXVIII.

O Mens quæ ſtabili fata regis vice,
Vt nos pulchra tui ſeria conſilî,
  An te noſtra viciſsim
    Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm variâ ſpargis opes manu,
Effuſas lepido non ſine iurgio
  Raptamus, puerorum
    Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic antequam
Geſtet, fracta videt. Fluctuat, heu! miſer,
  Alternâque potentum
    Mundus diripitur manu.
Punctum eſt, ſors auidis quod ſecat enſibus
Inter tot populos. hoc precor vnicum
  Pauper: Secum auidi dum
    Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQVITES POLONOS

Anno M. D C. XXX.

ODE XXIX.

Qvos fera gignent ſæcula poſteros
Narrabo vates. ſtemmata patrijs
  Delete ne ceris, Quirites,
    Egregijs geminanda factis
Olim minorum. ſi quid aui rudes
Inominatâ geſsimus alite,
  Reducet in laudem, nepotum
    Auſpicio meliore virtus.
Non ſcuta fruſtrà, non galeas decent
Gryphesque pardique, atque leonibus
  Vexilla nequidquam, & chimæris
    Sarmaticæ micuêre parmæ.

Quà pontus & neglecta Thracum
Claustra vocant, vacuæque turres,
Perrumpe muros, dirue mœnia,
Inuade portas, sterne solo domos:
Heu! sterne Byzantî pudendis
Templa diu famulata sacris.
Io triumphe! Sarmata Bosporo
Et belluosæ fræna Propontidi
Iniecit, Eoumque feris
Imperium reparauit armis.
At vos secundâ tempora Milites
Vmbrate lauru, dum gemino super
Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem, & compedibus grauem
Ducit tyrannum; dicite consono
Vtrimque plausu: Tu tuorum,
Tu patriæ Pater, atque Cæsar.
Post hæc aulto Pax bona parieti
Suspendet enses; & patrias nouæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus sua bella coniux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Castæ reponent prole puerperæ;
Nouique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes,
Iam nunc proterui, nunc etiam truces
Ad sæua ferri fulgura: sed diu
Neglecta pacabunt iuuentam
Otia, Palladijque ludi.
Suâ quietus quisque sub arbore
Cœnam pudici cum sociâ tori,
Gnatisque, prosternet propinquo
Pocula prætereunte riuo.
Non aut malarum iurgia litium
Emptúsve iudex, sed bona veritas
Componet iras, aut iocosi
Vina super epulasque amici.
Non spes honorum, non studium lucri,
Cogent potentem visere curiam,
Tractusque longinquos viarum,
Et viduos numerare menses.
Quem manè siccum prima dies domo
Dimittet, illum sera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient sine lite cœnæ.

Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores : siue suas leo
Aestiuus ad messes vocabit,
Siue redux ad aratra taurus.
Sed ipsa mesis sponte fidelibus
Insurget agris ; non segetem graues
Vrent auenæ, non feraces
Suget iners paliurus agros :
Sed alba rubris lilia cum rosis
Canæque nardi stantibus annuent
Hinc inde ventis; atque in omni
Alta Ceres fluitabit aruo.
Tunc ipsa labens æthere Faustitas
Pasim per vrbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choreas,
Quam niueus Pudor, & solutis
Per colla pasim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus
Priscoque gauisæ sequentur
Naiades Dryadesque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præscius
Dixisse vates : tunc mea carmina
Discenda grandæui parentes
Virginibus puerisque dicent.
Frustrà : nam in vrnâ surdus & immemor
Iacebo puluis. me tamen integræ
Lauri coronabunt iacentem, &
Circùm hederæ violæque serpent.

AD IANVSSIVM SKVMINVM TISZKIEVVICIVM PALATINVM TROCENSEM.

Cùm BARBARAE NARVSZEVVICIAE *coniugi carißimæ iusta persolueret.*

ODE XXX.

SI tibi pollicitum numen, si fata fuissent,
Aeternos fore coniugis annos;
Iure per asiduos, Procerum fortisime, fletus
Ereptam quererêre, IANVSSI,
Quem Pietas, quē non moueat non tristibus vnquā
Arx animi concussa procellis,

Et

Et Pudor, & proni niueo de pectore sensus,
Et regina Modestia morum,
Aut bona sedulitas, aut non incauta futuri
Præsagæ solertia mentis?
Prouida sed longum magnis virtutibus æuum
Non audent promittere Fata:
Nec possunt, si quæ maturanêre, profanis
Astra diu committere terris.
Nunc adeò parces longis onerare querelis
Depositum repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, & robur, & aureo
Incoctum benè pectus honesto.
Sic Tanaquil, sic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ ceruice Cybellen,
Quæque maritali successit Thessala fato,
Et Latijs vaga Clœlia ripis;
Ante diem raptæ viuunt post funera, vatum
Perpetuos in carmine fastos.
Illa quidem non si surdos ad carmina Manes
Orpheâ testudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elysij pomœria muri,
Reddaturque tibi. Stat nulli ianua voto,
Nullis exorata Poëtis.
Sunt tamen exiles insigni in limine rimæ
Quà possint arcana videri;
Hàc ego, si nullos fallunt in somnia maneis,
Aut vidi aut vidisse putaui
Errantem campo in magno, quem gemmea circum
Perspicuis stant mœnia portis:
Auro prata virent; arbor crinitur in aurum;
Crispantur violaria gemmis,
Quæ nec Apellæus liquor, nec pulchra trigoni
Assimulent mendacia vitri.
Centum ibi formosis in vallibus Heroïnæ
Aeternum Pæana frequentant.
Stant virides campo stellæ, madidisque corusca
Conniuent sibi sidera flammis.
Illa inter medias paruo comitata nepote
Et roseo viuacior ore,
Ibat ouans, grandemque sibi, grandemque nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu.
Nec tu plura velis. satis est, cui fata dederunt
Aeternis mutasse caduca.

AD PHILIDIVM MARABOTINVM.

ODE XXXI.

Vides vt altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque lunamque & sereno
Picta refert simulacra cælo.
Talem seueræ lege modestiæ
Compone mentem : seu caput horridis
Fortuna circumsultat vndis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ,
Innube semper rideat aureo
Pectus Sereno : quò meliùs sacros
Deique Naturæque vultus
Non dubijs imitetur vmbris.
Pulchrum est quietâ mente volatili
Instare Vero, nec trepido gradu
Vrgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare caussas :
Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis sacrâ
Ab arce prospectare Verum, &
Fixa suis sua rebus ora.
Frustrà proteruis fræna damus feris,
Si nulla nostræ fræna proteruiæ
Aptamus. excussêre cælo
Non vacui Phaëtonta freno,
Sed lege, currus. qui refugit sui
Rex esse, regni nesciet exteri:
Quicumque dat sibi, regendo
Ille potest dare iura mundo.
Vt mentis almo cuncta premas sinu,
Ipsum scueris te preme legibus :
Sic tu probis solers minister
Consilijs, ego fidus auctor.

AD ALBERTVM TVRSCIVM.

De suis somnijs & lyricis.

ODE XXXII.

Tvrsci, seu breuior mihi
Seu pernox oculos composuit sopor,
Pennas Somnia læuibus
Affigunt humeris; iamque virentia

Lætus prata superuolo,
Quà se cumque nouum mollè tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herbosæque patet scena superbiæ:
Mox & nubibus altior,
Mistus flumineis ales oloribus,
Viuos despicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentior.
Iam tunc nubila, iam mihi
Blandis dissiliunt fulmina cantibus;
Et quæ plurima circuit,
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem iam vigil, & meus,
Non ingrata simul somnia dispuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percussi digitis, immemor & ducis
Nil sectator Horatij,
Sublimis liquidum nitor in aëra;
Et nunc littora, nunc vagas
Siccis traijciens passibus insulas,
Nil mortale mei gero, &
Iam nil sollicito debeo ponderi.
TVRSCI, sæpè tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula casibus
Mutem Parrhasij nomina Balthici.
Frustrà: nam memor Icari,
Addo stultitiæ consilium breui:
Nam, seu dormio, me torus;
Seu scribo, stabili sella tenet situ.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm in inclytâ Vilnensi Societatis IESV *Academiâ Curriculo Philosophiæ finem imponeret, scholasticam prælecturus Theologiam.*

ODE XXXIII.

ET iam quietis anchora puppibus
Littus momordit. soluite carbasa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauro.
O cui frequenti plurima supplicat
Stagira portu; si tibi consona
Respondet ex omni iuuentus
Turre, Palæmonijque flammis

Risêre montes; si tibi peruigil
Deprælliantûm exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Puluereo tonat ore moles:
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam tui,
O VIRGO, pubem; siue castris
Siue tibi famuletur aris.

AD QVINTIVM TIBERINVM.
ODE XXXIV.

Diuitem numquam, TIBERINE, dices,
Cuius Eois potiora glebis
Rura, Fortunæ sine fæce pulcher
Riuus inaurat;
Quem per insigneis geniale ceras
Stemma clarauit; vaga quem per vrbes
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper est, qui se caret; & superbè
Ipse se librans, sua rura latam
Addit in lancem, socioque fallens
Pondus in auro,
Ceteris paruus, sibi magnus vni,
Ipse se nescit, pretioque falsæ
Plebis attollit, propriâque se mi-
ratur in vmbrâ.
Splendidam verâ sine luce gazam,
Turgidum plenâ sine laude nomen
Mitte; te solo, TIBERINE, disces
Esse beatus.

AD PAVLVM COSLOVIVM.
ODE XXXV.

Iam pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arua Fauonij;
Iam se florida vernis
Pingunt prata coloribus:
Stratus frugiferis Villa puppibus
Grato præterabit rura silentio,
Quamuis proximus omni
Collis personet alite;
Quamuis & viridi pastor ab aggere
Dicat gramineâ carmina fistulâ,

Et

Et qui nauita debet
Plenis otia carbasis.
Aequas Palladijs, PAVLLE, laboribus
Interpone vices. Cras simul aureo
Sol arriserit ore
Summorum iuga montium,
Scandemus viridis terga Luciscij,
Quà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et se prætereuntûm
Audit murmura fontium.
Illinc è medio tota videbitur
Nobis Vilna iugo; tota videbitur
Quæ Vilnam sinuosis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent fana tholis, & geminam super
Despectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Vt longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi! nam tria tertio
Surrexêre sub anno
Priscis templa Quiritibus;
Et quà conspicuis se Gediminia
Iactant saxa iugis, & Capitolium,
Et quæ tecta superbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna, Quies: exiguus labor
In maius modicò prouenit otio.
Hinc & terga virentûm
Latè prospice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Etesijs,
Segni cana stetit sub niue populus:
Qui nunc defluit, altâ
Hæsit sub glacie latex:
Qui nunc purpureis floret ager rosis,
Immoto sterilis delituit gelu:
Verno quæ strepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & solidum grauî
Curæ deme diem. quem tibi candidus
Spondet vesper, & albis
Cras Horæ reuehent equis.

AD EQVITES POLONOS ET LITHVANOS.

Amphion, ſeu Ciuitas benè ordinata.

ODE XXXVI.

EXteros mores prohibete pulchrâ
Lege, Thebani; patriaſque leges
Et pios ritus, & auita gnatos
Sacra docete.
Templa Fas ſanctum, Fora luſtret Aequum;
Veritas, & Pax, & Amor per omnes
Ambulet vicos: ſcelus omne caſtâ
Exulet vrbe.
Nullus eſt murus ſceleri, pe[illegible]tas
Vrbium turres, tripliceſque portas
Pœna perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
Concolor Vero Dolus, & ſuperba
Exulet regni ſitis, & cupido
Deſidis lucri, tacitoque ſegnis
Copia luxu.
Publicos diſcat geminare cenſus
Sæua paupertas; & in arma ferrum
Sit ſatis. rapto malè pugnat olim
Miles in auro.
Siue res bellis agitanda, ſiue
Pace; collatas ſociate vires.
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis:
Inter errantem ſcopulos carinam
Certiùs plures docuêre ſtellæ:
Fortiùs proram gemino reuincit
Anchora morſu.
Gliſcit æterno ſociale nexu
Robur. arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit vrbeis.
Hæc vbi dulci modulante neruo
Dixit Amphion; ter eunte fluctu
Subſtitit Dirce, ter opaca mouit
Terga Cytheron.
Saxa repſerunt, ſcopulique, circum
Deuio campos petiêre ſaltu,
Et nemus, pronuſque ſilex ab alto
Monte cucurrit.

At

At simul Vates tacuit; per omnem
Barbaræ rupes coiêre murum, &
Septies clausæ steterunt aheno
Cardine Thebæ.

AD IOANNEM PALMIVM.

Ex Ioannis Cochanouï Poëtarum Polonorum Principis Lib. II. Oda XX.

Cùm Regni Poloniarum Ordines positis ad Vistulam castris STEPHANVM I. *Regem Poloniæ dicerent.*

ODE XXXVII.

PALMI, futuri Regis inutilcis
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata subscripsêre libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auster illum, non Boreæ domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex est, POLONI; quem potenti
Rex Superûm iubet esse voto.
Hic ipse (quamquam se propior daret
In regna Princeps) miserat extero
A sole Regem, qui relictâ
Vela retrò citò ferret aulâ.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & inclyti
Cefsêre Gascones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento.
Fortuna naueis, & dubias agit
Fortuna pugnas. hæc popularibus
Vtcumque se miscet cateruis,
Ambigui regit ora vulgi.
Absiste verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex esto, priore
Quisquis emet sibi Regna cursu.

AD LIBERTATEM.

Cùm VLADISLAVS IV. *maximis ad Vistulam Comitijs Rex Poloniæ renuntiaretur.*

ODE XXXVIII.

NAm quæ reuisas limina dulciùs
Mauortiarum maxima gentium

Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis, Litauisque campis?
O prouidentis filia Consilî,
O Faustitatis mater, & otij
Beata nutrix, ô Polonæ
Primus honos columenque gentis,
Quæsita multo sanguine gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipsâque Maiestate maior,
Et Patriæ melior Magistra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube super leuem
Suspende currum; quà refusus
Vistuleas tibi propter vndas
Hinc Lechus, atque hinc Littauus aureis
Collucet armis, quà tibi ciuium
Tranquilla tempestas ouanteis
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi sedimus
Seruile vulgus: sed genus inclyti
Mauortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyperboreoque clari
Ab vsque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere nescij
Quemquam, nec inuidere nati,
Extera nec metuisse sceptra;
Suoque magni. Publica clariùs
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna libertatis vmbra
Sceptra simul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obsoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad vsque palmam: tunc faciles, neque
Duri Quirites conspicuo palàm
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter sequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Ausi niualis scandere Carpathi:
Aemique victores nigrum cal-
cauimus Aemoniæque collum.
Sic Thracis olim litora Bospori,
Sparsumque latè terruimus Geten,
Baltimque inaudacemque Cimbrum;
Et spolijs Asiæ superbos

Num-

Numquam otiosi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperî, &
Terram Boleslai columnam
Triplice protulimus tropæo.
Præter-triumphis-vecta Borysthenem
Volgamque pubes, belligeri super
Aras Alexandri, & Laponî
Cæruleas Aquilonis arceis.
Scit læuus Ister, scit vitreis vbi
Iungit Boostes æquora pontibus,
Fractoque iam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo Rege terris pulchra Parentium
Exempla Gnati reddimus? Annue
O pulchra Libertas, & orbis
Consilio trepidisque Regum
Obsessa votis, dulce supercilî?
Remitte pondus. quem tibi Maximus
VRBANVS, Augustusque gratâ
Congeminat vice FERDINANDVS;
Pro quo perorat mundus, & ipsa quem
Gaudes rogari; regnet ab vltimo
Primus SIGISMVNDO, & vetusto
Proximus à IAGELONE sanguis.
Vt nulla possunt fallere præscios
Futurâ vates! O hominum salus,
O cura LADISLAE Diuûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salue! secundis te Lechici Patres
Et Martiorum castra Quiritium
Regem salutauêre votis:
Iam galeis tibi nutat omnis
Hastisque pubes: iam resonabiles
Campi iocosâ vocis imagine
Collesque certatim, & profundæ
Plausibus intonuêre siluæ.
Ter visus omni se Pater Histula
Mouisse ripâ: ter tibi frondeam
Flexisse ceruicem, & reclini
Carpathus attremuisse pinu.
Qualem peracto sæcula te retrò
Debent Nouembri! iam tibi Gloria
Belliqne maturus Cupido
Non humileis stimulauit iras.
Quamquam recentis mulcet amœn[illegible]
Caligo Regni, quantus in impium

Assur-

Assurgis, absentemque vincis
Consiliis animisque Moscum!
Qualis minaci praefuris impetu,
Et quantus irae! siue acie leni
Campos inundare, & repente
Moenia terrificare bello;
Deliberato seu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Iagelonidae
Ab hoste laudari cruentâ
Et metui peperêre dextrâ:
Sic dum priores aequat auos Pater,
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctauit, exhausitque factis
Inuidiam, sobolique tantùm
Maiora liquit. tu gemino potes
Aui Patrisque nomine duplicem
Miscere laudem: siue pacis,
Siue grauis per acuta belli,
Cùm laeta poscent, consilij celer;
Cùm moesta rerum, strenuus ingenî, &
Immotus innixusque semper
Ipse tibi, patiensque curae,
Rerum sub alto pondere rectior
Maiorque stabis. Sic tibi Sarmatae,
Sic fata iurauêre, toto
Sic Superi statuêre coelo.

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV LIBER EPODON.

AD PAVLVM IORDANVM VRSINVM BRACCIANI DVCEM.

Bra.ciani agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres secesserat Româ.

ODE I.

VC ô quietis apta Musis otia,
Leuesque Ludorum chori ;
Huc feriantûm Phœbe Musarũ pater;
Huc hospitales Gratiæ ;
Huc delicatis ite permisti Iocis
Non inuerecundi Sales :
Hîc otiosi mite Bracciani solum
Vago coronemus pede.
Clemens supino cliuus assurgit iugo,
Cælumque paulatim subit,
Et solida subter terga scopulorum arduo
Securus insessu premit :
Arcisque iactat inter alta turrium
Insigne propugnacula,
Timenda quondam Cæsarum turmis ducum,
Timenda magno Borgiæ,
Cùm per minantûm militum æratos globos
Metuenda iaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæsarem, & quassum metu,
Adusque promissum NIHIL.
Hîc ille magnus frænat Etruscas opes
VRSINVS Herouм decus,

Heres auitæ laudis, & princeps caput
Magnæque laus Oenotriæ.
Circùm coruſcis ſcena quercetis viret,
Cælumque verrit frondibus,
Suoſque colles veſtit, & patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
Aprica præbet littora:
Ripamque Baccho iungit, & vallum propè
Lentis flagellat fluctibus.
Maiore nuſquam ſtagna Neptuno ſonant,
Aut æſtuantis Larij,
Aut qui ſeuero tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga:
Aut quæ procellis gaudet, & magno fremit
Superba ponto Iulia:
Nec maior vſquam ſpumat, & rupes truci
Benacus aſſultat ſalo.
Intonſa curuo monte circumſtant iuga,
Miteſque deſpectant aquas.
Niuoſus illinc terga Romanus mouet,
Cæloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quaſſat comis
Sublime Cymini caput:
Crudumque Boream frangit impotentibus
Deprælianturum Notis,
Terriſque latè regnat, & cæli minis
Opponit hibernum latus.
Amica ſternit interim lacum quies,
Fluctuſque fluctu nititur,
Et ipſa ſecum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaſelus linteo:
Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur,
Setâque piſcem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet diuitis Pollæ domus,
Hinc pinguis Anguilaria:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadoſa plangunt æquora:
Hinc delicati fundus Aurelî nitet,
Lymphæ ſalutaris pater:
Vndáque morbos arcet, & viuacibus
Luem fluentis eluit.

At

At quà superbum fontibus nomen dedit,
Summque Flora marginem,
Viuis perennes decidunt saxis aquæ,
Camposque decursu lauant,
Patremque longè Tybrin, & regem sonant,
Romæque seruitum fluunt.
Sincera circùm regna naturæ nitent,
Et artis immunes loci :
Adhucque virgo sulcus, & montes adhuc
Molleis inexperti manus,
Merámque Bacchus Tethyn, & Bacchum Thetis,
Et pinguis inuitat Ceres.
Hinc ille lætus surgit, & tenacibus
Inserpit vlmis Euius,
Vdoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Massici,
Aut quæ Falernis educata solibus
Sublucet vuæ purpura.
Sed nec Falisci glaream malit soli,
Nec pinguis vber Rhætiæ;
Nec flaua tantùm culta felicis Cypri,
Graiámve dilexit Rhodon:
Quantùm n suis superbit, & sese suis
Miratur in canalibus.
Circùm beatis imperat campis Ceres,
Latéque rura possidet :
Et arua flauo messium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tensa nimbis vellera :
Aut è Boreis bella ventorum plagis,
Raucusque siluarum fragor
Auditur vsquam : non proteruis insonant
Exercitati Syrtibus,
Euris & Austris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantùm serenus Vesper, & tenerrima
Etesiarum flamina,
Albique soles, & serena lucidis
Aspirat aura montibus:
Puramque calo prouehunt Horæ facem,
Et Phœbus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
Pronâque perfundit die.

K 3 Ramis

Ramis tepentes ingruunt Fauonij
  Iocantis auræ sibilo,
Et temperatis prouocant suspirijs,
  Lenique somnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
  Matresque nidorum vagæ.
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
  Et saxa rumpit questibus,
Aut læta latè cantibus mulcet loca
  Famosa pellex Thraciæ,
Siluisque coram plorat, & crudelibus
  Accusat agris Terea:
Quæcumque mœstæ vocibus dicunt aues,
  Respondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
  Affatur ilex ilicem,
Et se vicissim collocuta redditis
  Arbusta solantur sonis.
Huc ô Quiritûm ductor, huc Oenotriæ
  O magne regnator plagæ
IORDANE, tandem plenus Vrbis & fori,
  Rerumque magnarum satur,
Sepone curis temet, & domesticis
  Furare pectus otijs.
Hîc vel tuarum lene tranabis vadum
  Opacus vmbris arborum,
Tuosque colleis inter, & tuas procul
  Perambulabis ilices:
Vel cûm Decembri campus, & primâ niue
  Vicina canescent iuga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras,
  Siluamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
  Teloque deprendes aprum;
Iactoque ceruos collocabis spiculo,
  Furesque terrebis lupos.
Quòd si Latinæ laus ALEXANDER plagæ,
  Sacræque sidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur solo,
  Seseque curis eximet;
Tuique ciues, hospitesque ciuium
  Toto fruemur gaudio.

AD

AD FONTEM SONAM,

in patrio fundo, dum Româ rediisset.

ODE II.

FONS innocenti lucidus magis vitro
Purâque purior niue,
Pagi voluptas, vna Nympharum sitis,
Ocelle natalis soli,
Longis viarum languidus laboribus
Et mole curarum grauis
Thuscis ab vsque gentibus redux, tibi
Accline prosterno latus:
Permitte siccus, quà potes, premi; cauâ
Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
Ramúsve lapsus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu secas,
Et lætus audiri salis;
Asibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræque Vatis: haud frustrà facer
Nam si quid VRBANVS probat,
Olim fluenti lenè Blandusiæ nihil
Aut Sirmioni debeas.

PALINODIA

ad secundam libri Epodon Odam
Q. HORATII FLACCI,
Beatus ille qui procul negotijs.

LAVS OTII RELIGIOSI.

Cùm amœnam Collegij Societatis IESV *Vilnensis Nemecinæ villam per Sextiles Ferias inuiseret.*

ODE III.

AT ille, FLACCE, nunc erit beatior,
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni iurgio;
Nec solis æstum frugibus timet suis,
Nec sidus hiberni Iouis,
Rixasque vitat & scelesta curiæ
Rapacioris limina.

Ergo aut profanis hactenus negotijs
Amissa plorat sidera;
Aut in reductâ sede dispersum gregem
Errantis animi colligit,
Postquam beatæ lucra conscientiæ
Quadrante librauit suo.
Idem, propinquâ nocte, stellatas vigil
Cùm vesper accendit faces,
Vt gaudet immortale mirari iubar,
Terrâque maiores globos,
Et per cadentis intueri lacrymas
Rimosa lucis atria,
Quæ CHRISTE tecum, VIRGO quæ tecũ colat
Perennis heres sæculi!
Voluuntur aureis interim stellæ rotis,
Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cuius vberes eunt aquæ,
Somnos quod auertat graueis.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Iam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & sui totus minor
Irata flectit Numina!
Vel cùm sereno fulserit dies Ioue,
Aprilibusque ferijs,
Assueta cælo lumina, in terras vocat,
Lateque prospectum iacit,
Camposque lustrat, & relucentem suâ
Miratur in scenâ DEVM.
En omnis, inquit, herba non morantibus
In astra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & pijs
Liquuntur arua fletibus:
Ligustra canis, & rosæ rubentibus
Repunt in auras brachijs;
Astrisque panda nescio quid pallido
Loquuntur ore lilia,
Et serò blandis ingemunt suspirijs,
Et manè rorant lacrymis.
Egóne solus, solus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Riuisque fatus, quærit auctorem DEVM
Formosa per vestigia.
Quod si leuandas mentis in curas vigil
Ruris suburbani domus,

Quales

Quales Luciſci, vel Nemecini Lares,
Vdúmve Beſdani nemus
Rudeis adornet ruſticâ menſas dape
Siccos ſub Auguſti dies;
Iam tunc ſub ipſum limen, aut domeſticâ
Lenis ſub vmbrâ populi,
Exſpectat omnis hoſpitem ſuum penus,
Et concha ſinceri ſalis,
Preſsique meta lactis, & purus calix,
Et hoſpitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit,
Iucunda panis præmia.
Non me ſcari tunc, non Lucrinorum grauis
Sagina mulorum iuuet:
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
Aut anſer amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec ſimplex olus,
Et quæ ſuprema colligetur, ac graui
Patella nil debet foro.
Poſthæc vel inter læta quercetis iuga,
Vel inter amneis iuuerit
Vitare triſteis poſt meridiem Notos
Sub æſculo vel ilice;
Nigrúmve littus, aut opaca lubricis
Tranare ſtagna lintribus,
Iactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piſcem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Vmbroſa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides
Aut in rubis luſciniæ.
Hinc per rubeta paſtor errantes capras
Vocante cogit fiſtulâ:
Illinc herili meſſor è campo redux
Alterna plaudit carmina,
Et preſſa ſectos plauſtra per ſulcos gemunt
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè conſidentium
Dulcis manus ſodalium;
Nec inficetâ ſermo differtur morâ,
Sed innocentibus iocis,
Multoque tinctus, ſed verecundo ſale,
Innoxium trahit diem.
Hæc ſi videret fænerator Alphius,
Olim futurus ruſticus,

Ergo aut profanis hactenus negotijs
Amissa plorat sidera;
Aut in reductâ sede dispersum gregem
Errantis animi colligit,
Postquam beatæ lucra conscientiæ
Quadrante librauit suo.
Idem, propinquâ nocte, stellatas vigil
Cùm vesper accendit faces,
Vt gaudet immortale mirari iubar,
Terrâque maiores globos,
Et per cadenteis intueri lacrymas
Rimosa lucis atria,
Quæ CHRISTE tecum, VIRGO quæ tecū colat
Perennis heres sæculi!
Voluuntur aureis interim stellæ rotis,
Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cuius vberes eunt aquæ,
Somnos quod auertat graueis.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Iam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & sui totus minor
Irata flectit Numina!
Vel cùm sereno fulserit dies Ioue,
Aprilibusque ferijs,
Assueta cælo lumina, in terras vocat,
Lateque prospectum iacit,
Camposque lustrat, & relucentem suâ
Miratur in scenâ DEVM.
En omnis, inquit, herba non morantibus
In astra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & pijs
Liquuntur arua fletibus:
Ligustra canis, & rosæ rubentibus
Repunt in auras brachijs;
Astrisque panda nescio quid pallido
Loquuntur ore lilia,
Et serò blandis ingemunt suspirijs,
Et manè rorant lacrymis.
Egóne solus, solus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Riuisque fatus, quærit auctorem DEVM
Formosa per vestigia.
Quod si leuandas mentis in curas vigil
Ruris suburbani domus,

Quales

Quales Lucifci, vel Nemecini Lares,
Vdúmve Befdani nemus
Rudeis adornet rufticâ menfas dape
Siccos fub Augufti dies;
Iam tunc fub ipfum limen, aut domefticâ
Lenis fub vmbrâ populi,
Exfpectat omnis hofpitem fuum penus,
Et concha finceri falis,
Prefsique meta lactis, & purus calix,
Et hofpitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit,
Iucunda panis præmia.
Non me fcari tunc, non Lucrinorum grauis
Sagina mulorum iuuet:
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
Aut anfer amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec fimplex olus,
Et quæ fuprema colligetur, ac graui
Patella nil debet foro.
Pofthæc vel inter læta quercetis iuga,
Vel inter amneis luuerit
Vitare trifteis poft meridiem Notos
Sub æfculo vel ilice;
Nigrúmve littus, aut opaca lubricis
Tranare ftagna lintribus,
Iactâque fruge ludibundum ducere
Tremente pifcem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Vmbrofa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides
Aut in rubis lufciniæ.
Hinc per rubeta paftor errantes capras
Vocante cogit fiftulâ:
Illinc herili meffor è campo redux
Alterna plaudit carmina,
Et preffa fectos plauftra per fulcos gemunt
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè confidentium
Dulcis manus fodalium;
Nec inficetâ fermo differtur morâ,
Sed innocentibus iocis,
Multoque tinctus, fed verecundo fale,
Innoxium trahit diem.
Hæc fi videret fænerator Alphius,
Olim futurus rufticus,

Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

DE PVERO IESV
in VIRGINIS MATRIS *sinu.*
ODE IV.

AMemus. an Massilus, aut nostris riget
Alpinus in venis silex ?
Amemus. en vt pronus è Matris sinu
In nostra pendet oscula;
Qualis senera vel Gelonorum puer
Mollire posset pectora !
Vt lumen oris, vt renidentes genas,
Vt bina frontis sidera,
Niuesque colli, quasque purus & tener
Titan inaurauit comas.
Eburneasque tendit in collum manus !
Vt annuit totus rapi !
Vt hospitali vagit admitti sinu,
Stringique brachijs rogat !
Amemus; aut si non amare possumus,
Repentè posimus mori.

Ad pedes CHRISTI *in cruce morientis Auctor prouolutus.*
ODE V.

HInc vt recedam, non trucis ferri minæ,
Non nudus ensium timor,
Vmquam reuellent à tuâ IESV cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
M Versique tempestas maris,
ixtusque flammis nimbus, & ter igneis
Caducus aër imbribus:
Iacebo fixum pondus, & certum mori,
Suique non vsquam ferens;
Tuosque clauos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachijs.
At tu sereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, IESV, supplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud euanido
Me stringe paullùm spiritu.

CAR-

CARMEN SAECVLARE DIVINAE SAPIENTIAE,

in anno sæculari M. DC. XXV.

Cùm VRBANVS VIII. *Pont Opt. Max. portam auream aperiret.*

In gratiam PAVLI FRIGERII *Romani, publicè de Philosophiâ disputaturi.*

ODE VI.

DIua terrarum pelagique præses,
Dicta sublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frænis,
Patris æternas imitata flammas,
Pura sinceri soboles Sereni,
Mentis arcanum iubar, & coruscæ
Filia lucis;
Par Patri natum sine matre Numen,
Candor aspecti sine nube Veri,
Ingenî proles, genialis almi
Pectoris ardor;
O sacer mundi lepor, ô decoræ
Fabra naturæ facies, paternæ
Mentis exemplum, liquidi serenus
Luminis imber;
Patris interpres, similisque voci
Nata fecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generosa pulchri
Mater honesti;
Ante formosi vaga regna cæli
Prima natales habuisse cunas,
Ante vagitus & anhela parui
Murmura ponti;
Antè quàm Phœbi celerisque Lunæ
Vesper alternos reuocaret ortus,
Antè quàm montes, & opaca staret
Montibus arbor;
Antè quàm tellus, & aquosa Tethys
Regna disseptâ sociaret vndâ,
Et cauas circùm sonuêre fluctu
Littora cautes;

Cælibi Patris generata partu,
Cælibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum semel elocuti
Copia Veri;
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ
Bella naturæ premis, & quaternæ
Iurgia causæ.
Tu tuos causis imitata vultus
Diuidis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili
Effingere limo.
Cùm Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumque Solem,
Et rudes Lunæ radios honesto
Comeret auro;
Pondus, & Leges, faciemque rebus
Ipsa fingebas: variæque rerum
Te penes Normæ, Numerique, & Ars, &
Lucidus Ordo.
Tu vagas zonâ cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phœbum;
Ausa nascentem nebularum amictu
Inuoluere terram.
Cresce, dicebas, spatiosa cresce,
Fertilis frugum pecorisque tellus:
Hinc iugis, illinc medij dehiscant
Vallibus agri.
Cresce, dicebas: simul ipsa mersum
Erigit ponto caput, & refusis
Hinc aquis, illinc steterunt oborti
Collibus agri,
Quæ simul multâ tibi risit herbâ.
Lætior celsas reparare sedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ,
Diceris vastos equitasse supra
Nerei campos celer, & curules
Atrici pennas super, & iugalis
Terga Fauonî:
Rursus obliquo redeunte gyro
Isse per fluctus, tibi nauis ipsa;
Isse per campos, tibi currus, aptis
Ipsa quadrigis:
Docta sublimes peragrare tractus,
Docta terrestres reserare vectes,

Orbis

Orbis obſcœnum chaos, & latentis
Vltima mundi.
Clara te Lunæ ſtupuêre templa
Soſpitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta ſicci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frænos:
Hinc & hinc Ignes, patienſque lori
Pontus, & tractas ſine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies, & Nox, & Hiems, & Aeſtas,
Ver, & Autumnus, properique Menſes,
Et leues Horæ, rapidoque cingunt
Sæcula paſſu.
Te vehit claro Cynoſura plauſtro,
Te nec iratâ mare ſiſtit vndâ, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
ctabilis Auſtri:
Nec minax Cauri Zephyrique frater,
Cùm truces iram ſtruit inter imbres,
Aut freto pulſum Boream vadosâ
Oppugnat arenâ.
Te renaſcentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excuſſo glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quæque deuexo tegit aſtra nimbo,
Quæque ſublimis ſpeculatur Vrſæ
Hiſpidas arces, & inhoſpitalis
Frigora brumæ.
Iamque mortales ſimulata cultus
Inter humanas manifeſta turmas,
Barbaram gaudes lepido catenam
Ducere ludo:
Inter & cœtus, ſolidamque plebem
Libero geſtis volitare greſſu, &
Ire per vicos, populique denſas
Ire per vrbes:
Vtilis morum, placideque fortis
Certa permiſsi dare iura Recti, &
Siderum ſolers, patrioque mentem
Didita cælo.
Qualis vmbroſâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Silua viretis;

Qualis

Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat vndæ:
Vere tu vincis veniente flores,
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis & succos, & odora Medi
Vulnera trunci:
Myrrheas vincis lacrymas, & vdos
Balsami rores, & incuolutos
Cinnami libros, volucremque sicci
Corticis auram.
Pampinus multâ tibi cedit vuâ,
Cedit effusis terebinthus vmbris,
Ver & Autumnus simul os decoris
Extulit aruis.
Sceptra te circùm, Trabeæque, & alta
Turba fortunæ, famulique retrò
Nimbus argenti fluit & frementûm
Vulgus honorum.
Prona te longè coluêre regna,
Et per insignes gradientem & imos,
Et minas Regum super, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
Pauperum cœtus, humerosque vulgi
Ire sublimem. Tibi lætus Afer,
Et pedum Maurus minor, & supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ,
Et ferox Iapon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus,
Te sonet pulsis Arimaspus armis,
Te Lyci potor, vitreique dicat
Ciuis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Ister
Ostijs septem; tibi manet ingens
Tibris, immensâque vehat sonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miserata gentes,
Nuper, heu! fœdis malè pulsa rixis,
Cassa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris:
Si tuam votis veneramur vrbem
Omnis Europe, Latiumque supplex

Prona

Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis.
Pelle vesanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella durauêre sonora crudo
Sæcula ferro.
Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni : dominamque Romam
Nubium curru super, & niuosis
Vise quadrigis.

AQVILAE RADIVILIAE

Nuptialis Pompa.

AD PRAESVLEM VILNENSEM

Dithyrambus.

ODE VII.

SVrge Musa nuptiales
Aemulata voce plausus,
Per feracis arua Vilnæ
Quære flores, carpe frondes :
Carminumque mille fœta
Vere pulchro cinge, pulchro rore sparge tempora,
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo :
Parce : molliora blandi
Quære plectra Claudiani ;
Mitte bella, differ arma,
Hospitisque Dithyrambi voce Vilnam persona.
RADIVILAE stemma ceræ
Alitem Iouis ministrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique Carminumque voce, cælo deuoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum satelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque ferus officinas,
Carpe frondes, & paterno sterne nidum stemmati.
Carpe flores, quos maritis
Parturiuit ALBA campis,
Carpe frondes, quas paterni

Educa-

Educauit vnda Chroni :
Quæ vel adbibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audière Viliæ.
It volantis aura prati.
Nexilis florum procella
Pingit Euros, & remisti
Liliis pluunt acanthi :
Ludibundi veris imber
Spargit arua, spargit vrbes, tecta spargit vrbium.
Ille nubium viator
Pulcher ales, vt virentem
Nube diuidit pruinam !
Proque grandinum molesto
Deijcit liguſtra nimbo,
Et roseta pro rubenti rubra iactat fulmine.
Iactat herbas, quas iocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc seueriore
Ore bruma non momordit,
Sed Fauonius tepenti
Fouit ore, fouit vdis Aeolus suspirijs.
Ite bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viua regna Floræ
Nuptialis insolenti
Vere frondeat Nouember;
Quà maritus alba calcat, quà marita lilia.
Aestuantis arua ponti
Vexet innocenter Eurus,
Ad fugacis agmen vndæ
Ter quater reuerberatis
Aura rideat cachinnis;
Ludicri fluenta perflent sibilis Etesiæ.
Magne Præsul, quæ profano
Ominamur ore vates
Auspicata verba, Sacro
Omineris ore Præsul,
Littauæ sidus coronæ,
Littaui lumen Senatus, sol VVOLLOVVICIADVM.
Sit perennis ille torrens
Illa vena iugis auri,
Eloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum :
Architecta gratiarum
Illa longùm verba pronis imperent Quiritibus.

Publica

Publica Europæ Calamitates.

ODE VIII.

NEc satis est nos posse mori cùm fata reposcunt,
Aguntque morbi lucis & vitæ reos?
Ipsi etiam exiguum bellis commisimus æuum,
Omneisque ferro rupimus leti moras,
Ipsi vltrò in strictos aduersi incurrimus enses,
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Iamque adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Vrbeisque longâ pace defungi pudet.
Regna placet genteisque suæ miscere ruinæ,
Fractique subter orbis occasu mori.
Iam Rhodanusque Padusque atque ingens Albis, & ingens
Rhenus cruentâ decolor ripâ fluit.
Iam tria lustra metunt rubras de sanguine fruges,
Nec dira auaram terruit falcem Ceres.
Nec minùs incertos metimus sine finibus agros,
Et muta stricto Iura sub ferro silent.
Intereà miserum gladijs diuisimus orbem;
Et cùm triumphis causa vel prædæ deest,
Barbara longinquum post æquora quærimus hostem,
Mundusque Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello,
Dum victa tessis arma respirant minis:
Ingeniumque iocis, risu corrumpimus iram,
Felixque tractat arma virtutis dolus.
Hoc etiam placuit stricto satis esse negare
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingenium fatis, habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterùm (prö triste nefas! prô dedecus, & iam
In se cadentis vltimum mundi scelus!)
Fraude malâ parui spatium contraximus æui,
Per heu tacenda puluerum contagia!
At meliùs (si tanta breuis fastidia vitæ
Et vna leti cura mortaleis habet)
Omnia terrarum superi conuellite claustra,
Omneisque dissipate littorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo:
Trisulcus in nos Igneâ missus manu,

Quà

Quà ſcelerum duxêre viæ ruat ignis; & vnâ
Hinc ſe Sicano Balthis impingat mari:
Inde Caledonium ſeſe committat Ibero,
Euxinus illinc Adriæ iungat latus.
Aemus & ignotæ lateant ſub fluctibus Alpes;
Mœotis altum mergat Atlantis caput.
Omnia ſint vnus magnarum campus aquarum,
Nulliquè latam limites ſignent humum.
Et maria & magni perdant ſua nomina montes,
Dum mergat omne Thetys humanum genus.
At ſuperi (nam vos & tunc mortalia tangent
Perire noſtrum ſæpè non paſsos genus)
Tunc aliquâ de gente pium ſeruate nepotem,
(Sed ille gentis neſciat mores ſuæ)
Deucalioneis iterùm qui credulus vndis,
Ingens in vnâ ſæculum ſeruet trabe.
Nam ſimul agglomerans ſeſe ſuper Amphitrite
Humana terris eluet veſtigia,
Iam parcente Deo, iam ſubſidentibus Euris,
Iam ſe refuſo temperante Nereo,
Incipient ſummi paulatim emergere montes,
Raroſque primùm margines æquor pati:
Ilicet ex omni rupes aſſurgere ponto,
Terraſque circum curua lunari freta:
Tunc, vagus oblitos vbi ſol reſpexerit agros,
Nouis aprica floribus pingi iuga:
Tunc raræ circùm campis nutare cupreſsi,
Tunc omne lætâ fronde veſtiri nemus:
Iamque ſuas inter decurrere flumina valleis,
Et arua puris murmurare fontibus.
Protinus ex vnâ redeuntia ſæcula puppi
Latè patentes orbis implebunt plagas;
Et virideis ripas ac molle ſedentia latè
Ramalibus vireta diſtinguent caſis.
Sed tellus communis erit, ſed nullus auaris
Stabit colonis arbiter fundi lapis:
In commune fluent ſancti ſine nomine fontes,
Naſcentur omni liberæ fruges agro.
Tunc bona proſpicient purgatas ſidera terras,
Tunc ægra nullo ſole pallebit Ceres.
Non Aquilo gracileis, non eruet Eurus ariſtas;
Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia ſoles,
Omniquè lenis annuet vento ſeges:
Vina fluent vulgò riuis, felicia vulgò
Per rura current lacteo fontes pede:

Sponte

Sponte suâ dulces salient in pocula lymphæ,
Sincerus & seruire nescius liquor.
Ergo suâ quiuis luxum non noscere mensâ,
Suoque diues esse nec magno sciet.
Nam neque marmoreas ingentia tecta columnas,
Nec æreas delubra lassabunt trabes.
Frondibus implicitæ texent pallatia siluæ,
Aramque Diuis cespes aut saxum dabit.
Sed pietas tunc maior erit, cùm testibus astris
Insons sub alto turba degemus Ioue.
Aurea tunc vestis sanctum texisse pudorem,
Tunc mollis ostro mensa muscosus lapis.
Nectar erunt hausta puris ex amnibus vndæ,
Lectæque ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit vicisse sitim; spectacula, coràm
Miscere sanctos simplici risu sales;
Mox choreæ, mox iucundi per gramina ludi,
Et lætus ac securus in turbâ pudor.
Apta dabunt fessis virides vmbracula rami,
Herbosa molleis ripa præbebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia somnis,
Sed alta mundi signa labentur super.
Et vaga præbebunt pictæ spectacula noctes,
Velox euntis scena dum transit poli.
Intereà tacitam non rumpent arma quietem,
Raucique pulsus aëris, aut murmur tubæ,
Non dubias nauale nemus descendet in vndas,
Non vlla puppes bella trans pontum vehent.
Omnia pacis erunt: totum venatio ferrum,
Et innocens telluris insumet labor.
Et ne belligeris iterùm graue cædibus aurum,
Laboriosus eruat lucri furor;
Ipsa sibi incumbens concussi pondere mundi
Condet profanas altior tellus opes.
Quò me dulcis agit longo dementia cantu?
An & Poëtas sæculi rapit furor?
Et nihil, aut tantùm euerso promittere sæclo
Acerba fati vis & irarum finit?
An lacrymas longo flendi corrupimus vsu,
Et stultus ipsis ridet in malis dolor?
Quidquid id est; tamen arma pij deponite Reges,
Nudate primi publicum ferro latus:
Primi animos, primi socias coniungite dextras,
Et vester omneis alliget gentes amor.
Pugna sit hæc tantùm, iunctos concordibus aris
Quis sanctiore Cælites voto colat;

Quis meliùs priscas componat legibus vrbeis,
Quis æquiore temperet sceptrum manu:
Cuius pulsa priùs populos Astræa reuisat,
Tutoque pulset Veritas aulam pede.
Non placeat virtus pretio, non Curia censu,
Non infideli septa Maiestas metu.
Iura voluptati sanctum præscribat Honestum,
Piasque leges vtili Iustum ferat.
Sic olim quod Musa grauis promisit Horati,
Præstabit æuum certior Regum fides.

AD ILLVSTRISS. D. IANVSSIVM SKVMIN TYSKIEVVICZ PALATINVM TROCENSEM,

Capitaneum Turborgensem, Nouonolensem, Braslauiensem, &c.

QVATVOR LEVCAE VIRGINIS MATRIS,

seu publica ac solemnis ad Aedem diuæ Virginis Matris Trocensem Processio.

Prima leuca seu Ponari.

ODE IX.

IMus? an frustrà fugiente brumâ
Omnis Aprili via risit herbâ,
Et cauæ valles, viridique lucent
Arua sereno?
Imus. inscriptæ sinuosa Diuæ
Signa iam lenes rapuêre venti;
Nî vetent rumpi, reuocentque tensi
Serica funes.
Interim pictis taciturna nusquam
Pompa sub signis fluat. Illa magni
Te MARIS STELLAM, dubijsque Virgo
Sidus in vndis,
Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemque clausi

Aetheris

Aetheris portam. Tibi præpes alti
Ciuis Olympi
Hinc & hinc pressis reuerenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reuersi
Nominis Eua.
Tu graues demes populo catenas,
Tu diem pulsis reuocabis vmbris;
Tu bonis pelles mala, læta mœstis
Fata reduces.
Esse te magni populus sciemus
Numinis matrem, modò missa per te
Vota non vmquam Deus obstinatâ
Respuat aure.
Mitis, & blandâ prece singularis
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti, vacuosque noxæ
Suggere sensus.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem
Et sacros nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roscidas valleis, & amœna præter-
Arua-vehemur.

Secunda leuca seu Vaca.

ODE X.

Protinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, vbi se recurno
Collium flexu viridis reducit
Scena theatri.
Audient magnæ titulos parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercussæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla submittent, trepidæque circùm
Attrement pinus, humilique supplex
Populus vmbrâ.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Christi
Pectus, & nostris vacuam querelis
Flectimus aurem.

Inde ter ſancto redeunte cantu
Sancta clamaris: nemorumque rurſus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago.
Te ſuâ geſtit genitrice Numen,
Virginum Virgo; genitrice geſtit,
Quiſquis optatâ tibi cumque carus
Veſcitur aurâ.
Caſta tu pulchri genitrix amoris,
Tu ſpei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, facilíſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus Veri; tibi certus vni
Aureas æther reſerare valuas
Gaudet: æterni geminant tibi ſu-
ſpiria colles.
O potens olim profugos tueri
Ciuitas fontes, decus ô Sionis,
O Dei præſens domus, ô repoſti
Fœderis arca!
Siue tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus,
Blanda ſeu triſteis imitaris inter
Lilia ſpinas;
Siue præſago Gedeonis aruo
Vellus haud vllo temeraris imbri,
Vda cùm circùm madido laboret
Area cælo;
Seu negas circùm crepitante flammâ
Pulcher exuri rubus, & pauentes
Increpas ramos, folijſque læto
Ludis in igni.
Inde Ieſſæi ſolium nepotis,
Virgo ſe toto tibi ſternit auro:
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburna
Turris ad auras.
Te ſuas Virgo ſimulant refuſa
Mella per cellas; & amœna ferum
Rura, quæ muris gelidíque claudunt
Fontibus horti.
Hîc tibi ſurdas fuga lenis Euri
Excitat frondeis, vbi purus vndæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat vmbrâ.
Hîc cadens læui tibi lympha lapſu
Præfluit valleis, & aperta prata

Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.
Tot tibi Virgo bona liberali
Defluunt cælo; tibi tanta terris
Labitur semper renuente sisti
Gratia riuo.
Tu polo missas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis institori.
Tu diem ducis, placidoque manè
Lumine rides:
Qualis Eoos vbi tollit vndis
Lucifer currus, roseisque loris
Vndat, errantes per aquosa ludunt
Cærula flammæ;
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Qualè, dum puro taciturna cælo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen pia Virgo summâ
Voce dicemus? solium superni
Audies Regis radiare magno
Maius Olympo.
Quidquid es, quidquid bona mater esse
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu gestas, puerumque nobis
Flecte Tonantem.
Nos tuâ tutos prece seruet infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque iussit
Sidere nasci:
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum cæli fore: si pudici
Nil minor floris genitrix seuerâ
Lege piaris:
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti; choreasque Diuûm
Inter & plausus, repetis sequaci
Astra triumpho.
Ille qui leni pede pulsat altos
Siderum campos, viridesque stellas,
Lucis intensum iubar inter, inter
Lilia ludit,

 Agnus;

Agnus; heu noſtris onerata culpis
Colla reflectat, leuiterque moto
Ad preces cornu, miſero quietem
Annuat orbi.
Hæc ter effati, pia ſigna campis
State, dicemus : pia ſigna campis
Protinus ſtabunt, gelidi ſecundùm
Flumina Vacæ.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis. ille menſam
Textili lino ſuper, hic virenti
Ceſpite ponit.
Promitur ſimplex penus, & ſupino
Concha ſinceri ſalis è caniſtro;
Faginus iuxta ſcyphus, innocentis
Arma Lyæi.
Sunt & antiquo quibus herba circum.
Fulget argento; poſitoſque Vaca
Ponè crateras fugiente præter
Frigerat vndâ.
Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ; mihi Solis æſtum
Eximet parcè cichorea ſparſo
Mitis oliuo.

Tertia leuca ſeu Vicus Galli.

ODE XI.

IAm vetat lentas properata menſas
Hora. ſurgamus : rapido ruit dè-
cliuis è cælo, geminatque pronus,
Surgite, Veſper.
Surgimus. rurſum tibi Virgo campis
Signa velluntur : tremebunda limbis,
Aura colludit, gracili ſque tenſas
Diripit Auſter.
Tum quibus parcâ dape non dolendæ
Vocis acceſsit bona pars; O alma
Numinis ſalue genitrix, fidelis
Turba canemus.
Dum ſuas debet lapidoſa Vace
Vditæ lymphas; tibi magna laudes
Mater & plauſus & vtrâque debet
Carmina ripâ.
Illa quæ circùm geminis Getarum
Rura ſederunt opulenta cliuis,

Sunt tibi bello monumenta parti,
Diua, triumphi.
Quâ lyrâ, vel quo satis ore dicam
Iste captiuos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & trophæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli duce te Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidíque fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei sub vmbrâ
Texit Europen, Asiæque qua se-
cumque tempestas daret atque ab omni ef-
funderet Istro.
Rectus Eoam stetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Sustinet Calpe Thetin, atque inexpu-
gnabilis obstat.
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro secat, & decorâ
Cæde formosus, mediâque laudum
Pulcher in irâ
Ardet; hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, vbi traxit omni
Astra vaginâ, rutilúsque stricto
Fulminat igni.
Ille seu pictis equitata Bessis
Arua permensus, gelidumque Volgam,
Siue Pelleas bibit insolentem
Phasin ad aras;
Barbaros templis tibi victor arcus
Virgo suspendit: Scythicósque cinctus,
Et tibi sacro clypeorum aceruos
Vssit in igni.
Alta scit Taphri domus, & potentis
Sarbaci versæ meminêre turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Castra tumultu.
Ille dum denso iaculorum in imbri
Hinc Dahas illinc ageret Gelonos,
Ipsa nimborum cuneis & omni
accincta tonitru
Turbido latè manifesta cælo, &
Ter quater tortas iaculata flammas,
Ignium curru super & rubenti
Nube tonabas.

 Sensit

Sensit Euxini tremuitque læuum
Littus, & motæ crepuere rupes,
Ter quater nigram retegente sæuā
Luce Mæotim.
Sensit, atque ipsos Tanais pauens re-
fugit in fontes : dubitante ripâ
Substitit paullùm, trepidoque Phasis
Palluit auro.
Sic ames nostris bona Virgo sæpè
Hostibus nosci: tibi sic per omneis
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo tibi victor Occâ
Arma de victis referat Suanis,
Et nouas soluat noua vota LADI-
SLAVS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis
Plura dum sicco canimus sub æstu,
Obuium fessos nemus hospitali
Excipit vmbrâ.
Ludor? an mollem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leues lymphæ, trepidique grato
Murmure riui?
Ipsa te Virgo sonat alnus, ipsa
In tuas viuax salit vnda laudes,
Audit & longè tua discit ipse
Nomina lucus.

Quarta leuca seu Troci.

ODE XII.

VLtimus restat labor altiores
Ire per lucos,& aprica circum
Stagna lunari, tumulosque lento
Vincere cantu.
Hic tibi casto Salomonis ore,
Dictus ad sanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & silenteis
Perstrepet alnos.
Quod tuis, Virgo, benè dormit vlnis
Sola sopitum potes osculari
Numen, & flammas animæque sanctum
Sugere florem.
Sola fragranti meliùs Falerno
Vber adstringis, quoties ab imo

Corde

Corde spirauit genialis intimæ
Halitus auræ.
Mille Phæacum Ciliciumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic costi liquor, inde pinguis
Sudat amomi:
Sola te mulcet tamen aura, si quæ
Dulcè spirantis venit ore nati,
Cuius illimi tibi lene nomen
Manat oliuo.
Siue Bacchei tibi fortè succi
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Vbera vino:
Siue diffusis oluêre nardis
Regis instructæ tibi, Nympha, mensæ;
Regis optatos tibi nardus vna
Spirat odores.
Si Palæstino metis in vireto
Myrrheos flores; tua solus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Vbera nodus.
Si tibi dulces amor est racemos
Pinguè gemmanti resecare Cypro;
Vnus è multis tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis æstiuos licet inter igneis
Hinc & hinc latis spatiosa ramis
Pinus, & pronâ tibi se reclinet
Frondibus ilex;
Sola te mulcet tamen æstuantem
Si quâ frondosâ cadit vmbra malo,
Cuius ah durâ tibi natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul è Trocanis
Arcibus turres, placitusque dudum
Virgini collis, mediâque templum
Apparet in vrbe.
Protinus votis genibusque supplex
Sternimur vulgus, quater, Alma Salue
Virgo, dicturi: quater illa motis
Annuet aris.
Virgines iam tum puerique Diuæ
Supplici frontem redimite cerâ, &
Virginem gratâ puerumque laudis
Dicite risâ.

Virgines. Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te Virgo moriente numquam
Flore Carmelus tegit, & perenni
Fronde coronat.

Pueri. Ceteri frontem memente demi
Implicant auro: tibi concolori
Luce natiuum capitis I E S V
Fulgurat aurum.

Virgines. Qui tibi Virgo per eburna vidit
Colla diffusos sine lege crineis,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

Pueri. Qui tibi vidit niueis, I E S V,
Hinc & hinc sparsos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

Virgines. Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebonis vndæ,
Talè conniues oculis iocanti
Diua puello.

Pueri. Lactè perfusæ veluti columbæ
Vitreas semper speculantur vndas,
Sic in intactâ retines, I E S V,
Lumina matre.

Virgines. Cui genas vel cui similes canemus
Virginis vultus? similes canemus
Punico, cùm per sua lucet vltrò
Fragmina, malo.

Pueri. Cui genas vel cui similes canemus
Paruuli vultus? similes canemus
Areis, quas Sol variæque scribunt
Floribus horæ.

Virgines. Atticos longè redolere succos
Dicimus Virgo, quoties diserta
Lenè ridenti tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Pueri. Lilium I E S V niueis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha spirat.
Dulcè loquenti.

Virgines. Mille quod telis clypeisque tecta
Turris aduerso micat icta Soli,
Matris aduerso micuêre longè
Colla puello.

Pueri. Quod Therapnæi breue ver Hymetti,
Quod Palæstini sapiunt liquores,

Matris

Matris è collo sapiunt reclinis
Colla puelli.

Virgines. Quo tibi Virgo maduêre succo
Virgines palmæ? maduêre succo
Qualis in siccas lacrymante myrrhâ
Liquitur herbas.

Pueri. Quis tuis fulgens hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut sceptri sedet aut coruscæ
Arce coronæ.

Virgines. Quæ iugis Cretæ viridisve Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis?

Pueri. Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aspirat, Cilicúmve rura,
Quantus aspirat tua dulcis inter
Vbera IESV.

Virgines. Zona quæ fluxam vetat ire pallam,
Flauet intextâ tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circùm niueoque stipant
Lilia vallo.

Pueri. Quæ tibi cinctus reuocat reiectæ
Vestis, arcanis vigil est eburna
Zona sapphyris, tácitoque pectus
Circuit igni.

Virgines. Cùm leui plantas cohibente socco
Virgo stellantem graditur per aulam,
Aeream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cùm picto religauit ostro
Et stetit celso puer ore: credas
Ponè suffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV EPIGRAMMATVM LIBER VNVS.

I.

AD TARQVINIVM GALLVTIVM

è Societate IESV *Oratorem & Poëtam clarissimum,*

Cùm ei sua de Diuino Amore Epigrammata traderet.

DVM tibi diuinos iussi ferremus Amores,
Vrget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic iaculum iacit, ille iacit: pugnatur: Amoris
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor.
Vt tibi diuinos tandem ferremus Amores:
Victus vterque fuit, victor vterque fuit.

II.

RELIGIOSVM PAVPERTATIS VOTVM.

Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi NIHIL *despiciet eam.* Cant. 8.

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam: sed emi se noluit auro.
Cùm largirer opes, reijciebat opes.
Omnia donabam: sed noluit omnia. totum
Quod supereſt (inquam) si placet, aufer, Amor.
Risit: & æthereo quid inutile quæris Amori
Sollicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

III.

III.

HASTILVDIVM FORTVNAE ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortuna annulus, orbis. Seneca.

Deus est Sphæra : cuius centrum est vbique, circumferentia nusquam. Proclus.

Meta volaturæ ſteterat teres annulus haſtæ,
Annulus ad dociles peruſa meta manus.
Annulus orbis erat: Fortuna ciebat ad Orbem,
Et ſimul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres annulus induit haſtam :
Maior, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè iactum iaculatus in æthera telum,
Nuſquam meta mea eſt, inquit, vbique mea eſt.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum ſuum. Cant. 5.

Pulcher Amor ſumpſit rudis inſtrumēta coloni,
Et ſua depoſuit tela ſuaſque faces :
Et manibus ſtiuam rapuit; caſtiſque laboris
Ad ſua ruricolas iunxit aratra boues.
Ilicet, vt facili ſubuertit vomere corda,
Caſtaque virginibus Gratia creuit agris;
Flos, ait, vnus abeſt : ſunt cetera millia florum.
Vt nullus poſsit, CHRISTE, deeſſe, Veni.

V.

De S. MAMMETE *Mart. à leonibus, quibus erat obiectus, intacto.*

Paruus in extremam MAMMES deſcendit arenam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,
Et potuit ſeſe vincere longa fames.
Vnde proteruorum ieiunia victa leonum ?
Sic docuit Martyr : ſic didicēre feræ.

VI.

De eodem.

Prætor inhumanis, MAMMES, te dentibus offert ;
Immaturus adhuc, paruule, Martyr eras.
Præſide manſueti ſed plus ſapuēre leones,
Pro puero mores dedidicēre ſuos.

Norant septenni faciles ignoscere prædæ;
Cui Prætor rabidas iusserat esse feras.
Parcere si placidi puero sciuêre leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

VII.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris? Cant. 8.

QVò tandem meus auolauit ille,
Formosissimus ille Natus, ille,
Quò tandem meus auolauit Infans?
An iam Bethlemium reliquit antrum,
Natalesque casas, & hospitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obstent culmina, fabulosus obstet
Aemus, Pelion, Ossa, Pindus, Othrys;
Vt pulsum celer assequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis,
Pergam per saliceta, per rubeta,
Per deserta, per asperos hiatus,
Per spineta, per iliceta pergam.
An rursus Pharias perosus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Vt pulsum celer assequar Puellum;
Stent inter scopulique, frondeisque
Siluæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per inuios recessus,
Per querceta, per æsculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis iuga calcat Hermonæi,
Carmelique super niuale tergum
Formosis spatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus euolutus antris
Iordanes sonat, & remurmurantes
Sese fluctibus alloquuntur vndæ?
Vt pulsum celer assequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leænis,
Curram per siliceta, per fruteta,
Per pineta, per obuias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitijs iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hostes,

Stella.

Stellarumque procul fauente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Vt lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque currulibúsve flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Fauonijsque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderij vehente pennâ
Spirantûm vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obtestatur agros, nihilque de me
Respondentia sciscitatur arua:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo. quemque vagum nequit, videbo
An possit DEVS inuenire stantem.

VIII.

De D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

ET gemit, & miseris singultibus astra lacessit,
Et salso teneras irrigat amne genas.
Et caua per,per acuta celer, per inhospita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma cursus?
MAGDALIS in lacrymis nauigat ipsa suis.

IX.

De Puero IESV nato.

QVid esse possit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illinc plenis balsamum riuis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ sereni s illigantur crinibus,
Puraque cirri luce ceruicem rigant,
Et è bisulcâ siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
Sed exoletâ nascitur Puer casâ,
Et exquilino natus in fimo iacet,
Dextraque culmum prensat, & fœnum premit,
Cæloque

Cæloque coram nudus, & coram gelu
Iniuriosâ stringitur Puer niue.
Quid esse possit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FECVNDA.

Memores vberum tuorum. Cant. 1.
Ibi dabo tibi vbera mea. Cant. 7.

VElle meas, mi Sponse, canis te sugere mammas:
Sic quæ Sponsa fui, iam tibi mater ero.
Ipsa tuas etiam memini me sugere mammas:
Sic qui Sponsus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mammâ sæpiùs vnâ:
Sic soror ipsa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor, vnus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, si tibi nullus eris.

XI.

Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

AStra rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et rosa sub nimio sole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor aduocat, aduocat imbres:
Irriguo quorum rore reuixit ager.
Quàm pulchri flores! quorum lassissima cultu
Spirat humus ventis, sudat Olympus aquis.

XII.

DE PVERO IESV CASTITATIS AMATORE,

Ego flos campi. Cant. 2.

ETesiarum Gratiæ, vagorumque
Fauoniorum, Sarmatæque tibicen
Septemtrionis, & Britanne cum Cauro
Apeliota, Regis Aeoli turmæ,
Circumuolate præpetes meum florem,
Blandoque lætùm sibilo salutate:
Dulcésque malas, floreamque ceruicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naso, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis osculemini labris:
Sed antè frontem mystacasque nimborum
Abradat Auster, & nouaculâ vêris
Morosus vdam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obstet osculis seta.

Tum

Tum verò sudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,
Et lenis auræ murmur insusurrabit.
Adsint & omnes graminumque florumque,
Omnesque castæ Chloridis venustates;
Suasque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiæ rosetorum:
Omnes supinâ supplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Nouamque veris gratulentur ætatem.
Neu sit pudori, liliisque, nardisque,
Pronisque calthis, cernuisque verbenis,
Rogare velle floridæ iuuentutis
A liberali Rege prærogatiuam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra conuocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ cristâ
Duces acanthi, militesque verbenæ,
Amazonumque prima turma caltharum.
Eant & Indi protinus granadilli,
Et expeditis spiculisque clauorum,
Hirtisque spinis, lanceisque, flagrisque,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra tela, Cyprios flores,
Amasiosque dimicare Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellonâ,
Sparsi per hortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor,
Pro castitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocauit in campo.

XIII.

Lampades eius, lampades ignis. Cant. 8.

O Egò si fierem medio sita cardine tellus!
Sponse, tuâ starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amni!
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequiis promptiùs ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil.

XIV.

Trahe me: post te curremus. Cant. 1.

MI IESV, sine te per opaca, per inuia tēdam;
Et potero longas te sine ferre moras?
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ se
Nexuerat vinclis ad tua crura comis!
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorē:
Tu captiuus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego sum tua MAGDALA, CHRISTE:
Ergo trahas vel me, sponse, vel ipse mane.

XV.

Ad omnia versatilis.

CAstus amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: nouum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales se strauerat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hîc Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus est, sed trochus, inquit, abest.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat Amor.

XVI.

D. MAGDALENA *sub Cruce flens.*

AH sitio! clamas: absunt his rupibus vndæ;
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVII.

Reuertere Sulamitis. Reuertere dilecte.
Cant. 2. & 6.

INsequeris, fugio: clamasque, Reuertere, IESV:
Et reduces ad te flecto repentè vias.
Insequor, ipse fugis: clamoque, Reuertere IESV:
Et faciles ad me flectis amice vias.
Assequeris, fugio: fugis, assequor: ô bonus error!
Obsequij felix ô in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STVDIOSVS OBSEQVII CADAVER EST.

Fortis est vt mors dilectio. Cant. 8.

VT scires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore;
Non vnus pro me nuntius iuit amor.

Cor

Cor ad te misi; cor non est, CHRISTE, reuersum:
  Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa redi.
Vt tandem totam possit tibi dedere mentem,
  Intellectus erat missus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
  O ego quàm viuum, CHRISTE, cadauer ero!

XIX.

Epitaphium viuo.

ET viuo, & morior. quid inanes demoror auras?
  Quid iuuat ambiguis nectere fata moris?
Construe perpetuis halantem floribus vrnam,
  Et tumulum nobis pone superstes Amor.
Hic sepeli miserum, & lacrymis adsperge recente,
  Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et viuo, & morior. possis in amore Viator
  Et quo viuo, mori; & viuere, quo morior!

XX.

BERNARDINO HOSTI *missa Imago* CHRISTI *cruci affixi.*

ME segnis nõ figis Amor? sunt omnia præstò:
  Crux arcus, iaculum CHRISTVS, & Hostis ego.

XXI.

Super riuulos aquarum.

ERrabam nuper vitreas prope Tibridis vndas,
  Quà solet ad scopulũ naufraga lympha queri.
Dicebam: Meã lympha, meos lacrymeris amores,
  Nam me iam lacrymæ destituêre meæ.
O ego si possem fieri tam prodigus amnis!
  Aeternã fluerem pulchra per arua fugâ.
Hæc ego: sed tacitas suspendit lympha querelas:
  In me mutari forsan & ipsa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSKAE *Romana.*

QVis te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
  Quæ tam viua tuas tẽperat vmbra genas?
Tu palles, pallet. quòd si rubet illa, rubescis.
  Tu vitâ, vitâ non caret illa suâ.

Tu sine corde manes; manet hæc sine corde: loquente
Te, loquitur; visus te iaciente, iacit.
Par est laus vobis, disparque: fidelis imago
Illa tui; sed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

Porrigo dum terris aures, dum surrigo cælo:
Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Ignisque mihi commendat Amores,
Saxa repercussis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum, CHRISTE, loquamur:
Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Diuinus.

Cor mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Téne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Téne mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit Amori?
Hoc scio quòd totus Cor ego, CHRISTVS Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1.

Quærebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cælum: dabat oscula cælum:
Sed satiare meas non potuêre genas.
Oscula poscebam terram: dabat oscula terra:
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cælumque vale, dabit oscula Sponsus:
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora sunt vbera tua. Cant. 1.

Hinc mihi se Tellus mensâ ponebat in vnâ,
Inuitans tacito murmure: Sponsa sede.

Illinc

Illinc se paterâ mare propinabat in vnâ,
Increpitans rauco vortice : Sponsa bibe.
Tunc ego : Terra tuos nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi, Sponse, sitis.
Audiit, & geminum Sponsus mihi promulit Vber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO astante.

QVàm benè siderei vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niueis par est, niueis par ille ligustris:
Ille rosâ, multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimilésne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si plectas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in iaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
Protinus æthereæ procubuêre feræ.
Quid clausum tam sæua iuuat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & IESV.

SVrge, volaturas Amor eiaculare sagittas:
Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Vt fias iaculis saucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, sagittis,
Vt fiam iaculis saucia præda tuis.
Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

Tu sine corde manes ; manet hæc sine corde : loquente
 Te, loquitur; visus te iaciente, iacit.
Par est laus vobis, disparque : fidelis imago
 Illa tui; sed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

POrrigo dum terris aures, dum surrigo cælo:
 Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
 Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Ignisque mihi commendat Amores,
 Saxa repercussis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum, CHRISTE, loquamur:
 Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Diuinus.

COr mihi clamat, Amor clamat : Cor dormit, & ille.
 Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
 Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Téne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
 Téne mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit Amori?
 Hoc scio quòd totus Cor ego, CHRISTVS Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1.

QVærebam nostris si quis daret oscula labris,
 Dum meus, heu ! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cælum: dabat oscula cælum:
 Sed satiare meas non potuêre genas.
Oscula poscebam terram : dabat oscula terra:
 Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cælumque vale, dabit oscula Sponsus:
 O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora sunt vbera tua. Cant. 1.

HInc mihi se Tellus mensâ ponebat in vnâ,
 Inuitans tacito murmure: Sponsa sede.

Illinc

Illinc se paterâ mare propinabat in vnâ,
Increpitans rauco vortice : Sponsa bibe.
Tunc ego : Terra tuós nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi, Sponse, sitis.
Audiit, & geminum Sponsus mihi prowlit Vber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO astante.

QVàm benè siderei vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niueis par est, niueis par ille ligustris:
Ille rosâ, multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimiléśne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si pictas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in iaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
Protinus ætheteæ procubuêre feræ.
Quid clausum tam sæua iuuat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & IESV.

SVrge, volaturas Amor eiaculare sagittas:
Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Vt fias iaculis saucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, sagittis,
Vt fiam iaculis saucia præda tuis.
Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

Virgines. Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te Virgo moriente numquam
Flore Carmelus tegit, & perenni
Fronde coronat.

Pueri. Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro: tibi concolori
Luce natiuum capitis I E S V
Fulgurat aurum.

Virgines. Qui tibi Virgo per eburna vidit
Colla diffusos sine lege crineis,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

Pueri. Qui tibi vidit niueis, I E S V,
Hinc & hinc sparsos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

Virgines. Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebonis vndæ,
Talè conniues oculis iocanti
Diua puello.

Pueri. Lacte perfusæ veluti columbæ
Vitreas semper speculantur vndas,
Sic in intactâ retines, I E S V,
Lumina matre.

Virgines. Cui genas vel cui similes canemus
Virginis vultus? similes canemus
Punico, cùm per sua lucet vltrò
Fragmina, malo.

Pueri. Cui genas vel cui similes canemus
Paruuli vultus? similes canemus
Areis, quas Sol variæque scribunt
Floribus horæ.

Virgines. Atticos longè redolere succos
Dicimus Virgo, quoties diserta
Lenè ridenti tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Pueri. Lilium I E S V niueis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha spirat,
Dulcè loquenti.

Virgines. Mille quod telis clypeisque tecta
Turris aduerso micat icta Soli,
Matris aduerso micuêre longè
Colla puello.

Pueri. Quod Therapnæi breue ver Hymetti,
Quod Palæstini sapiunt liquores,

Matris

Matris è collo ſapiunt reclinis
Colla puelli.

Virgines. Quo tibi Virgo maduêre ſucco
Virgines palmæ? maduêre ſucco
Qualis in ſiccas lacrymante myrrhâ
Liquitur herbas.

Pueri. Quis tuis fulgens hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut ſceptri ſedet aut coruſcæ
Arce coronæ.

Virgines. Quæ iugis Cretæ viridíſve Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis?

Pueri. Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aſpirat, Cilicúmve rura,
Quantus aſpirat tua dulcis inter
Vbera IESV.

Virgines. Zona quæ fluxam vetat ire pallam,
Flauet intextâ tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circùm niueoque ſtipans
Lilia vallo.

Pueri. Quæ tibi cinctus reuocat reiectæ
Veſtis, arcanis vigil eſt eburna
Zona ſapphyris, tácitoque pectus
Circuit igni.

Virgines. Cùm leui plantas cohibente ſocco
Virgo ſtellantem graditur per aulam,
Aeream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cùm picto religauit oſtro
Et ſtetit celſo puer ore: credas
Ponè ſuffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS IESV EPIGRAMMATVM LIBER VNVS.

I.

AD TARQVINIVM GALLVTIVM

è Societate IESV *Oratorem & Poëtam clarissimum,*

Cùm ei sua de Diuino Amore Epigrammata traderet.

DVM tibi diuinos iussi ferremus Amores,
Vrget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic iaculum iacit, ille iacit: pugnatur: Amoris
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor.
Vt tibi diuinos tandem ferremus Amores:
Victus vterque fuit, victor vterque fuit.

II.

RELIGIOSVM PAVPERTATIS VOTVM.

Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi NIHIL *despiciet eam.* Cant. 8.

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam: sed emi se noluit auro.
Cùm largirer opes, reijciebat opes.
Omnia donabam: sed noluit omnia. totum
Quod superest (inquam) si placet, aufer, Amor.
Risit: & æthereo quid inutile quæris Amori
Sollicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

III.

III.

HASTILVDIVM FORTVNAE ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortuna annulus, orbis. Seneca.

Deus est Sphæra: cuius centrum est vbique, circumferentia nusquam. Proclus.

MEta volaturæ steterat teres annulus hastæ,
Annulus ad dociles peruia meta manus.
Annulus orbis erat: Fortuna ciebat ad Orbem,
Et simul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres annulus induit hastam:
Maior, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè iactum iaculatus in æthera telum,
Nusquam meta mea est, inquit, vbique mea est.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.

PVlcher Amor sumpsit rudis instrumẽta coloni,
Et sua deposuit tela suasque faces:
Et manibus stiuam rapuit; castíque laboris
Ad sua ruricolas iunxit aratra boues.
Ilicet, vt facili subuertit vomere corda,
Castaque virginibus Gratia creuit agris;
Flos, ait, vnus abest: sunt cetera millia florum.
Vt nullus possit, CHRISTE, deesse, Veni.

V.

De S. MAMMETE *Mart. à leonibus, quibus erat obiectus, intacto.*

PAruus in extremam MAMMES descendit arenam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,
Et potuit sese vincere longa fames.
Vnde proteruorum ieiunia victa leonum?
Sic docuit Martyr: sic didicêre feræ.

VI.

De eodem.

PRætor inhumanis, MAMMES, te dentibus offert;
Immaturus adhuc, paruule, Martyr eras.
Præside mansueti sed plus sapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre suos.

Norant

Norant ſeptenni faciles ignoſcere prædæ;
Cui Prætor rabidas iuſſerat eſſe feras.
Parcere ſi placidi puero ſciuêre leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

V I I.

Quis mihi det te fratrem meum ſugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris? Cant. 8.

QVò tandem meus auolauit ille,
Formoſiſsimus ille Natus, ille,
Quò tandem meus auolauit Infans?
An iam Bethlemium reliquit antrum,
Nataleſque caſas, & hoſpitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obſtent culmina, fabuloſus obſtet
Aemus, Pelion, Oſſa, Pindus, Othrys;
Vt pulſum celer aſſequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis,
Pergam per ſaliceta, per rubeta,
Per deſerta, per aſperos hiatus,
Per ſpineta, per iliceta pergam.
An rurſus Pharias peroſus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Vt pulſum celer aſſequar Puellum;
Stent inter ſcopuliſque, frondeiſque
Siluæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per inuios receſſus,
Per querceta, per æſculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis iuga calcat Hermonæi,
Carmeliquc ſuper niuale tergum
Formoſis ſpatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus euolutus antris
Iordanes ſonat, & remurmurantes
Seſe fluctibus alloquuntur vndæ?
Vt pulſum celer aſſequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leænis,
Curram per ſiliceta, per fruteta,
Per pineta, per obuias paludes,
Per ſaxeta, per arboreta curram.
An noſtri vitijs iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hoſtes,

Stella.

Stellarumque procul fauente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Vt lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque curnlibúsve flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Fauonijsque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderij vehente pennâ
Spirantûm vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
  Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obtestatur agros, nihilque de me
Respondentia sciscitatur arua:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo. quemque vagum nequit, videbo
An possit DEVS inuenire stantem.

VIII.

De D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

ET gemit, & miseris singultibus astra lacessit,
  Et salso teneras irrigat amne genas.
Et caua per, per acuta celer, per inhospita fertur:
  Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma cursus?
  MAGDALIS in lacrymis nauigat ipsa suis.

IX.

De Puero IESV *nato.*

QVid esse possit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illinc plenis balsamum riuis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ serenis illigantur crinibus,
Puraque cirri luce ceruicem rigant,
Et è bisulcâ siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
  Sed exoletâ nascitur Puer casâ,
Et exquilino natus in fimo iacet,
Dextraque culmum prensat, & fœnum premit;

Cæloque

Cæloque coram nudus, & coram gelu
Iniuriosâ ſtringitur Puer niue.
Quid eſſe poſsit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FECVNDA.

Memores vberum tuorum. Cant.1.
Ibi dabo tibi vbera mea. Cant.7.

VElle meas, mi Sponſe, canis te ſugere mammas:
Sic quæ Sponſa fui, iam tibi mater ero.
Ipſa tuas etiam memini me ſugere mammas:
Sic qui Sponſus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mammâ ſæpiùs vnâ:
Sic ſoror ipſa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor, vnus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, ſi tibi nullus eris.

XI.

Surge Aquilo, & veni Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant.4.

AStra rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et roſa ſub nimio ſole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor aduocat, aduocat imbres:
Irriguo quorum rore reuixit ager.
Quàm pulchri flores! quorum laſsiſsima cultu
Spirat humus ventis, ſudat Olympus aquis.

XII.

DE PVERO IESV CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant.2.

ETeſiarum Gratiæ, vagorumque
Fauoniorum, Sarmatæque tibicen
Septemtrionis, & Britannæ cum Cauro
Apeliota, Regis Aeoli turmæ,
Circumuolate præpetes meum florem,
Blandoque lætum ſibilo ſalutate:
Dulcéſque malas, floreamque ceruicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naſo, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis oſculemini labris:
Sed antè frontem myſtacaſque nimborum
Abradat Auſter, & nouaculâ veris
Moroſus vdam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obſtet oſculis ſeta.

Tum

Tum verò sudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,
Et lenis auræ murmur insusurrabit.
Adsint & omnes graminumque florumque,
Omnesque castæ Chloridis venustates;
Suasque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiæ rosetorum:
Omnes supinâ supplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Nouamque veris gratulentur ætatem.
Neu sit pudori, lilijsque, nardisque,
Pronisque calthis, cernuisque verbenis,
Rogare velle floridæ iuuentutis
A liberali Rege prærogatiuam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra conuocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ cristâ
Duces acanthi, militesque verbenæ,
Amazonumque prima turma caltharum.
Eant & Indi protinus granadilli,
Et expeditis spiculisque clauorum,
Hirtisque spinis, lanceisque, flagrisque,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra tela, Cyprios flores,
Amasiosque dimicare Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellonâ,
Sparsi per hortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor,
Pro castitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocauit in campo.

XIII.

Lampades eius, lampades ignis. Cant. 8.

O Ego si fierem medio sita cardine tellus!
Sponse, tuâ starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amni!
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequiis promptiùs ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil.

XIV.

Trahe me: post te curremus. Cant. 1.

MI IESV, sine te per opaca, per inuia tẽdam;
Et potero longas te sine ferre moras?
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ se
Nexuerat vinctis ad tua crura comis!
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorẽ:
Tu captiuus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego sum tua MAGDALA, CHRISTE:
Ergo trahas vel me, sponse, vel ipse mane.

XV.

Ad omnia versatilis.

CAstus amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: nouum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales se strauerat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hîc Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus est, sed trochus, inquit, abest.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat Amor.

XVI.

D. MAGDALENA *sub Cruce flens.*

AH sitio! clamas: absunt his rupibus vndæ;
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVII.

Reuertere Sulamitis. Reuertere dilecte.
Cant. 2. & 6.

INsequeris, fugio: clamasque, Reuertere, IESV:
Et reduces ad te flecto repentè vias.
Insequor, ipse fugis: clamoque, Reuertere IESV:
Et faciles ad me flectis amice vias.
Assequeris, fugio: fugis, assequor: ô bonus error!
Obsequij felix ô in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STVDIOSVS OBSEQVII CADAVER EST.

Fortis est vt mors dilectio. Cant. 8.

VT scires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore;
Non vnus pro me nuntius iuit amor.

Cor

Cor ad te misi; cor non est, CHRISTE, reuersum:
Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa redi.
Vt tandem totam possem tibi dedere mentem,
Intellectus erat missus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
O ego quàm viuum, CHRISTE, cadauer ero!

XIX.

Epitaphium viuo.

ET viuo, & morior. quid inanes demoror auras?
Quid iuuat ambiguis nectere fata moris?
Construe perpetuis halantem floribus vrnam,
Et tumulum nobis pone superstes Amor.
Hîc sepeli miserum, & lacrymis adsperge iacente,
Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et viuo, & morior. possis in amore Viator
Et quo viuo, mori; & viuere, quo morior!

XX.

BERNARDINO HOSTI *missa Imago* CHRISTI *cruci affixi.*

ME segnis nô figis Amor? sunt omnia præstò:
Crux arcus, iaculum CHRISTVS, & Hostis ego.

XXI.

Super riuulos aquarum.

ERrabam nuper vitreas prope Tibridis vndas,
Quà solet ad scopulū naufraga lympha queri.
Dicebam: Meà lympha, meos lacrymeris amores,
Nam me iam lacrymæ destituêre meæ.
O ego si possem fieri tam prodigus amnis!
Aeternâ fluerem pulchra per arua fugâ.
Hæc ego: sed tacitas suspendit lympha querelas:
In me mutari forsan & ipsa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSKAE *Romana.*

QVis te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
Quæ tam viua tuas têperat vmbra genas?
Tu palles, pallet. quòd si rubet illa, rubescis.
Tu vitâ, vitâ non caret illa suâ.

Tu sine corde manes ; manet hæc sine corde : lo-
quente
Te, loquitur; visus te iaciente, iacit.
Par est laus vobis, disparque : fidelis imago
Illa tui; sed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

POrrigo dum terris aures, dum surrigo cælo:
Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Ignisque mihi commendat Amores,
Saxa repercussis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum, CHRISTE, loquamur:
Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Diuinus.

COr mihi clamat, Amor clamat : Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Téne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Téne mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit Amori?
Hoc scio quòd totus Cor ego, CHRISTVS Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1.

QVærebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus, heu ! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cælum: dabat oscula cælum:
Sed satiare meas non potuēre genas.
Oscula poscebam terram : dabat oscula terra:
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cælumque vale, dabit oscula Sponsus:
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora sunt vbera tua. Cant. 1.

HInc mihi se Tellus mensâ ponebat in vnâ,
Inuitans tacito murmure: Sponsa sede.

Illinc

Illinc se paterâ mare propinabat in vnâ,
Increpitans rauco vortice : Sponsa bibe.
Tunc ego : Terra tuos nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi, Sponse, sitis.
Audiit, & geminum Sponsus mihi promisit Vber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO astante.

QVàm benè siderei vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niueis par est, niueis par ille ligustris:
Ille rosâ, multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimilésne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si pictas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in iaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
Protinus ætheræ procubuêre feræ.
Quid clausum tam sæua iuuat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & IESV.

SVrge, volaturas Amor eiaculare sagittas:
Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Vt fias iaculis saucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, sagittis,
Vt fiam iaculis saucia præda tuis.
Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.
Vulnerasti cor meum. Cant. 4.

ILla ego sidereis deprompta Sagitta pharetris,
 Quam pius ad Superos eiaculatur Amor,
Quærro meam, sed quærro meo sine vulnere metam;
 Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat, potuisse dari sine vulnere metam?
 Hîc requiesce meo vulnere, CHRISTVS ait.
Accelero, metamque premo sine vulnere: sed iam
 Ne possem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

B. ALOYSIVS *pingitur inducto super togam linteo.*

PVlchra Dies, & Nox pulchræ germana Diei,
 Artificem puero fortè locabat acum:
Altera prætextam, longam dabat altera pallam;
 Illa nigram, niueam neuerat illa togam.
Quos puer vt niguos in se conspexit amictus.
 Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quò se formosior esset,
 Ipsa puer te Nox induit, ipsa Dies.

XXXIII.

Donec aspiret dies, & inclinentur umbræ.

QVid nocti lumen, luci quid quærimus vmbram?
Nocte dies nobis est Amor: vmbra die.

XXXIV.

Fortis est vt mors dilectio. Cant. 8.

MOrs & Amor gemini pugnant de laude triumphi,
 Mors pharetrâ, pharetrâ conspiciendus Amor.
Mors ait, Expugno certis ego corpora telis:
 Expugno flammis pectora, dixit Amor.
Maior, ait, mihi, Mors, victoria cedit Amore:
 At mihi maior, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares nisi diceret esse
 Victor vtroque Deus, victus vtroque Deus.

XXXV.

Inuersa & humi iacens retrò B. ALOYSII *Corona.*

QValis vbi liquidæ riguis singultibus vndæ
 Proluit aprici culta Galesus agri:

Talis

Talis in assiduos lacrymis ALOYSIVS imbres
Liquitur, & puris pectus inundat aquis.
Scilicet ex istis nascuntur lilia riuis,
Deque pio viuus flumine potat agèr.
Quid mirum ? si versa retrò, si spreta Corona,
Quam dominus fletu conserit, occat humum?

XXXVI.

Eiusdem posita retrò Corona.

AVrea cùm felix diademata poneret heres,
Visa sibi raptis flere Corona comis.
Cumque suos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuisse pedes.
Ipse sed acciduam pedibus calcasse coronam
Fertur, & ingratas posthabuisse preces.
Illa retrò reuoluta, iacens ; Lux Principis olim,
Vmbra mei posthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis est dilectus tuus? Cant. 5.

QValis erat, tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextrâ pennam, lævaque tabellam,
Et noto, CHRISTE, tuo quidquid in orbe noto.
Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, siluas,
Arua, lacus, celeri sidera pingo manu;
Et tabulam monstrans, Noster pulcherrimus, inquam,
Qualis erat, vultis discere ? talis erat.

XXXVIII.

Caput eius aurum optimum. Manus illius tornatiles aureæ. Cant. 5.

POnite gemmifero frondentia serta metallo,
Pulchra triumphales ponite sceptra manus.
Rex meus est IESVS. Rex formosissime Regum,
Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar eris.
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronæ,
Rex, ait, ille tuus ? Rex erit ille meus.
Cui caput est aurum, manus est tornatilis auro,
Illius est Sceptrum, dextra; Corona, caput.

XXXIX.

In idem sacrum Canticum.

VItis eram; nostros carpebat nemo racemos:
Flumen eram; nostras nemo bibebat aquas:

Arbor eram; nostrâ nemo consedit in vmbrâ:
Ductor eram; nostrum nemo tenebat iter:
Phœbus eram; nostro lucebat lumine nemo:
Pastor eram; nostras nemo secutus oues.
Quid faceret IESVS ? Aurum placet omnibus: Aurum,
Vt placeam, posthac omnibus, inquit, ero.

X L.

Veni de Libano Sponsa.

ET fugis, & fugiens clamas, Quid Sponsa moraris?
Non fugis, vt fugias: vt capiare, fugis.

X L I.

De Pullato & Linteato ALOYSIO.

QVem pullæ cernis squallentē in funere pallæ,
Hunc nimius sacro terruit igne Deus.
Quid niueum, Pictor, pullo superraddis amictum,
Et tegis hibernâ torrida membra niue?
Hæc, vbi sidereos iuuenis conceperit æstus,
A minimo Domini vestis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelidâ niue spargere flammas;
Vt liquidum à flammis discat amare gelu.

X L I I.

Pullatus post Prætextam ALOYSIVS. *Alluditur ad Mincium, hospitalem cygnis fluuium, paternum* ALOYSII *solum.*

VEctus oloriferi iuuenis prope flumina Minci,
Ibat in herbosos Castilionis agros.
Hic niuei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida mutatâ pallia ferre togâ;
Pullatum fleuêre ducem, visusque repentè
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atq; aliquis, Quin nos etiam nigrescimus, inquit,
Quando tam niueus sponte nigrescit olor?

X L I I I.

Oculi B. ALOYSII *lacrymabundi.*

QVis modus, ô oculi, nimiis manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluuios liquidis abeunt duo lumina riuis,
Et lacrymæ gemini fluminis instar eunt.

Intereà

Intereà medio fluitant suspiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, socij, nautes & vela paremus:
Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ.

XLIV.

B. ALOYSIO *consuetam meditationi horam impendenti Roseum imminet Sertum.*

PVlchra coloratis vbi pingitur Hybla rosetis,
Sicanias triplex colligit Hora rosas.
At modò quòd croceos religāt tibi serta capillos,
Vnde repentinis emicuêre comis?
Te Matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi viuo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos Sæcula flores,
Vnica millenas si legit Hora rosas?

XLV.

De eodem Serto.

IPsa Corona, rosa est puero? puer ìnne Coronæ
Ipse rosa est? puer est ipse Corona, Rosæ.

XLVI.

B. ALOYSIVS *sacro lumine circumfusus.*

NOx erat, & posito iuuenis requierat amictu:
Venit Amor; positā se tegit ipse togā.
Sic ibat! sic ipse nigrā sibi veste placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Intereà tacito vestes vruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.
Manè vigil positos iuuenis repetebat amictus,
Et circumfusæ luxit in igne togæ.
Non miror iuuenem tacitis arsisse fauillis;
In tacitas, miror, non abiisse faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BIsgeminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frænare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, & aheno vecte solebat,
Et vigili clausos sollicitare serā.
Parua tamen caris custodia visa lapillis,
Quæve moram furto tollere posset, erat.

M 5 Ergo

Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Accendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior esse nequit.

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIVS.

HAec, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Vnde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæstana rosaria flores,
Nec simili Pharius messe superbit ager:
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulsa Carystos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è castâ lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINAE *Rectori Florentino Societatis* IESV.

SCitata est flores nuper Florentia: cingat
An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optauêre malam, tangi quæ fortè volebant:
Nam mala tacturos pungere spina nequit.
Optauêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
Nam bona tacturos pungere spina solet.
Sic demum variam clausit Florentia litem,
Esset vt alterutris assita spina Rosis:
Nullus vt has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
Sit bona Spina Malis, sit Mala Spina Bonis.

L.

De capto OROMVSIO.
Quæ vrbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

ANnulus est Orbis, pulcherrimus annulus orbis,
Indutus digitis Lysia pulchra tuis.
Non tamen ille fuit pulcher sine diuite gemmâ;
Diues OROMVSII nam sibi gemma fuit.
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli
Nuper Erythreo perdita gemma luto est.
Ergo tuam quæres pulcherrima Lysia gemmam
Inter barbaricos Persica busta sinus.
Ecce meos (inquis) poscunt mea regna lacertos,
Ecce meas poscunt Chinica claustra manus.

Non

Non opus est humeris : OROMVSIA gemma videtur:
Ipse satis pollex, vt capiatur, erit.

LI.

IOANNI DE LVGO, *dum post morbum ad intermissam de Pœnitentiâ doctrinam rediret.*

FErtur inornatis nuper Metanœa capillis
Flesse, repentinâ cùm raperêre febri:
Fertur & indomito frænos laxasse dolori,
Et lacrymis madidos exhibuisse sinus.
Cùm rursus domito repetis tua pulpita morbo,
Fertur inornatas dispofuisse comas:
Et domitos hilari risu frænasse dolores,
Et lacrymis vacuos explicuisse sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsæ
Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipse Dolor?

LII.

Ad PONTILIANVM.

E Templis quoties redeo, Paulive sacello,
Occurris reduci, PONTILIANE, mihi,
Ac subitus quæris : Placuêre palatia Pauli,
Et Pelusiacâ secta sacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuisse palatia tectis,
Et placuisse suis ardua templa tholis;
Tu rursum, fontesque tibi circosque placere,
Vasta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis cessa, ne Roma Placentia fiat:
Ipse Placentinus ne videare, tace.

LIII.

AVGVSTINO VIVALDO *primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Prouinciali Præposito Societatis* IESV.

CVm te Parthenope Patrem, cùm Parma vocaret,
Optaretque suum Trinacris ora Patrem;
Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, & studiis inuidet vna trium.
Quid faciam? Parmæ cedam? Trinacria flebit:
Parthenopæ cedam? Parma queretur, ait.
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur.
Quin potiùs tantum fortior ipsa Patrem?
Cedite iam Natæ, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

LIV.

LIV.

De timido ANSA FVLVIO.

DVm bellicosus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Iam cœna vobis præparatur in Cælo.
Dixit: sed ipse iam mouentibus signis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In ciuitatem primus ANSA profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, ieiuno.

LV.

AVGVSTINO VIVALDO *Præposito Prouinciali Romano Societatis* IESV.

CVm te nuper Honor liquidis circumuagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Heliceneque volas, vbi prensus Honori
Dignaris meritâ Littaua fræna manu:
Cùm tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festinâ corripis arua fugâ.
Hîc Latias iterùm caperes cùm iussus habenas,
Et victus meritis erubuisset Honor;
Non pudet à merito, dixit, me Præside vinci.
Sed vinci toties à fugiente pudet.

LVI.

Ad PLAVTVM.

SIue peregrinas mittam tibi, PLAVTE, Camœnas,
Siue Medusæis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi falsa videtur,
Quæve vel inuiti stipitis esse potest.
Laudari puto me meliùs potuisse, sed à te
Laudari meliùs non potuisse puto.

LVII.

Mater NERONIS *ad* NERONEM.

QVò gladium vibras? vtero, mammisne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor!

Lacta-

Lactabam mammis, vtero te, nate, ferebam:
Dignus erit veniâ forsan vterque locus.
Erramus. qui te miseras malè fudit in auras,
Dignus vterque mori: Cæsar vtrumque feri.

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI *Cardinalis* BARBERINI.

QValis odoriferi per aprica rosaria Pindi,
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ Procerum doctissime linguæ,
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ posuêre silentia Cirrhæ,
Victaque Pegaseus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto possit cum Principe Roma;
Discet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

Eiusdem sacra Poësis.

CVm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Risit, & è summo respondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

LX.

Ad Adm. R.P. MVTIVM VITELLESCVM *Præpositum Generalem Soc.* IESV.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu,
Et niueus roseo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis, sacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viua genis:
Maiestas humeros, placidam Clementia frontē,
Pura verecundus pectora Candor habet:
Præ foribus famuli, video, famulæque morantur:
Virtutem Dominam quis neget esse domi?

LXI.

Cerea NERONIS *effigies in abdito reposita.*

DVrus & in molli figit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid frustrà Solem deuitat imago?
Ipse suo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

LIV.

De timido ANSA FVLVIO.

DVm bellicosus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Iam cœna vobis præparatur in Cælo.
Dixit: sed ipse iam mouentibus signis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In ciuitatem primus ANSA profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, ieiuno.

LV.

AVGVSTINO VIVALDO *Præposito Prouinciali Romano Societatis* IESV.

CVm te nuper Honor liquidis circumuagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, vbi prensus Honori
Dignaris meritâ Littaua fræna manu:
Cùm tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festinâ corripis arua fugâ.
Hîc Latias iterùm caperes cùm iussus habenas,
Et victus meritis erubuisset Honor;
Non pudet à merito, dixit, me Præside vinci.
Sed vinci toties à fugiente pudet.

LVI.

Ad PLAVTVM.

SIue peregrinas mittam tibi, PLAVTE, Camœnas,
Siue Medusæis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi falsa videtur,
Quæve vel inuiti stipitis esse potest.
Laudari puto me meliùs potuisse, sed à te
Laudari meliùs non potuisse puto.

LVII.

Mater NERONIS *ad* NERONEM.

QVò gladium vibras? vtero, mammísne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor!

Lacta-

Lactabam mammis, vtero te, nate, ferebam:
Dignus erit veniâ forsan vterque locus.
Erramus. qui te miseras malè fudit in auras,
Dignus vterque mori : Cæsar vtrumque feri.

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI *Cardinalis* BARBERINI.

QValis odoriferi per aprica rosaria Pindi,
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ Procerum doctissime linguæ,
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ posuêre silentia Cirrhæ,
Victaque Pegaseus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto possit cum Principe Roma;
Discet ab egregio Principe Roma loqui.

L·IX.

Eiusdem sacra Poësis.

CVm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Risit,& è summo respondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis ? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit , Purpura Regis erit.

LX.

Ad Adm. R.P. MVTIVM VITELLESCVM *Præpositum Generalem Soc.* IESV.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu,
Et niueus roseo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis,sacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viua genis:
Maiestas humeros , placidam Clementia frontē,
Pura verecundus pectora Candor habet:
Præ foribus famuli, video , famulæ que morantur:
Virtutem Dominam quis neget esse domi?

LXI.

Cerea NERONIS *effigies in abdito reposita.*

DVrus & in molli figit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid frustrà Solem deuitat imago?
Ipse suo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

LXII.

In ceream Pueri IESV *effigiem.*

EXprimit & verum mentitur cera Puellum,
Et docet & verâ fallit Imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
Et quas ille genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hospes.
Id fieri posit quâ ratione rogas?
Materiâ peccat, non peccat imago figurâ:
Cerea materies, melleus ipse fuit.

LXIII.

In maritimam Pali munitionem Ducum VRSINORVM.

PVlvereis simulant dû rauca tonitrua flammis,
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab vndis
Sulphureo afflatum sustulit igne caput.
Ecquis, ait, nostri tranquilla silentia regni,
Et resides bello sollicitauit aquas?
Iamque sibi duci volucres ad fræna quadrigas,
Tritonemque cauâ prælia flare tubâ,
Armarique Notos Tempestatesque iubebat,
Et Thetin armatis vellere signa feris;
Cùm procul VRSINI fluitantia signa Gradiuî
Prospicit impulsis velificata Notis.
Vrsus erat signum, picto quà futilis Vrso
Pensilis è summâ carbasus arce fluit.
Heus, ait, inceptis Hiemes absistite pugnis,
Et vos cærulææ ponite bella feræ:
Nouimus excussum iaculantia monstra profundū:
Quæ fera concepto mugiit igne, noua est.

LXIV.

Ad COSMICVM DE QVINCTO.

MVlum QVINCTVS emit: sed cæcum, COSMICE, mulum.
Vnum oculum mulus non habet: ille duos.

LXV.

De LVDOVICO XIII. *Galliarum Christianissimo Rege:*
cùm primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuisse percrebresceret.

LVdo vices, LVDOVICVS ait. Mars risit; &, Ohe
Lude meas, inquit, Rex LVDOVICE, vices.

De

De puero, ni Rex esses LVDOVICE, vererer:
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Iacta Rupellani cecidit simul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, vt sunt tibi prælia ludus:
Sic, LVDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

Libellus de Pietate Christianâ laudatus.

PIETATIS iste est liber; & auctoris tamen
Nomen tacetur: ipsa conscripsit, reor.

LXVII.

Ad TIMANTEM *Pictorem.*

PInxisti pulchrum pulchrâ cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem MARIAE meliùs vis pingere LVCAM?
Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

De A. PERSII *Satyris.*

VIs PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus coniugis PAVLI SAPIEHAE *duos inter equites hastatos.*

QVis iacet hic? magnâ magnus de stirpe SAPIEHA.
Quis propè? SAPIEHADES sunt prope signa nurus.
Quo clarus coniux? clarissimus omnibus: armis,
Pace, fide, patriâ, relligione, toro.
Quid certant equites? certant, quis viuere possit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor est tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

LXXI.

Ad IOANNEM CAROLVM CHODKEVIC *Ducem Exercituum Poloniæ aduersus* OSMANVM *Imperatorem Turcicum: cùm Gymnasium inuiseret.*

SPernere si nolis vatis præsagia Musæ,
Nil in te iuris, CAROLE, casus habet.

Vilnæ

Vilneæ nuper dum mandat Apollo Thaliæ,
Grammaticâ nomen flectere lege tuum,
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, alget;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert :
CHODKEVIC, ait, est indeclinabile nomen :
Robore bella gerit, Casibus ergo caret.

LXXII.

In Stemma eiusdem W. literam duodecimam inuersam.

MAgnus Alexander, Magnus Pompeius habetur,
Magnus habebaris, CAROLE, Magnus Otho.
Scilicet hos Magnos magni fecêre triumphi:
Te maior Magnum, CAROLE, palma facit.
Perlege stemma tuum: Vincis te, Vincis & hostem;
Hic quæ terra legi non putat, astra legunt.
Si dubitas: hoc ipse Deo da stemma legendum:
De cælo Magnum Maximus ipse leget.

LXXIII.

Ad ROBERTVM *Cardinalem* BELLARMINVM.

De piis de Aeternâ felicitate, & Gradibus, &c. libellis.

quos SOPHIA MELECIA *Palatina magno studio paulo ante mortem euoluerat.*

INgens gloria temporum tuorum
BELLARMINE, Pater beatiorum
Facundissime cygne gratiarum :
Conatusque tuos, tuasque noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros senectam
Palatina pio terebat vsu,
Nec torpere sinebat, anguloque
Aut segnes humili iacere mensâ,
Cæli delicias, Gradusque cæli :
Queis, sacrâ pariter tuaque pennâ,
Aeternam reseras beatitatem :
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituque, Lacrymisque.
Istos illa diu legens libellos
Festinabat, & omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibusque velis

Ad cæli properabat vsque portum.
Nunc densis lacrymis laboribusque,
Et densis lacrymis doloribusque,
Cæli nobile nundinata culmen,
Formosis spatiatur in vireris.
Quid dici melius beatiúsve,
BELLARMINE, tuis potest libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

Ad CAECILIANVM.

CVm modò MAGDALIOS cecinisses carmine fletus,
Et rapidos AFRAE, CAECILIANE, focos;
Continuò madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri, CAECILIANE, iubes:
Legi. Iudicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

LXXV.

De nouo Gymnasij Florentini ædificio, cuius instauratio sub aduentu CAROLI *Austriæ Archiducis cœpta.*

ARnus, an vmbrosas inter liquidissimus alnos
Permessus Latiis luxuriatur agris?
Atlar, an Ausonias subterlabentia turreis
Flumina Castaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla iugis?
Quidquid erit: veram referet Florentia Cyrrham,
Quam nouus Austriacâ condit Apollo lyrâ.

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIVS.

FAllacis Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ puluerem bibis pompæ,
Rituque semper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et vsque & vsque & vsque consalutando,
Quotidiano mersa nauigas cœno,
Centumque pictis curribus lutum rumpis.

N Sis

Sis ô beata, delicata, formosa,
Morum Charybdis Aula, pectorum Circe,
Dolosa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:
Eas superbis semifulta lecticis,
Eas sereni luce pulchrior Phœbi,
Et per supinæ colla plebis incedas:
Habe venustos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque scrinio totos
Antecambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noster aulas ALOYSIVS vitet,
Centumque velis, & rudentibus centum,
Centum phaselis, palmulisque deuitet.
Habe capaces patrimonij Scyllas,
Fundi Maleas, spongias crumenarum,
Onusta laudum plaustra, nominum rhedas,
Plenas iocorum; risuumque carrucas
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus dolosæ ficta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, susque deque vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotiosa liminum salutatrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugasque mille vendit, & locat risum,
Fraudumque frustis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitque subsuitque mille centones:
Dum noster aulas ALOYSIVS vitet,
Centumque Phœbis, & Phlegontibus centum,
Centum quadrigis Pegasisque deuitet.
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra secures Cæsarum, & Numæ fasces,
Regumque & omne culmen Imperatorum,
Vndamque supra ciuium, & fori fluctus
Enauigantem, passibusque non tardis
Mortalitatis sæua iura calcantem,
Nimbosque latè, filiosque nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamque grandinum & niuis Lunam
Ad vsque rerum vexit vltimos fines.
Ibi ille pulcher imperator astrorum,
Nouæ beatus institor voluptatis,
Plenum sonorâ gaudium bibit ripâ,
Rerumque dulci naufragatur in ponto.
I nunc superba, delicata, formosa,

I diues

I diues Aula: sis beata, sis pulchra,
Conchyliata, purpurata, sis magna:
Dum te inde noster ALOYSIVS ridet.

LXXVII.

Hiems transiit, imber abiit, & recessit. Cant. 2.
In immaturam mense Iunio B. ALOYSII GONZAGAE *mortem*

O Nix! ô niueis albentia colla pruinis!
O oculi, ô niueo lumina vincta gelu!
O niueæ ceruicis hiems! O laeue genarum
Frigus, & hibernâ roscida labra niue!
O niueæ crystalla manus! ô mite comarum
Vellus, & intactis alba pruina genis!
Ah! vereor, ne vere nouos abeatis in imbres,
Dum celer æstiuos Iunius vrget equos.
Siste, precor, Iuni, crudeles sistire soles.
Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus est flammis. satis est sibi dicat IESVS:
Cessit hiems, imber cessit: Amice, veni.

LXXVIII.

Scazon de B. ALOYSIO.

IOcose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub vmbrâ populive laurive,
Lenisve buxi pampinive lusisti,
Valere iussis arbitrisque curisque
Mecum sub altâ feriare cupresso;
Mundoque versu simplicique dicamus,
Quid ille noster, ille ciuis astrorum,
Agit coruscis ALOYSIVS campis?
Non ille nostros ducit ampliùs soles:
Non hac phaselo corporis, leuis mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos vmquam:
Cælum vocabat patrias domos semper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipsisque plenus carbasis anhelabat:
Huc æstuantes dirigebat antennas:
Huic alligauit insulæ suam nauim.
Hîc sempiterni vere cingitur Maij,
Hîc peruagatur elegantibus campis,
Hîc rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Crispas cupressos, ilices capillatas

Quotidianus ambulator incedit:
Quà bruma nusquam, vel comantis Autumni
Tonsor Nouember frondeum nemus radit,
Ridétve caluos Ianuarius montes,
Sed delicatos criniuntur in flores
Aeterna prata: musici strepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus riuis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante se fluctu,
Et hinc & illinc inuicem cachinnantur:
Manusque pulsu, vel volubilis plectri,
Obliuioso de silentij somno
Expergefacta sponte garriunt plectra:
Lenique subter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: desides hiant Euri,
Et otiosis oscitantur in campis.
Hîc ille noster, ille ciuis astrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ siderum coronatur,
Solisque fuluâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cælitum, per accessus,
Amethystinata templa, gemmeas sedes,
Et ciuitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat superbum siderum pauimentum.
Hîc LAINIVM compellat, hîc EVERARDVM,
Hîc lætus ambit BORGIAM salutator,
IGNATIOve flammeóve FRANCISCO
Enarrat, ipsa delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos MVTIO rogat Soles:
Mellisque riuos; balsamique miratur
Et gaudiorum, nectarisque, lactisque
Formosa pictâ stagna traiicit cymbâ,
Et delicato nauiculatur in ponto;
Nanosque colles, hispidasque verrucas
Pulcherrimorum lustrat ilicetorum.
O gestientûm dulce siderum regnum!
Vestrum clientem, pro laboribus tantis,
Doloribusque, lacrymisque, curisque
Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus cæli:
Ridete, quidquid est domi Voluptatum:
Plorate, quidquid est foris Querelarum.

LXXIX.

LXXIX.

IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *Polonici Lithuanicique contra* OSMANVM *Turcicum Imperatorem Exercitus Ductoris, Statua in hortis Mediceis.*

QVem modò Threïcij pulchrâ sub fronde triumphi
Marmoreâ spectas ponere bella manu:
Hic Asiæ populos, & flaua Propontidos arma
Strauit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
Dilectumque latus conscius ensis amat.
O nisi captiuas vincirent marmora plantas,
Iret in hostiles libera dextra globos!

LXXX.

In tres Fluuios, Stemma IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *dum Templum Collegio Societatis* IESV *Crosense extrueret.*

QVæ gemmantibus hinc & inde riuis
Currunt flumina? CHODKEVICIANAE
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam diuitibus superba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater, & elegantiarum
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa soluens
Effundit facilem per arua censum,
Et crebro sata cômit vnione;
Quàm quîs Patria, Martiusque fulgor,
Et pictæ Superûm rigantur aulæ.
Hæc scis vnde fluant fluenta nobis?
Ostendis CAROLI manum. sapisti.

LXXXI.

Dictum IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *cùm Castra ad Chocimum in Daciâ contra Byzantinum Imperatorem moueret.*

VElox Fama malum tumultuosis
Dum prætervolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, Ciuitates,
Ducentis canis, & canit trecentis,

Braccatis canit, & canit sagatis,
Hostem millibus imminere Turcam,
Et iam terga remurmurantis Istri
Securum superambulare Martem.
Addit, Bistonas, impiosque Thracas
Mistos innumeris venire turmis.
Hæc dum CAROLVS audit; Vt sciamus
Verinuntia Fama num sit, inquit,
Hic hostem mihi computabit ensis.

LXXXII.

Statua M. TVLLII CICERONIS *apud Magnum Hetruriæ Ducem.*

ORa Myrō, humeros Lysippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo potest.

LXXXIII.

Pompa, quâ Sacratissimum CHRISTI CORPVS *à Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.*

ÆLia cur tantis glomerantur compita turmis,
Et populi toto fluctuat vnda foro?
Cur refluis feruent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæque vomunt agmina mille viæ?
Quid iuuat æthereis populos accurrere mensis?
Vt satiet populos, ambulat ipse Cibus.

LXXXIV.

PAVLO PIMELIO *missum ex succino munus.*

QVæ placet ipsa sibi secretæ sidere formæ,
Ridet & arcanâ succina gemma die;
Supplicibus vulgò libanda dat oscula culmis,
Libandas stipulis pulueribusque genas.
Et me, PAVLE, tuus rapit ad sua lumina candor:
Nimirum gemma es succina, puluis egó.

LXXXV.

Lætabimur memores vberum tuorum. Cant. 1. *Ad Sponsum cælestem.*

DIcebas te velle tuis me pascere mammis,
Dum mea sollicitus pectora torret amor.
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna ministra:
Nec tu præstò mihi, nec tua mamma fuit.

Adspicio

Adſpicio Terras, & Cælum: forſitan, inquam,
Dextra Dei tellus mamma, ſiniſtra polus.
Riſiſti, dicens: Ipſo te Numine paſcam.
Os vtinam nobis Terra Poluſque foret!

LXXXVI.

Reuerendo Patri LEONI SANCTIO *Concionatoris munere functo, Româ diſcedenti.*

NEc potui Latiis altum te cernere Roſtris,
Quaſſantémve pio conſcia corda metu?
Ah ſaltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni Numinis eſſe velis:
An non id merito poſſim te iure precari,
Cui meritò poſſim dicere, SANCTE LEO?

LXXXVII.

De Diuino Amore.

REtia ne&entem nuper mirabar Amorem.
(O quid non facilis fingere poſsit Amor!)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea reſtis,
Aurea compages, aurea naſſa fuit:
Aureus ipſe fuit: ſed dum ſibi flumina deſunt,
Heu mea quò vertam retia? dixit Amor.
Ad IESVM conuerte, Puer, tua retia, dixi;
Ipſe tibi fuerim piſcis, & ille Mare.

LXXXVIII.

In Stemma IOANNIS CAROLI CHODKEVICII: *Crucem Sagittæ implexam & Calci, Tria flumina, & Grypha pedibus gladium vibrantem.*

CRVX micat in telo, CRVX altera calce coruſcat:
Forſitan hæc Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino voluuntur flumina lapſu:
Iſta docent Largum flumina forſan herum.
Felicem geſtat felix auis ore lapillum:
Felicem dominum forſan & illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem, & dicere Largum,
Cùm Gryphs ad voces annuat Enſe meas?

LXXXIX.

In Gryphem, dum IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS, *aliquot relictis cohortibus in Moſcouiâ, ad regni Comitia abiret.*

VIderat Hyrcanis Moſcouia Grypha pruinis
Ad Litauum tandem vertere roſtra ſolum:

Ille ferus Gryphs, inquit, abit; nil Ense nocebit,
Non ales rostro, non petet vngue Leo.
Non est, cur à te, quòd flexerit ora, triumphes:
A tergo longa est cauda relicta : Caue.

XC.

In duas Sagittas terra caloq; obuersas.
Stemma Illustrissimi EVSTACHII VOLLOVICII *Præsulis Vilnensis.*

Bisgeminos Petrus CHRISTO monstrauerat enses,
Vrbs raperet captum cùm Solymæa Deum.
Ferre cruentandum, clementia lumina, ferrum,
Ferre necaturas non potuêre manus.
Vltrices maiora manus tamen ausa parabant,
Vt tandem CHRISTVS dixerit, esse satis.
O si tunc geminas monstrasses, Petre, sagittas,
Quàm meritò CHRISTVS diceret esse satis!

XCI.

In duas easdem Sagittas.

Allusio in Cant. 4.
In vno oculorum, & in vno crine colli.

Virgilius quondam, Telum facit Ira, canebat:
Tela facit, meliùs sed cecinisset, Amor?
Est oculus Telum : diuino crinis Amori
Est Telum. quid non fingere posit Amor?
Est oculus, sed qui superas se tollit ad auras;
Est coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis scit, an obuersæ Cælo Terrisque Sagittæ,
Hæc oculus non sit Præsulis, illa Coma?

XCII.

In easdem Sagittas.

Æris, & Argenti, & Ferri rude vulgus & Auri
Ibat ad Aetnæi iurgia fortè fori.
Lis fuerat, quorum posses, Vulcane, metallo
Digna VOLOVICIA condere tela manu.
Causidicum vicit, Vulcano iudice, Ferrum,
Factaque sunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad socios operum : Sint Ferrea Tela,
Ipse mihi V O L O V I C aureus, inquit, erit,

XCIII.

Ad Illustrissimum HIERONYMVM VOLLOVICIVM, *dum Samogitiam ingrederetur.*

Ipse suas vt te Samogitia sensit in oras,
Luserunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida festiuas agitarunt rura choreas,
Lætitiâ madidæ personuêre domus.
Ocyùs i Præses: si fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

In Soleam tribus insignitam Crucibus: Stemma Illustrissimi & Reuerendissimi STANISLAI KISZCAE *Præsulis Samogitiæ.*

Qvis tam concordi iunxit duo robora nexu?
Quis Soleam socias iussit habere Cruces?
An quia KISZCANAE monstrant insignia gentis,
Certatimque sacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humilesque latere,
A Domino morem quem didicêre suo?
O celebres, humilesque nimis! magis inter honorem
Dum nituêre, latent: dum latuêre, nitent.

XCV.

In tres eiusdem Cruces, & tres Tubas.

KISZCA tuas dum cerno Cruces, dum Classica cerno;
Sollicitat mentem terror amorque meam.
Cerno Cruces? ignis sancti me flammat Amoris;
Et dico: Mentis Crux medicina meæ est.
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam, bella parantur.
Sed cùm nulla sonent prælia, rursus amo.
Quid secura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præsul, si te diligit ipse Timor?

XCVI.

In tres Tubas eiusdem Reuerendissimi Præsulis coëuntes.

Catholicos sæuis dum prouocat Hæresis armis,
Innumeris parent impia castra Tubis.

Hæc Batauam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam,
Et diuersa sonat quolibet ore fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:
Vna fides ternâ consonat ecce Tubâ:
Quæ tam concordi sociantur clafsica cornu,
Impia castra, Tubas creditis esse? Tuba est.

XCVII.

In Ensiferum Grypha:

Stemma IOANNIS CAROLI CHODKIEVICZ *M. D. L. Supremi exercituum Ductoris.*

HIc, qui supinos defluentibus plumis
Inuestit armos, & bicorporis plantæ
Effultus vngue rectus imminet cælo,
Et leiitormi Marte præliaturus
Explorat ensem prouidus duellator,
Non Atticarum flexili chorearum
Proludit orbe, non rotatili plausu
Reciprocante verberat solum plantâ:
Cuniculosis non Amazonum siluis
Inhospitales Arcton appulit gressus.
Sed è tropæis lætus Imperatorum
CHODKEVICANAS transmigrauit in ceras,
Suisque clarum stemma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæque gratum murmur exsoporatus,
Formidolosos ense fulminat Turcas.
Auertat isthinc peruicax Hetruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augurésque cornices.
En certiora, Magne Militum Ductor,
Gryphis Lechicorum signa dat Triumphorum;
Vt dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat arcâ ferrum,
Spectator ipse nesciat, Tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. AGAPI *&* CHRONIA *Virginibus & Martyribus, quæ sorores ob* CHRISTVM *carcere macerata, posteà in ignem missa, sed inuiolata, oratione ad* CHRISTVM *fusâ ad cælum euolarunt.*

NIl iuuat includi tenebroso carcere Diuas:
Te meliùs, cæco carcere, CHRISTE, vident.
Nil iuuat ignitis immergere membra caminis:
Ignoscit casto conscia flamma pedi.
Compositis ambæ venerantur sidera palmis;
Et sociâ Superûm culmina mente petunt.
De flammâ carcer, de carcere flamma meretur:
Flamma soror, carcer frater vtrique fuit.

XCIX.

De S. LEONE *Pontifice, qui* ATTILAM *Hunnorum Regem in Italiam cum copiis influentem monitu suo & oratione repressit.*

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obuia magnanimus tendit in arma LEO.
Aduersâ gemini concurrunt fronte Leones,
Inde LEO Dacus, Tuscus & inde LEO.
Conscius ille sui, fera reppulit arma, furoris,
Nempe tuâ monitus maximè voce LEO.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicam!
Ille LEO raptor, tu LEO pastor eras.

C.

De S. ARDALIONE, *qui ex Mimo repentè Christianus effectus, sui testimonio sanguinis* CHRISTVM *confessus est.*

ARDALIO sacros deridet carmine ritus,
Festaque non æquâ voce theatra quatit.
Audiit Omnipotens: Non est opus, inquit, hiulco
Fulmine, tam facilem Gratia vince virum.
Deserit illa polos, & deserit iste theatrum,
Et tereti sacrum voluit in ense caput.
Sic sic, inquit, abit nostræ Comœdia vitæ:
Terra vale, cælum plaude, Tyranne feri.

CI.

De SS. BASILISSA *&* ANASTASIA, *quæ sub* NERONE, *linguâ pedibusq́ue præcisis, percussæ gladio occubuerunt.*

FOrtis ANASTASIAE comes est BASILISSA sorori:
Illa canit CHRISTVM voce, nec ista tacet.
Cæsareas vtriusque sonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua, simul pes vtriusque cadit.
Vtraque sponte genu sinuato vulnere curat,
Et te prociduo poplite CHRISTE colit.
Irasci CHRISTO nescis improuide Cæsar!
Quem tacuisse velis, sic coluisse iubes.

CII.

De S. APOLLONIO *Senatore, qui lectâ pro* CHRISTI *Religione in Senatu Apologiâ gladio percussus est.*

CReber APOLLONIVM pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Aetatemque canit CHRISTI; sanctosque triumphos,
Et stygiâ nuper capta tropæa domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Diuum,
Romanumque iubet tingere cæde forum.
Ne dubitate nouo Romani credere libro:
Mucro stylus, sanguis littera, Roma liber.

CIII.

De S. ADALBERTO *Gnesnensi Archiepiscopo & Martyre, qui à Prussis lanceis remisq́; appetitus, pro* CHRISTO *fortiter occubuit.*

SAepè Tyras, ALBERTVS ait, & sæpè Tibiscos:
Istrum sæpè peto, nauigo sæpè Salam.
Ah quando tandem stellantia littora visam!
Ah quando certâ sidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Prussus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Vtere iam remis, & largum funde cruorem:
His remis, isto flumine, vise Polum.

CIV.

C I V.

Puer IESVS *totus desiderabilis.*

HYblæi rores, & Hymettia liba valete,
Pinguiaque Assyriis deflua mella fauis:
Me trahit ille ferax sanctorum vultus amorum,
Ille verecundo viuus in ore pudor.
Cùm mea mens sacræ satiatur imagine formæ,
In desideriis pascitur ipsa suis.
O IESV, mea sola fames, mea sola voluptas,
Quàm sapis ipse, tui si sapit ipsa fames!

C V.

Vox dilecti mei.

AH ego tam liquidas surdus non audio voces?
Alter & infaustã cantus in aure sonat?
Clamat, Ede, tellus. respondent æquora: Pota.
Vasta sitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehisce, cauis arescite flumina ripis:
Respuit & voces auris, & ora cibum.
Vt solo te, CHRISTE, frui possimque velimque,
Totus & os posthac, totus & auris ero.

C V I.

Imago Sanctissima VIRGINIS PLANCO *missa.*

MIsi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciasque meas, deliciasque tuas.
Mittere nobilius, maius comprendere palmæ
Nil potuêre meæ, nil voluêre tuæ.
A me plura tamen si munera, PLANCE, requiris:
Non à me, à donis plura require meis.

C V I I.

De plurimis CHRISTI *Martyribus, qui naui vetusta impositi, dimersi sunt.*

DEgenerem linquunt tenebrosi carceris vmbram,
Vt scandant fragilem mascula turba ratem.
Sunt illic merces, plagæ; sunt vota, rudentes;
Mors, pretium; virtus, prora; carina, salus;
Vincla, Fides; malus, pietas; suspiria, venti;
Spes, velum; remus, gratia; rector, amor;

Tunc

Tunc Deus, His si nauis, ait, mea cingitur armis,
Typhi tuam cælo deiice, mitte meam.

CVIII.

De PALMVLO *adolescente sanctissimo immaturè vita functo.*

VIxisti tibi, vixisti quoque, PALMVLE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, breuisque DEO.
Semper vixisti CHRISTO; tibi, PALMVLE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, breuisque tibi:
Mortuus, es victurus: erit tua, PALMVLE, vita
Longa breuisque tibi, longa breuisque DEO.

CIX.

De S. SIMEONE STYLITA.

EST, inquit, SIMEON tellus mihi paruula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, mouere pedes?
Ergo pedes posthac æternùm stabitis, inquit,
Ne tam parua meum semita fallat iter.
Constitit: &, stanti trigesima vertitur ætas,
Quæ tandem merito contulit astra viro.
Si tibi terra fuit punctum, fiet circulus astra:
Iam lato choreas plaude per astra gradu.

CX.

CHRISTI *in Cruce vox,* SITIO.

AH sitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina, siti.
Tu tamen, Ah sitio, clamas: dabo pocula, Sponse:
Heu mihi! sed mitto pocula felle dabo.
Hæc, mi Sponse, bibe: quæris cui fortè propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, salute bibe.

CXI.

De S. IGNATIO *Martyre, cuius in corde nomen* IESV *augustissimum aureis incisum litteris, post mortem inuentum.*

AVrea in IGNATI fulgent cognomina corde:
Hîc tua tu tecum nomina, CHRISTE, locas.

Spar-

Sparserat effuso Martyr cor sanguine: de quo
Aurea te referens littera facta fuit.
Vnde potest fuluum mutari sanguis in aurum?
Sed tamen est sanguis Martyris: ergo potest.

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH *ex Vilnensi Academiâ in Germaniam proficiscentis.*

SI te Theologum iudex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret esse suum.
Si te Oratorem facundo Tullius ore
Audiret, linguam diceret esse suam.
Quæ tua sunt, si fortè, BADACH, tua dixeris esse;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

In tres Tubas, Stemma IOANNIS RVDOMINA *Equitis Lithuani.*

TRes nuper Diuæ, Bellona, Diana, Thalia
De RVDOMINAEIS dimicuêre Tubis.
Nostra Tuba est, Bellona inquit, Tuba nostra, Diana, est;
Hæc, inquit, potiùs nostra, Thalia, Tuba est.
Audiit & Getico Mauors subrisit ab Hæmo,
Nil mihi cum vestris, numina docta, Tubis.
Vestra Tuba est Bellona, inquit, Tuba vestra Diana est,
Vestra Thalia Tuba est, sed RVDOMINA meus.

CXIV.

De morte CAESARIS *N. qui scenicum dum lustrat calum, præceps inopino casu ad theatrum datus exspirauit.*

VIuus vbi roseum fulgor mentitur Olympum,
Et simulant viuas aurea tecta domos,
Picta renidentis dum lustrat sidera scenæ,
Atque alacres CAESAR fertque refertque gradus;
Pendula nitentes decepit bractea plantas,
Atque suâ quassum mole necauit onus.
Noxia Cæsaribus semper sublimia: quisquam
Ad superos veniat CAESAR, & inde ruet.

CXV.

CXV.

Idem loquitur de se.

FAlsa theatralis dum sidera miror Olympi,
Vera mihi, dixi, sidera pande DEVS.
Dum meus has LOIOLA Pater modò cerneret oras,
Putida, clamabat, quàm mihi sordet humus!
O mihi tam pulchri referentur morte penates!
Vera mihi referat, dum loquor, astra DEVS.
At quia mors aberat cælo quæsita, cadendum
Ad terram nobis, vt moreremur, erat.

CXVI.

De eodem.

SCenica mentiti dum fortè palatia cæli,
Et dubio CAESAR scanderet astra pede;
Aurea quæ falsi simulauerat atria cæli,
Scissa ruinosum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique doloris
Ad sua materies ipse theatra redit:
Et IESVM vocat ore. Pij ne flete sodales,
Non ruit ex astris CAESAR, in astra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA: *ad* PAVLVM.

DE gemino SENECA pugnat sententia Vatum.
Conueniet, si tu, PAVLE, secundus eris.

CXVIII.

In PHILIPPVM *Rhetorem.*

NOn poterat iussus tria dicere verba PHILIPPVS:
Si vultis causam nosse, disertus erat.

CXIX.

De nobili adolescente in feriis Bacchanalium miserabiliter extincto.

SAltantes nuper mors viderat atra Lupercos,
Et se festiuis miscuit ipsa choris,
Ebria perque domos saltabat perque plateas,
Morborum longo præueniente choro:
Hic vni iuuenis dum fortè resistere vellet,
Ebria non meritum messuit ense caput.
Tollite de lautis iuuenes conuiuia mensis;
Quis scit, an ex vestris non bibat illa scyphis?

A D
MATH. CASIM. SARBIEVII E SOCIETATE IESV
LYRICORVM LIBROS
EPICITHARISMA SIVE ERVDITORVM VIRORVM AD AVCTOREM POEMATA.

Summi viri MATH. CASIM. SARBIEVI *è Societate* IESV *incomparabilem Musam* ERYCIVS PVTEANVS *admiratur.*

VIS Mysta Apollinis nouus? quis proximo
Accedit VRBANVM gradu,
Threïssa doctæ fila carpens barbiti,
Et Pindari ciens melos?
Romanus ore, natione Sarmata,
Cultissimi vir Ingeni,
Ab axe flammam frigido SARBIEVIVS,
A nocte lumen inuehens,
Vertit quadrigas orbitâ Phœbi nouâ,
Niuesque mundi calfacit.

Aut sæcla barbaram exuunt æruginem,
Aut prisca redeunt sæcula.
Tantum potest, qui carmen aureum sonat,
Qui totus ipse est aureus ;
Seuera pangens dogmata Sapientiæ,
Castósque sermonis iocos :
Qui mella spargit & salem SARBIEVIVS,
Generosi honesti semina.
Si dignitati mixta amœnitas iuuat,
Musæque flores fructibus ;
Ridere tristem mente lætâ Palladem,
Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes præstat vnus Sarmatas,
Inter Quirites Sarmata :
Vnus Latinâ Pindarum vates Lyrâ,
Et aliquid VRBANI exprimit.

Σπουδαίως ζῆν ἄριστον.

TERTIO HORATIO ET SARBIEVIO *Lyra Latina geminis Principibus plaudit* MAXIMILIANVS HABBEQVIVS *è Societate* IESV.

NVNC CAPIT REGNVM DVOS.

POrtenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, stellifero licet
Atlante fultus ; non amorum
Fert comites Hymenæus ardor.
Celso Melampus Taygeti iugo
Venatus aprum, dentibus inuidis
Latransque frendensque inuolansque
Participes abigit molossos.
Clitumnus albam si videat bouem
Errare, tauri cornibus aduolans
In bella, riualisque pugnæ
Vulneribus fluuium cruentant.
Tædæ iugales, purpura Cæsarum,
Trophæa belli, dona Cupidinis,
Et ambitus cretati honoris
Diuiduos vetat ire fasceis.
Non fert secundum Cæsar, & æmulum
Pompeius odit; cum genero impius
Socer duellat; inuolant consanguineis Aquilæ maniplis.

Fraterna

Fraterna Thebis funera dissident
Discorde busto. Sanguine tingeris,
O Roma, fratrum, quando primû
Cæde malâ maduêre muri.
Vnus subactâ Rex Asiâ potens
Dario habenas diuitis imperI
Secare Pellæus recusat:
Non animo satis orbis vnus.
O M N I S Potestas impatiens furit,
Consorte iuncto; Lætitiâ salit,
Consorte pulso, qualis ardet
In vacuo basiliscus antro.
Portenta Vatum! nunc patitur duos
Reges bisulco vertice Phocidos
Parnassus; & Reges Latinæ
Sceptra Lyræ gemini tenebunt:
Vnus sonantem natus ad Aufidum,
Alter rigentis margine Vistulæ.
Ter euge, Castor, euge, Pollux;
Vos Gemini, puerique Ledæ
Alterna vitæ fata rependitis:
Polluce, Castor; Castore, Castore
Pollux beatus! regna Cæli
Vnanimes secuêre fratres.
H O R A T I A N A M SARBIVIVS Lyram
Regnante dextrâ tradit & accipit;
H O R A T I V S gaudet teneri
S A R B I V I O sua regna PLECTRO.
A V G V S T V S, vnum Numen HORATIO;
V R B A N V S, alter S A R B I V I O Deus:
Hos B A R B I T I R E G E S adorant
Ad numeros salicnte chordâ.
Quantùm profanis sacra super-volant;
Minore maior C AE S A R E P O N T I F E X;
V R B A N V S, AVGVSTO: triumphat
S A R B I V I V S meliore lauru.

IOANNIS TOLENARII è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIVM *S. Theologiæ Professorem*

O D E.

FAllor? Sarmaticis an nouus arbiter
Plectri siluicolis carmina diuidens
Per confinia Thracum
Terris reddidit Orphea?

Quisnam Pegaseæ crederet vngulæ
Potandos latices gurgite Viliæ?
Quis Teumessia Tempe
Propter stagna Borysthenis,
Et vatum Aonium delicias nemus
Florens sub gelidæ plaustro Erymanthidos?
Hæc miracula Phœbo,
SARBIEVI, tua dat chelys.
Cui nec prætulerit, quam Ogygijs vetus
Structis nobilitat fabula mœnibus,
Aut ad sidera vectam
Coniux Euridices lyram:
Quamuis melliflui carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,
Formaretque canendo
Siluæ monstra puerperæ.
Certè flexanimâ tu potior chely
Cunctis imperitas: & fide Teïâ
Torques mentis habenas,
Suadæ laude superbior.
Nam seu Pieriâ Martem acuis tubâ;
Ignescunt animi condere nubilo
Thressæ cornua lunæ,
Byzantîque securibus
Fœdatam Odrysio sanguine lauream
Disturbare manu: seu alite Hymettio,
VRBANIque tiarâ
Signas mellea sæcula;
Dum belli iaculis pungimur, vngimur
Doctrinæ liquido nectare, & efferi
Inter pila Gradiui
Hyblæis alimur fauis.
At quis te in Libanum proripit entheus
Ardor Castalidum, dissimilem tui?
Aut campos Galaadi, aut
Engaddi viridaria,
Sponsæ delicias dum Sulamitidis
Plectro sollicitas? O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponsi cæsariem rosis
Cælestis decoras! vt fidium tenes
Miraclo attonitos, dum artifici lyrâ
Pontum findis Erythræ,
Sternens Isacidis iter!
Ni me, SARBIEVI, ludit amabilis
Error, depereat iam citharæ potens

Iessides

Iessides tua plectra,
Iessæusque nepos tuis
Applaudat modulis. Me stupor occupat,
Inter Sauromatas dum Boreæ accolas
Doctæ Phocidis hortos
Efflorescere conspicor.
Has rerum ancipites esse reor vices.
Nec vernis stabilis floribus est honor:
Nec mansura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras rosei fax Hyperionis
Latè conspicuis tollit honoribus:
Nunc caligine mersas
Nocturno sepelit chao.
Quandoque & studijs occiduas vices,
Excultisque vehunt tempora gentibus:
Spelæisque ferarum
Surgit lux sapientiæ.
Quondam Niliacæ lumina Mempheos
Densâ barbaries sub nebulâ premit;
Nec iam Bellerophontis
Thebas nobilitat liquor.
Iam nudis Helicon fabula rupibus.
Quid Pandioniæ mœnia Palladis,
Exculti orbis ocellum,
Doctrinæque sacrarium
Perlustro? Heu tenebris Cimmerijs latens,
Fatorum series! nil reliquum exhibet
Tanti nominis vmbra,
Præter culmina cespitum.
Sic Fatis placitum. Sed benè, quòd nouo
Solatur radians lumine Carpates
Hæc dispendia lucis:
Pimplæisque opibus suum
Ditat nobiliùs Vilia gurgitem:
Et Pandionijs æmula honoribus
Gestit Vilua Mineruam
Cælo tollere præsidem.
Certè dum Sophiæ Mysta sacer fides
Docto, SARBIEVI, pollice temperas;
Nec facunda Lyceis
Pallas Sauromatûm deest,
Nec cælo genitæ lux sapientiæ:
Sed nec Pierij gloria verticis,
Nec, qui proluat ora
Vatum, Castalius latex.

IACOBI HORTENSII *è Societate* IESV *ad Lyram* MATH. CASIM. SARBIEVII VRBANO VIII. *dedicatam.*

ITe, & Romuleos inter resonate Quirites
Carmina Sarbiuiâ deproperata Lyrâ.
Ad noua septeni salient modulamina colles,
Tybris & auritas stare iubebit aquas.
VRBANVSque aliquid de Maiestate remittens
Ad pia reginas carmina mittet Apes.
His amat ille rosis & casto gramine pasci,
Otia pauca grauis dum sinit esse labor.
O te felicem nimiùm CASIMIRE Poëtam!
Sic tibi propensum qui CAPVT ORBIS habes.
Hunc Lyra non meruit Venusini Vatis honorem,
Non ita Dircæum Pindarus vrget ebur.
Hoc sciat Alcæus, digitos damnabit inertes;
Abdere se tenebris Lesbia Nympha volet.
Pierios dicent aliò fluxisse liquores;
Quin & Apes sanctas carminis esse Deas.
Nobilis ô Vates! qui nectare potus ab illo
Permessum obscuri nominis esse facis.
Nam tibi nec Diuos ea suscitat vnda furores,
Non Aganippææ gloria pulsat aquæ:
Sed Magnæ mellis fauêre ex æthere Matres,
VRBANIque sacros exhibuêre fauos.
Sed Veri sedes, & CHRISTO proxima virtus
Insolitam docti Carminis afflat opem.
Esse quid hoc dicas, nisi Numinis igne calere,
Spiritibusque DEI sollicitandis agi?
Esse quid immodicos nisi ducere nectaris haustus,
Et sibi præfixas non habuisse colos?
Grande tuæ ô pretium mansuraque gloria Musæ,
VRBANI poterunt cui tholus esse PEDES!
At mihi si tanto fas quidquam appingere posti,
Aut signare aliquâ pendula dona notâ;
Non ego pro chordâ tenuem cantare cicadam,
Non aliud cupiam pectinis esse vice:
Sed fingam VRBANAS illic sua condere mella,
Et dare pro cantu nobile murmur, Apes.
Picturæque breui subscribam lemmate causam:
Tantus amor nostra est, gloria tanta Lyra.

LVCAE

LVCAE DIERIX è *Societate* IESV *in Lyram* MATH. CASIM. SARBIEVII.

PAucula Mæonio meditabar ludere versu,
Succinerem fidibus quæ CASIMIRE tuis.
Arripio longo distentos tempore neruos,
Filaque suspensæ puluerulenta lyræ.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto,
Exploro dubios pectine & aure sonos:
At subitò malè compositis lyra dissona chordis
Sic mihi confuso est murmure visa queri:
Quid teretes tentas obtuso pollice neruos?
Desine nos humili sollicitare manu.
Musa CASIMIRI altiùs altiùs extollenda est:
Illius in laudes non satis ista chelys.
Nec tua sufficiet lyra Pindare, nec tua Flacce
Sufficiet, quantus dicere, quantus hic est.
Ipse sibi vates solus sibi sufficit vnus
Se capere, & solus se cecinisse potest.
Nil igitur CASIMIRE canam: nã digna cani te
Non possunt. dignè, tu potes, ipse cane.

IOANNIS BOLLANDI è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIVM *Pontificiæ Poësios imitatorem*

ODE.

DEsueta pridem tendite barbita, &
Virente rursus cingite Laureâ
Frontem Camænæ. rursus, io!
Castalios feror in recessus.
Atqui vetusto squallida puluere
Amor fuit defendere inertibus
Diuûm Acta blattis, inque Patrum
Ferre nouam monumenta lucem.
VRBANVS hinc me MAXIMVS OPTIMVS
Ad antra Cirrhæ, & Pegaseos specus
Reducit, & nouos calores
In gelidis animat medullis:
Dum quâ ruentis fata priùs manu
Suffulsit orbis, mox animat fides
Micante pulsu, quem secundo
Attonitus velut amne Tibris;
Vltraque terras & maria & latus
Vtrumque mundi, solis & vltimi

Primique limen, & remotas
Oceani emorientis oras,
Tulisse gaudet. En propior Polo
Quà flectit Arctos, Vistula corniger
Musæque cantu BARBERINAE
Personuit glaciale littus.
Noster quòd isthic ludit Horatius,
Quòd lapsa retrò sæcula colligens,
Vocemque spiritumque Flacci
Pindarico iubet ire cantu;
Quòd inter Vrsæ frigus, & hispidæ
Telluris oras turbinibus graues,
Et grandinum sonante fœtas
Progenie, CASIMIRVS, auras
Tepente Cælo prouocat igneas,
Terræque fibris promit aquas, quibus
Vel ipse Musarum bicornis
Gaudeat immaduisse Vertex;
Quòd ver beatum sentit Hiems; nouo
Quòd victa cantu mollior incubat
Natura; quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti;
Quòd mel, quòd vdo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore sudat; quòd vel vno
SARBIVII lyra tacta neruo
Quamuis feroces debilitat minas
Tumultuantûm fortiter hostium,
Et arma bellorumque nubem
Puluercam meliore miscet
Ludentis aurâ (si satis assequor
Quod augurando mens canit, entheæ
Virtutis admirata numen)
Inde venit, APIS vnde sanctum
VRBANA nectar hausit, & æmulo
Horatianæ murmure tibiæ,
Terrasque mirantesque cælos
Attonuit. calor omnis illo
De fonte fluxit. numinis hos tui
Afflauit æstus aura beatior
VRBANE, dum sacrata gentis
Romuleæ iuga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Exesse cælo, quis sinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!

Subsiste

Subſiſte Muſa, & vota decemplici
Subſtringe nodo. anguſtior eſt ſinus
Mentiſque virtutiſque noſtræ,
Quàm penitis queat vt medullis
VRBANIANVM ducere ſpiritum.
Vnius hoc eſt SARBIVII: cui
Impune trans nubes *ſereno*
Calliope dedit ire Cælo.

GILBERTI IONINI è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIVM.

O Teſtudinis aureæ
Qui fila ingenuo pollice temperas;
Et ſolis Rhodopes iugis,
Aut in Sarmaticæ littore Viſtulæ
Doctam ſollicitas chelyn,
Quam prono toties audijt alueo
Tibris defluere immemor;
Et ſeptemgeminis non ſemel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis inſulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Cæli roribus ebrias,
Quæ curâ artificei mellea condiunt
Puro nectare ſæcula;
VRBANI arbitrio Lechica principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata graui pectine diceres
Septem-bella-trionibus;
Aulacemque acies ducere Martio
Nigrum puluere Cæſarem, &
Gaudentem in medijs hoſtibus aſpici:
Dum fatis melioribus
Iracunda parem dextra ſuperbiam
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fugâ,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMVNDVS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ ſanguineum iubar
Formidabile Regibus,
Curuari facili circuitu vetat.
At quò te rapit inſolens
Ardor fræna pati per vacuum æthera?
Dum cælo Sapientiam

Primique limen, & remotas
Oceani emorientis oras,
Tulisse gaudet. En propior Polo
Quà flectit Arctos, Vistula corniger
Musæque cantu BARBERINAE
Personuit glaciale littus.
Noster quòd isthic ludit Horatius,
Quòd lapsa retrò sæcula colligens,
Vocemque spiritumque Flacci
Pindarico iubet ire cantu;
Quòd inter Vrsæ frigus, & hispidæ
Telluris oras turbinibus graues,
Et grandinum sonante fœtas
Progenie, CASIMIRVS, auras
Tepente Cælo prouocat igneas,
Terræque fibris promit aquas, quibus
Vel ipse Musarum bicornis
Gaudeat immaduisse Vertex;
Quòd ver beatum sentit Hiems; nouo
Quòd victa cantu mollior incubat
Natura; quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti;
Quòd mel, quòd vdo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore sudat; quòd vel vno
SARBIVII lyra tacta neruo
Quamuis feroces debilitat minas
Tumultuantûm fortiter hostium,
Et arma bellorumque nubem
Puluercam meliore miscet
Ludentis aurâ (si satis assequor
Quod augurando mens canit, entheæ
Virtutis admirata numen)
Inde venit, APIS vnde sanctum
VRBANA nectar hausit, & æmulo
Horatianæ murmure tibiæ,
Terrasque mirantesque cælos
Attonuit. calor omnis illo
De fonte fluxit. numinis hos tui
Afflauit æstus aura beatior
VRBANE, dum sacrata gentis
Romuleæ iuga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Excesse cælo, quis sinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!

Subsiste

Subſiſte Muſa, & vota decemplici
Subſtringe nodo. anguſtior eſt ſinus
Mentiſque virtutiſque noſtræ,
Quàm penitis queat vt medullis
VRBANIANVM ducere ſpiritum.
Vnius hoc eſt SARBIVII: cui
Impune trans nubes *ſerena*
Calliope dedit ire Cælo.

GILBERTI IONINI è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIVM.

O Teſtudinis aureæ
Qui fila ingenuo pollice temperas;
Et ſolis Rhodopes iugis,
Aut in Sarmaticæ littore Viſtulæ
Doctam ſollicitas chelyn,
Quam prono toties audijt alueo
Tibris defluere immemor;
Et ſeptemgeminis non ſemel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis infulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Cæli roribus ebrias,
Quæ curâ artifici mellea condiunt
Puro nectare ſæcula;
VRBANI arbitrio Lechica principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata graui pectine diceres
Septem-bella-trionibus;
Audacemque acies ducere Martio
Nigrum puluere Cæſarem, &
Gaudentem in medijs hoſtibus aſpici:
Dum fatis melioribus
Iracunda parem dextra ſuperbiam
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fugâ,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMVNDVS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ ſanguineum iubar
Formidabile Regibus,
Curuari facili circuitu vetat.
At quò te rapit inſolens
Ardor fræna pati per vacuum æthera?
Dum cælo Sapientiam

In terras facili carmine deuocas,
Et caligine patriâ
Celari cupidam non pateris, piè &
Præclarè temerarius.
Cantas ætherei tela Cupidinis,
Et quæ non dubiâ manu
Castis pectoribus vulnera destinat:
Et tædis melloribus
Mentes virgineas vrit; & aureâ
Certus figit arundine,
Extinguitque suis Idalias faces.
Nec cantus meretricios
Musas virgineâ ludere barbito,
Et castis fidibus iubes:
Quæ tortâ trepidus fronte legat pudor;
Quæ velata Modestia,
Et verso iugulet pollice castitas.
Clari gloria Phasidos,
Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro & fidibus potens
Monstrandus digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ
SARBIVI, & Latijs fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
Dicam (Roma licet toruior audiat)
Nemo pectine Romulo
Tentauit citharæ fila decentiùs.
Vni cedis Horatio,
Qui Musas Latijs montibus intulit:
Et, ni aurem mihi vellicet
Iam præiudicio fama potentior,
Et cani capitis niue,
Marcentes rigido vertice laureas,
Et myrtum quatiens manu;
SARBIVI fidibus, indice me, tuis,
Vates natus ad Aufidum,
Et primis citharæ cedat honoribus.

MICHAELIS MORTIERI è *Societate* IESV

IAMBI.

VT illa prima ter beata sæcula
Pater Satorque Temporum
Ter inuidenda, ter dolenda, posteris
Sinu profudit vbere,

Diesque

Diesque finxit & refinxit aureos
Sereniore laminâ;
Breui refugit, aureique germinis
Suaue messuit decus.
Et inde mixta mortis ære liuido,
Et obuoluta ferreo
Aheneoque plumbeoque vulnere,
Iêre letro sæcula.
Subinde Iæsa viliore surculo
Repullulare semina,
Solum rebelle senticeta prodere,
Luem maligna sidera,
Venena gramen, inquinata turbidum
Paludis vnda poculum,
Ferasque silua, naufragosque nauitas
Maris procella, grandinis
Flagella ventus, imbriumque lacrymæ
Quotidiana funera.
It annus alter altero nocentiùs
In omne degener nefas;
Et aura mentis aureâ propagine
Imago prima Numinis
Homo fit vmbra, fit propago plumbea,
Suoque nequior luto.
At omnis illa tam beata faustitas
Polo recepta creditur:
Soloque pulsa, spem fouere cælicam
Lutique dulce tædium;
Vel in canora commigrasse culmina
Biuerticis sacrarij;
Ibi crepante Pegasi sub vngulâ,
Meri fluenta Nectaris
Parens Apollo temperare Vatibus,
Diesque semper aureos,
Et obstinata non perire sæcula
Lyrâ laborat aureâ.
Vbi nouena cum Parente Castalis
Inane murmur increpans
Ab amne pendet, & liquoris ebria
Suaue concinit melos;
Clientiumque labra fonte proluens
Poëticique spiritus
Furore complet, aureumque faucibus
Dat imbibisse sæculum.
Paterna laurus ab loquace barbito
Perenne personat nemus,

Amœna

Amœna fata, pura, læta grandiùs
  Tonante præloquens comâ.
Sed hæc fuêre. namque ficut aureum
  Maligniore laminâ
Adulterantis æra prima germinis
  Fremit perire sæculum;
Iugum bicorne, flos & vmbra Daphnidis,
  Et omne Phocidos nemus,
Et ipse Phœbus, & nouena numina,
  Et Hippocrena Pegasi
Peraruêre. vix ftetêre sæculo
  Horatiana tempora;
Sub hæc virebat, inclytoque promicans
  Poësis alma vertice
Decus perenne germinabat, integros
  Apollinis vicario
Lyræ tenente spiritus Horatio.
  Sed hoc repentè condito,
Suisque fubter abdito rosarijs;
  Sub occidente laureâ,
Sepulcra vatis implicare carduos,
  Rubeta pullulascere,
Iacere nomen, interire gloriam
  Biculminis palatij,
Et inter arma barbarumque militem
  Situ pigro fenefcere,
Fidem rigere, lacrymare pectinem,
  Chelyn filere cerneres.
Iêre luftra, ferreique temporis
  Iêre multa fæcula.
Poëta nullus, aut Poëta barbarus,
  Quid inter ifta ganniat?
At vnus, alter, aut fubinde tertius
  Horatiana barbita
Paratragœdiante ftrinxerit manu,
  Cauo fragore turgidus,
Inane nomen ad lyram; quid obftrepat?
  Et hoc per aftra circulo
Trecentiesque millieſque voluitur
  Reuoluiturque Cynthius;
Suprema donec & polita vidimus,
  Et erudita tempora;
Quibus rediffe Pegafo fuus vigor,
  Suusque fontibus liquor,
Sororibusque ter tribus fuus decor,
  Suusque laureæ color,

Suusque

Suusque mille mille Vatibus calor,
Perennitasque credita;
Et eliquante iam stupore plumbeo
Nihil morante ferrei
Furore Martis, æneoque verbere,
Dies notantur aurei.
Per arma regnat, horridosque turbines
Salus amœna temperat;
Per arma Belga, Batauos per impetus
Amica ducit otia;
Per arma Scaldis, aggeresque perfidos,
Mosæque vapulans latus;
Per arma Rhenus, heu! per arma decolor
Nouis probrosa cladibus;
Cruentus Ister, impiumque sanguine
Mosella vorticem trahens,
Cruore mixta, tabidisque fluctibus
Fluenta Pegasi vehunt,
Et entheata molliùs poëtico
Rigant calore pectora.
Per arma Gallus, & per arma Celtiber,
Per arma viuit Italus,
Et ingruentis hostici sub ictibus
Canit vel ipsa prælia.
Et est Maronis, est cliens Horatij;
Habet Catullus asseclas;
Et erudita, casta, blanda, viuida,
Cedroque digna carmina,
Apollinisque non pudenda barbito,
Eburneoque pectini,
Et aureo super futura sæculo
In omne sæculum serunt.
Sed hæc nequisse, pro decore pristino
Vetusta pugnat æuitas,
Minore semper & minore diuidens
Fluenta prima riuulo.
Nonusque nemo sic Poëta natus est,
Vt illa prisca numina,
Horatijque Principem lyram pari
Secutus expleat lyrâ;
Sed impos artis, & canore dissonus
Stylo vacillet impari.
Quod vnus ille (stringe liuor impetum,
Frenente dente ringere)
Quod vnus ille (viuat æuiternitas;
Io parate lauream,

Parate

Parate serta, myrteaque textile
Ligate lilium comâ)
Quod ille SARBIEVVS vnus vnicus
Libro peregit vnico.
Hic omne quidquid est Poëta vel fuit,
Metro volante transilit;
Horatioque, Pindaroque par (procul
Metu cadentis Icari)
Per ora currit, & per astra voluitur,
Superuolatque sidera ;
Polonus ille certus aridam nouo
Replere fonte Castalin ;
Et obsoleta nobilis Bimontij
Refabricare culmina ;
Polonus ille per Borea frigora
Acinacesque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
Perennè Vatibus nouans,
Per efferata Martis ære sæcula
Dies reducit aureos.

SIDRONII HOSCHII è *Societate* IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM

ELEGIA.

ROmanæ fidicen citharæ, qui sidera præpes
Visis, & ignauam FLACCE relinquis humum :
Pace tuâ , quamuis nec certiùs alta Cleanthis,
Nec fuerit Samij lingua locuta senis;
Semita Dircæi non est tamen inuia cygni ,
Iuit & hanc pennis repperit alter olor.
Nec minus est auræ, quà se leuat æmulus ales,
Nec spatio nubes inferiore secat.
Par abit , & forsan cursum sublimiùs vrget;
Et quò non potuit PINDARVS, ille volat.
Nec malè ceratis ad sidera nititur alis,
Nec dabit æquoreis flebile nomen aquis.
Aetherias animas testor, Zephyrosque, Notosque,
Et quæcumque sacros detulit aura modos:
Si tua, SARBIEVI, sperasset carmina (quale
Non fieri meritò posse putauit opus)
Pindaricas laudes pressisset HORATIVS; & tu
Materies illi, primaque cura fores.
Felix , credibili maior quem concitat ardor ;
Iudicium superas Vatis & Orbis idem.

Non

Non abit in peius semper vitiosior ætas,
    Nec quamuis semel est ferrea, semper erit.
Se fugit hæc certè, priscumque recurrit in aurum.
    Illa est carminibus gloria parta tuis.
Hæc ego vos, Musæ, vestroque in monte virentes
    Iam pridem lauros edidicisse reor.
Hæc vbi cantantur, nec saxa, nec æquora surda,
    Nec sunt indomitæ turba timenda feræ.
Vos eritis testes Getico sub sidere cautes,
    Quique Lycaonio Ponte sub axe iaces.
At neque sola videt properare POLONIA rupes,
    Mirantésve tenet VISTVLA solus aquas:
Et Rhodope, & scopulis veniunt plaudentibus Alpes,
    Nullaque non montes gens videt ire suos.
Hæc Rhodanumque Padumque tenent, & carmina Rhenum
    Oblitos notas, vt priùs, ire vias.
Hæsit sæpè Tagus, fuluaque reclinis in vrnâ
    Dixit: Eunt auro puriùs illa meo.
Sæpè aliquis nullâ vates hæc legit in vmbrâ,
    Et circùm viridis protinus vmbra stetit.
Cui licet, hæc gelidâ nemorum securus in vmbrâ;
    BELGA sed heu! lituos inter & arma sonat.
Si sic in patrijs cantasset montibus Orpheus,
    Cum siluis meliùs saxa secuta forent.
Promptiùs Aoniam lapis ascendisset in arcem,
    Euectus numeris, magne Poëta, tuis.
O quantò Delphin perniciùs ille natasset
    Per mare, tam blandæ raptus amore lyræ!
Hæc animum certè mihi sic demulcet, vt illum
    Auferat, & memorem non sinat esse sui.
Sæpè fui, ceu vaticinans, aliena locutus,
    Et fuit abrepti carmen in ore tuum.
Sæpè locuturus diuturna silentia feci,
    Aut tenuit medios lingua repentè sonos.
Mens abit, & subitò tacitum mirantur amici;
    Me rapiunt numeri, cygne canore, tui.
Siue iubes in Threïcium capere arma tyrannum,
    Pænè minax digitis sumitur hasta meis.
Siue super nubes sublimis & æthera tendis,
    Sollicitat nostros protinus aura pedes.
Siue per Ausonios spatiaris lauriger hortos,
    Me Zephyri & Floræ regna subire puto.
Seu mœrente canis testudine flebile carmen,
    Palleo, nec fletu lumina nostra carent.

Seu

Seu triftes hilari folaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorque meo.
Siue pios castæ fuſpiras mentis amores,
Vrimur, ardentes ſunt tua verba faces.
Denique me formas ſubitò conuertit in omnes
Qualiſcumque operis pagina lecta tui.
Hoc eſt & volucres cantu, fluuioſque morari,
Hoc eſt aëriâ ducere ſaxa viâ.
Hoc eſt fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegaſides Diuæ, veſtro date debita Vati
Quæ poſsint Clarium ſerta decere [illegible]
Quid precor? exiles lauro redimite poë[illegible]
Vos mihi, ſi merui, nectite ſerta Deæ.
Nam tua, SARBIEVI, cùm ſiluæ plectra quantur,
Ad crines properat laurea ſponte tuos.

NICOLAI KMICICI è *Societate* IESV DITHYRAMBVS.

NAm me quis melior corripiat calor?
Iam tollor Ales trans liquidum æthera,
Caniſque præter nubibus hiſpidas
Sublimis oras, irretorto
Splendidè pernix oculo, reuolui
Immodicum gyrabilis orbis
Cryſtallum adſpicio; nec piger impetus
Ardor in celſas vehit vſque ſedes,
Abiungitque animum corporeæ morâ
Molis, & pennas timidas reſolui
Inſolitâ ſubter leuat aurâ.
Vt volui placidi ſedulus ætheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? ſolidos ad orbes
Nam repercuſſo recinit iocoſa
Rurſus imago.
Audimus? reſonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
At quò perpetuis aurea ſedibus
Sidera migrant! nec labor, vltrò
Sequitur rapidum temo Booten.
Iamque & Virgo venit vecta curulibus
Quæ niueis flauam digitis exertat ariſtam,

Vberis

Vberis neque impotens
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Fauonijs
Hyblæ iugera nutriunt.
Illam mellilegæ cælibe murmure
Adstipant animæ, & suauibus attonant
Circum susurris, & loquace
VRBANVM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplicis.
[illegible] Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas iubâ
…umque spirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulsi
Cynthiam Thracis, viduasque cæsi
Concani amissis pharetras sagittis.
Quis ille toruas fronte iacit minas
Semifer, & veterem seruat sub pectore Achillem,
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum reuoluit mente; per improbum
Vt mundum armigeram circumagat ratem
Immunis, & fati dolosas
Effugiat sine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati
Imperij, ardentes reuocate densarum
Vndas stellarum: venit ecce
Mauortis ignis, cuius ahenea
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli viuit in igneâ
Tempestas facie; vt iam capulo manus
Respirat, pronasque ad Carmina porrigit aures,
Turbidum lætatus, vt obsoletos
Rubiginosi sordibus otij
Dardanos enses reuocari in orsus
Audit auitos.
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchrosque stellarum tumultus,
Dum trepidant, numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium. non hæc sine destinatis
Gaudijs fiunt. trahit & sequestras
Latente motu lampades voluptas.
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines, & conscij calores,
Prodidit murex inopinus oris.

P Non

Seu triftes hilari folaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorque meo.
Siue pios castæ fufpiras mentis amores,
Vrimur, ardentes funt tua verba faces.
Denique me formas fubitò conuertit in omnes
Qualifcumque operis pagina lecta tui.
Hoc eft & volucres cantu, fluuiofque morari,
Hoc eft aëriâ ducere faxa viâ.
Hoc eft fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegafides Diuæ, veftro date debita Vati
Quæ pofsint Clarium ferta decere D...
Quid precor? exiles lauro redimite poe...
Vos mihi, fi merui, nectite ferta Deæ.
Nam tua, SARBIEVI, cùm filuæ plectra quantur,
Ad crines properat laurea fponte tuos.

NICOLAI KMICICI è *Societate* IESV DITHYRAMBVS.

NAm me quis melior corripiat calor?
Iam tollor Ales trans liquidum æthera,
Canifque præter nubibus hifpidas
Sublimis oras, irretorto
Splendidè pernix oculo, reuolui
Immodicum gyrabilis orbis
Cryftallum adfpicio; nec piger impetus
Ardor in celfas vehit vfque fedes,
Abiungitque animum corporeæ morâ
Molis, & pennas timidas refolui
Infolitâ fubter leuat aurâ.
Vt volui placidi fedulus ætheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? folidos ad orbes
Nam repercuffo recinit iocofa
Rurfus imago.
Audimus? refonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
At quò perpetuis aurea fedibus
Sidera migrant! nec labor, vltrò
Sequitur rapidum temo Booten.
Iamque & Virgo venit vecta curulibus
Quæ niueis flauam digitis exertat ariftam,

Vberis

Vberis neque impotens
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Fauonijs
Hyblæ iugera nutriunt.
Illam mellilegæ cælibe murmure
Adstipant animæ, & suauibus attonant
Circum susurris, & loquace
VRBANVM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplicis.
[illegible] Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas iubâ
[illegible]rumque spirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulsi
Scythiam Thracis, viduasque cæsi
Concani amissis pharetras sagittis.
Quis ille toruas fronte iacit minas
Semifer, & veterem seruat sub pectore Achillem,
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum reuoluit mente; per improbum
Vt mundum armigeram circumagat rotam
Immunis, & fati dolosas
Effugiat sine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati
Imperij, ardentes reuocate densarum
Vndas stellarum: venit ecce
Mauortis ignis, cuius ahenea
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli viuit in igneâ
Tempestas facie; vt iam capulo manus
Respirat, pronasque ad Carmina porrigit aures,
Turbidum lætatus, vt obsoletos
Rubiginosi sordibus otij
Dardanos enses reuocari in orsus
Audit auitos.
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchrosque stellarum tumultus,
Dum trepidant, numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium. non hæc sine destinatis
Gaudijs fiunt. trahit & sequestras
Latente motu lampades voluptas.
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines, & conscij calores,
Prodidit murex inopinus oris.

P Non

Non ſolus orbes Aligeri impetus
Vrget, cadentis ſiue obitus ſuper,
Seu prima ad cunabula Solis:
Aſt incluſus Amor ſæpè decemplicem
Intus agit molem circùm verſatque ſequacem.
Eamus, aſtrorum alipedes choros,
Vtcumque labuntur, ſecuti.
Vt mihi percuſsis ſalierunt pectora fibris!
Quis hîc canoro barbito moratur
Detinetque ſidera?
Agnoſco voces, noſco ſonantium
SARBIEVII errores digitorum,
Pectinis & laudabile murmur.
Vt prona aſtrigeræ domus
Plebs aure arripiunt ſonos!
Et nixa auidis ſidera flammis
Conſumunt totas cantantis in ore medullas!
Vt ceruice ſiniſtrâ
Acclinis, melior Threïcij alite
Carminis, æthereos lyræ
Committit ignes, ſeu quibus Arbiter
Terræque Cælique ictus amabili
Longùm laborat in Charybdi:
Siue vt Virgineos Amor
Summâ parte animos nectaris imbuat,
Non erubeſcendaſque flammas
Caſtis verſat in oſsibus.
O vatem nimium DEO!
O dulces ſtrepitus, ô benè Cælitum
Gaudia digne Olor occupare!
Tibi ſeu citatus inter
Langueſcit Zephyrus flexanimas fides,
Seu bellicoſo fortior æthere
Immugit ſonus, aut clangit in auribus
Heroum, quoties aut adamantinum
Mauortem memoras, aut reſides nouorum
In orſa bellorum reſorbes;
Reſpondent tacitis ſidera nutibus,
Incenſoque magis vota cupidine
Seſe in carmina porrigunt.
En APES circum tibi BARBERINAE
Tempora alludunt; tibi nectar omni
Abditum Cælo properant: ſed illæ
Dulcius ore tuo lucrantur,
Tenduntque cellas vt ſitientibus,
Mella ſæculis noua,

Quetis

Queis & æternæ ambrosiæ Deorum,
Et quæ minister Phryx puer æthere
Miscet capaci blandus amystide,
Deterioris
Damnata notæ Massica cedunt,
Iudice Mundo.
Hæ celso quoties cardine defluæ,
Innuptæ volucres nota Palatia
VRBANI repetent, vt solitis suum
Pontificem releuent susurris:
Latè dispositis ordinibus, super
Aut mixtam nebulis comam
Cupressum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos, per & aureas
Rosas, & caltas liliumque densum,
VRBANO referent tuæ
Quem citharæ addidicêre cantum.
Hîc ille, sudo dum fremit aëre
Mellita pubes, & repetit tuæ
Nectar Thaliæ, non Caleno
Sobrius accipitur Lyæo
Gratiùs. nullis ita feruet vuis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas BARBERINVS duceret vuido
Nectare SARBIVII priùs.
Cedunt Eois intonatæ fluctibus
Conchiliorum deliciæ breues;
Cedunt & Afris quas alit in iugis
Benigna tellus alites,
Mulliique stultæ damna pecuniæ,
Et scarus fatuo pretiosus auro,
Quoties mensis accinet illis
Sarmata cycnus.
Audimus? (atræ cedite liuidi
Cocyti nebulæ, quas Notus inuidiæ
Halante Ditis de palude
Eductas, auidis obstruit auribus.)
Audimus? vt iam pectine concita
Illa terrarum Superûmque custos
MAIESTAS, solio Vatem dignatur ab alto:
Subsequi nostras, ait, ô Poëta
Non piger chordas, facilisque Cynthi
Suffecisse DEO, fers medius gradum
Nostrique, Apollinisque.
Seruabis ergo tu benè mutuis
Fidum pectus amoribus,

Pontificiſque & Vatis amicus
Aeterna teges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata totis diditur Italis,
Quà tauriformis Rhenus & Albula,
Quà ferus vndas Bætis in æquora
Ibera voluit, nec paterno
V I S T V L AE ceſſat geminare nomen
Fama Poëtæ.
Continuò ingentes animæ, decora alta, vel Tiaræ
Vel ſceptra paruo quos populo eximunt,
Venam benigni protinus ingenI,
Siue ille certis verba legibus liget,
Seu velit aureæ
Liberas linguæ reſerare ripas,
Attonito ſtupuêre ſenſu.
O Vatés, placidos fortiter occupa
Portus. ô quid agis? iam noua puberis
Vulgi fluctuat vnda:
Tu mentis vltra culmen & ingenI
Euectus, expertuſque, raris
Auditum enarrabis A C V M E N.
Clamatur! auræ plauſibus aſſonant,
Plaudit totis Roma Lyceis.
O quos tunc tibi T A R Q V I N I
Senſus de tacitis oſsibus eduxit anhelitu,
O quos O D D O tibi?
Quos tibi P E T R V C C I, quos G O D E-
F R I D E tibi?
Aut quiſquis Lechicum pronus in Orphea,
Et morum facilis, diues & IngenI?
Vtcunque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, S A R B I E V I V M ſonat,
Et ſibi ſæcula retrò,
Quæcumque magnis vatibus tumebant,
Seu ſale lætas ſpargere mentes,
Seu Leſboa lubet tendere barbita, &
Voce ciere viros, & pulchris funera in armis
Dicere, in vno Dardana pubes
S A R B I E V I O reuocata gaudet.
Quis me tunc Italo ſub Ioue poneret?
Vt magnos fremitus inter, & auſpices
Clamores, aliquis tuus
Monſtrarem pariter manu,
Quo Duce fontes petij Cyrrhæ,
Et præcipitis iuga Parnaſsi,

Longè

Longè antecedentem fecutus.
Daphnides lauri, quibus impeditus
Aurea Vatcs tempora tollit;
Thefpij montes, & amica Mufis
Vnda Pimplæ, volucris Bellerophontis
Vngulâ excufsi latices volante,
Quorum non expalluit hauftus
SARBIEVIVS, faciles colono
Fauete veftro; quofque velit iugis
Siftere Pierijs, pronos fubmittite colles.
Ite florentes animæque magnæ
Pafsibus lætis, Iuuenes, patentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumque hederas præmia frontium
Vittafque lauri auellite poftibus,
Affurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcana Aonidum pede
Luftrare regna, atque irreuocabilem
Aetatis occafum, & facilem emori
Vitam, Pieridum fiftere munere,
Et longum diffundere in æuum
Magni nominis Ortum.
At nos lentæ animæ, dum fuper ardua
Mentis pennigeræ vos rapit impetus,
Et tantas Aquilæ fubitis alas
Dantis fe in fpatia ætheris
Et liquidum per inane Cæli;
Seu molles Elegos littora ad hofpita
Fingemus patrij fortè Boryfthenis,
Arguto Iberam feu fale Bilbilim
Prouocabimus rudes:
Aut, fi quando calor fortior incidet,
Simplici chordas quatiemus œftro.
Vobis, dulcia pectora,
Seu manè Phœbus furget ab æquore,
Seu fera laffum Doris in humido
Componet oftro, ritè vocabimus
In vota cælum, ne benè præpetem
Abrumpat mora curfum:
Ne Ductor Ales vefter in auias
Sublatus Auras, non fine confcio
Agmine, vel vitijs iniqui
Laboret aftri, vel fupino
Aëre deijciat caducas
Lentior alas.

GVILIELMI BOLMANNI è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIVM *sacri aduersus Turcas belli hortatorem.*

AVdijmus? quænam illa alto generosa canôre
Aut Martis longè sonuit chelys, aut tuba Phœbi?
Audijmus? neque adhuc conspirat Gallia Ibero
Odrysias lacerare acies, atque impia Thracum
Agmina, & infandas ferro rescindere lunas?
Non arma arripiunt? non telorum ærea campis
Bistonijs latè riguit seges? at mihi dudum
Byzantî circum turreis, & mœnia Budæ
Circum, cannarum grando horrida ferratarum,
Et clamosa gemant tormenta, tonantiaque æra.
Cur non Austriadumque aquilas, villosque Philipporum
Auratos, Superi! mistimque micantia cerno
Lilia? me miserum! cur non Rhenoque Tagoque
Et Rhodano vecti vnanimes ventosa per alta,
Ostia Bistonij cœnosa irrumpimus Hebri,
Inque caput fractis curuatum cornibus amnem,
Trans Aemumque Istrumque Boristheneasque procellas,
Sarmaticas vltra ferimus pia signa paludes?
O decus antiquum Byzantï! ô mœnia! & ô tu
Arx alta, Eoas latè regina per vrbeis!
Infelix, quæ te crudeli compede vinctam
Eripere, atque Italæ rursum componere Romæ
Fortunata dies poterit? quæ dextra leuare
Seruitio? Vosque ô Solymæ, Iordaniaque arua!
Vos sacri colles, siluæque, habitataque Diuis
Mœnia, diuino tellus dignata cruore!
Sed si tanta piget momenta inquirere rerum;
Debemúsne etiam fœdæ ludibria genti?
Prô pudor! opprobrium telluris, & impia magni
Proluuies Orbis, Cæliqne & Numinis ira
Dicimur, obscœnique canes, damnataque turba.
Ipse ego per Scythicas acies, CASIMIRE, per arma,
Ipse per obstanteis arcus, per sæua Gelonûm
Spicula, per latos enseis, per scuta, virosque,
Viuidus, & pulchro leti inflammatus amore,
Parte aliquâ ante alios, queîs aspera prælia curæ,
Deuicti Ditis tendens insigne cruentum

(Dextrâ

(Dextrâ insigne, hostem lævâ mortemque lacessens)
Par cuneo irrumpam, par Pellæęque phalangi,
Flammiuomæ ballistæ, & fulminis acrior igne.
Eueniat! tantùm cælo mihi spiritus almo
Suppeditet, nec Musa mihi SARBIEVIA desit
Iniectura faces animis, & nobile robur.
Non mihi, si circùm, quidquid videt Aemus, Hebrusque
Perluit, atque Hypanis, Strymonque & inhospita Nessi
Flumina, Sithonias tendant inferre sarissas;
(Quamuis torua micent oculi, fronsque ærea; quamuis
Ora super duplici facies ftet ferrea barbâ,
Setarumque alæ ingentes, rictusque iubati;
Non si Barbarico cælum fremat omne tumultu,
Nec mihi si clamor terras & verberet astra)
Ora genásve timor notet, aut præcordia tentet.
Martius intereà cælo calor influat ossa,
Ingentesq; in bella animos SARBIEVIVS addat,
Et pauidum incuset Pontum, & Neptunia segni
Aequora seruitium minùs indignarier æstu;
Quod vinctæ Cyclades, quod mœret Achaica Tethys;
Aethiopumque domos nigras, quæque oppida Ganges
Præfluit, & cunctis captiuum Bosporon vndis;
Atque alia, Amoridæ, Solymæoque æmula Regi:
Tantum ardet, tantamque animo vim spirat ab alto.
Tu ne pone manu citharam, CASIMIRE, nec vlla
Cura vetet maior grandeis conuellere neruos,
Et sacra in diros accendere prælia Thracas.

IACOBI VVALLII è *Societate* IESV *Ode ad Lyram* SARBIEVIANAM, *sæpius* EVROPAEOS PRINCIPES *ad recuperandum* ORIENTIS IMPERIVM *animantem.*

QVæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos strepitus canit,
Bellique caussas? quas coïre
Principum amicitias, & enses
Pingues amico sanguine barbara
In terga verti iustius imperat?

An rursus Alcæi minaces
Classica personuêre Musæ?
Sceptrique & iræ Pittacus impotens
Vrbem insolenti seruitio premit,
Sæuumque detrectat superbi
Ferre iugum Mitylena regni?
Fallórne? tristi Luna Othomanidûm
Pallescit vmbrâ: cornua contrahit:
Plenumque desperauit orbem,
Omne iubar minuente Vate.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter, Magicis sacris,
Spargente succos, terque Marsas
Canidiâ recinente voces.
Præsagus horror, quem Lyra Thracia
Incussit astro, sanguineas aquas
Pro rore sub noctem coëgit
Aemonijs fluitare cultis.
Tantisne credet posteritas minis
Natos in vsum lætitiæ modos
Feruere, vt augusti malignâ
Regum apices violentur vmbrâ?
Ite, ite, fortes, quò citharæ vocat
SARBIEVIANAE clangor amabilis:
Ite, & triumphatis Idumes
Ad numeros volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis, auribus accinunt:
Docent in aduersas phalangas
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradiui neruus, aheneas
Stringit catenas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numerosa gressus.
Lycurgus olim sic Lacedæmone
Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ:
Et miles obseruans modorum
Ibat ouans, placidoque veros
Mortis timores carmine temperans,
Promptus ruebat pro patrijs focis
Per tela, confusasque strages,
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite: sancto puluere sordidos
Mauors coronis vestiet: hactenus
Niliique Iordanisque ripæ
Palmiferis viruêre siluis,

Veſtroſque poſcunt cadua vertices
Palmeta. Quin & barbita munere
Veſtros adornabunt labores
Nobilibus potiore ſertis.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu : ſed, eheu ! non niſi funera,
Voceſque ſupremas cadentûm
Docta ſono tenuare rauco.
At illa, quæ vos increpuit, lyra
Benè ominato ſigna receptui
Datura, vulgabit decorè
Vulnus hians, obitaſque mortes.
Non ſolus olim luſit Olympicâ
Digno palæſtrâ carmine Pindarus :
Eſt, qui Palæſtinis ſubactis
Sacra pari canat arma laude.
Nec ſola Dirce vidit Hymettijs
Thebana tingi labra liquoribus :
Apum Quirinarum labores
Obſtupuit Tiberinus amnis,
Et hoſpitalem Viſtula nectare
Madere ripam, quod ſibi Romulâ
Stipauit V R B A N V S Tiarâ
Mellifluos glomerante rores.
O magne Vates, ô Heliconidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum pericli,
Pindaricos docuêre niſus;
Pars quanta laudum, mella liquentibus
Stillaſſe labris? pectoris alueo
Diues refundis mellis agmen,
Nectareaque ruens procellâ
Sonora vincis flumina, quæ Notus
Spumanſque Nereus auxiliaribus
Dum iuuit vndis, verſa ſecum
Tecta trahunt, pecudeſque ſorbent.
Talis ſuperbos colligis impetus,
Altoſque ripæ diruis obices
Effrænis, & fœdam Gelonis
Perniciem meditatus aruis.
I, perge, grandi mellifluos lyrâ
Deuolue fluctus. Mox vbi publicas
Implêris aures, Martis ardor
Creſcet equis, equitumque turmis.
O quanta ſeruo reſtitues gregi
Emenda totis pilea ſarcinis!

Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, ter io! Si quid Apollinis
Diuina quercus fatidicum sonat,
Verosque præsagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Musis.
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Vicisse mistas cum lituis tubas:
Credetur excantata Thracum
Luna tuo trepidasse plectro.

GVILIELMI HESII, è *Societate* IESV *ad* MATH. CASIM. SARBIEVII *victricem Musam*

EMBLEMA.

Philomela inter lyræ fides mortua.

——— ANIMATA CANENTEM EXANIMAT ———

CVm teneri Philomela comes placidissima veris
Dulcibus Auroram sisteret illecebris;
Et modò lenta trahens veluti suspiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas;
Fortè sub herbosâ recubans testudine Vates
Dicitur innocuas increpuisse fides.
Audijt has vicina canens Philomela canentes,
Cœpit & hîc primùm displicuisse sibi.
Vt tamen auderet, cantu perstabat inani
Cominus argutam sollicitare lyram,
Iamque susurrantum sonitus imitatur aquarum,
Mox velut æratâ prouocat arma tubâ:
Deinde sepulchrales singultit Præfica lessos,
Carmine concisas adnumerante preces.
Donec languida sensim & mortua suspirando
Terruit attonitam lapsa repentè lyram.
Namque fides inter iucunda pericula quærens,
Concidit, & visa est dicere, Cedo lyræ.
Hactenus hæc fuerit, non est modò fabula; postquã
Huc CASIMIRE tuos detulit aura modos.
Detulit, & toto siluerunt carmina Pindo,
Mœstum nescio quid visa subinde queri.
Non equidem inuideo: nec si philomela superfit,
Emeritæ cupiam bella mouere lyræ.

Et

Et tamen hîc aliquid tenui protrudimus aurâ,
Et tamen audebo dicere si qua via est,
Si quis in hoc Phœbi tenuatur spiritus ore,
Si qua vel extremis vox agit in labijs.
Fundimus hîc; si fortè lyrâ moriamur in istâ,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Eiusdem in MATH. CASIM. SARBIEVII *Lyram nouos in cantus ab* VRBANI VIII. *Pont. Max. gentilitijs Apibus animatam*

EMBLEMA.

In tensis Lyræ fidibus tres Apes.

APES VITAM DANT ANIMOSQ. LYRAE.

DAulias Aonium moriens sortita sepulchrum,
Liquerat in tensâ corpus inane lyrâ:
Mellifer en geminis exercitus aduolat alis;
Terna sed ante omnes accelerabat Apis.
Si benè perspexi, maioraque murmura sensi,
Rustica non fuit hæc turba, forensis erat:
Nata sub-VRBANO fuit hæc feliciter orbe,
Et tamen externam comis amare lyram.
Vix benè concussis volucrum trepidauerat alis,
Et tenui impulsu mouerat aura fides,
Iamque per incertos strepero cũ murmure neruos
Ad numerum positis ibat Apis pedibus;
Ocyùs insonuêre fides, vocemque dedêre,
Carminaque ad lyricos accinuêre modos.
Res noua (per Musas) & numquã cognita dixi:
Phœbeum, dixi, numen habetis apes?
Vosque lyræ graciles, vos fila tenerrima nerui
Viuitis, & viuam cogitis esse fidem?
State, micate fides, apibusque sonate secundis,
Exsuperate meos, sæcula parua, dies,
Altera promerito donec Lyra credita cælo
Obscurum terris non sinat esse POLVM.

IACOBI LIBENS è *Societate* IESV *Parnassus biceps Poëtis binis* HORATIO *&* SARBIEVIO.

FOrtè leuem viridi captabam cespite somnum,
Quem facilem ventus lenis & vmbra dabant;
Cùm mihi Apollineis visus consistere campis,
Hîc vbi bina sacris fons iuga lambit aquis.

Culmine

Culmine ſublimis cantabat HORATIVS vno;
 Colle nec oppoſito qui reſideret erat.
O ego! Calliope votum ſed inutile riſit:
 Eſt meritis ſedes celſior illa tuis.
Serpe humilis, tenueſque elegos inglorius imo
 Pangere turbam inter ſub pede montis ama.
Ille meus (læto reſpectans ſignat ocello
 Lauricomum ſerto luxuriante caput:
Ibat ouans celſo, quiſquis fuit ille, cothurno,
 Iamque Venuſino multa timendus erat:)
Ille meus ſuperis Vates caput inſeret aſtris;
 Deque duobus apex qui vacat, huius apex.
Dixit. At ille celer ſuperato colle parabat
 Dulce locuturas ſollicitare fides.
Et iam plectra mouens vocat in certamen Honoris
 Fila Venuſinæ non ſuperanda lyræ.
Audieras; numeros neque ſpernere viſus, HORATI,
 Nobiliore animas æmula plectra ſono.
Sic medijs certans philomela reciproca ſiluis
 Ardet inexhauſtum deproperare melos.
Laudis amor ſtimulabat, & artis conſcia virtus,
 Quæque aderat preſſis turba nouena labris.
Arbiter ipſe animos Phœbus tacito ore miniſtrans
 Alternum purâ combibit arte melos.
Hic tonat Actiacos numero maiore triumphos:
 Ille per audacis ſigna BOHEMA Ducis,
Per FERNANDEAS acies, Aquilaſque perennes
 AVSTRIADVM, numero belliſonante volat.
Alter & alter agros, ſiluas canit alter & alter:
 Hic citò mutatis blandus, & ille, modis.
Arte pari teneros canit alter & alter amores;
 Arte pares ambo, non & amore pares.
Flamma duellantes animos vorat æmula; neuter,
 Quo dici poſſit nomine Victor, habet.
Donec colle pari geminos, in honore locauit
 Pro paribus meritis Phœbus vtrumque pari.
Quàm benè diuiſi geminata cacumina montis!
 Signarunt Vates ſcilicet illa duos.
Sic erat in fatis, annos quandoque daturos
 Par Vatum paribus nobile verticibus.
Olim hoc fatidicus præuiderat augur Apollo,
 Hinc gemino montem duxit in aſtra iugo.

FINIS.

FACVLTAS
R. P. NICOLAI LANCICII
PRÆPOSITI PROVINCIALIS SOCIETATIS IESV IN PROVINCIA LITHVANIAE.

C*Um Lyrica libro Quarto auctiora P. Mathiæ Casimiri Sarbieuski nostræ Societatis, tres eiusdem Societatis Theologi, quibus id commissum fuit, recognouerint, & in lucem edi posse probauerint, potestate ad id mihi factâ ab admodum R. P. N. Mutio Vitellesco Præposito nostro Generali facultatem concedo vt typis vulgentur. Vilnæ* XI. *Iulij,* M. DC. XXXI.

Nicolaus Lancicius.

APPROBATIO.

H*Os Lyricorum Libros quatuor, atque Epodon & Epigrammatum libros singulares, à R. P. Mathiâ Casimiro Sarbieuio artificiosè compositos, quia ad virtutis commendationem mirificè accommodatos video, prælo dignos censeo; vnà cum Eruditorum virorum ad Auctorem Poëmatibus.*

Gaspar Estrix Plebanus &
librorum Censor Antuerp.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII
CÆSAREI
SOCIETATI IESV CONCESSI.

CVm ex mandato Sacræ Cæsareæ Maiestatis omnibus & singulis Typographis, Bibliopolis, atque alijs quibuscumque librariam negotiationem exercentibus serio strictèq; inhibeatur, ne quis libros vllos à Societatis nostræ Patribus hactenus editos, aut edendos in posterum, intra S. R. I. Regnorumq; & Dominiorum Sacræ Cæsareæ Maiestatis hereditariorum fines, simili aliove charactere aut formâ, siue in toto siue in parte excudere, vel recudere, vel aliò recudendos mittere, aut alibi etiam impressos inuehere, vendere, aut distrahere clàm seu palàm citra supradictorum Patrum consensum ac testimonium audeat vel præsumat: ego Guilielmus de VVael, Societatis IESV per Prouinciam Flandro-Belgicam Præpositus Prouincialis, concedo Balthasari Moreto facultatem excudendi R. P. Mathiæ Casimiri Sarbieui Societatis nostræ Presbyteri Lyricorum Libros quatuor, è quibus tres priores variè nunc aucti & emendati sunt, quartus iam primùm accedit: einsdemq; Epodon & Epigrammatum Libros: & variorum ad Auctorem poëmata. In cuius rei fidem litteras manu meâ subscriptas, & sigillo officij mei munitas dedi, Ypris XI. Septemb. M. DC. XXXII.

Guillelmus de VVael.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII REGII.

PHILIPPI IV. Hiſpaniarum & Indiarum Regis Catholici ac Sereniſſimi Belgarum Principis Priuilegio cautum eſt, nequis *Mathiæ Caſimiri Sarbieuij Lyricorum Libros quatuor, Epodon Librum vnum, alterúmque Epigrammatum,* præter Balthaſaris Moreti voluntatem vllo modo intra ſeptennium imprimat, aut alibi terrarum impreſſos in Germaniæ Inferioris ditiones importet, venaléſve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione librorum, & aliâ graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ, XVI. Septembris, M. DC. XXXII.

Signat.

Steenhuyſe.

